મુસ્લિમ પતિ-પત્ની

પ્રકાશક

નુરાની કુતુબખાના

મુ.પો. છાપી, જિ. બનાસકાંઠા, પીન - ૩૮૫૨૧૦

ફોન નં. : (૦૨૭૩૯) ૨૭૦૧૧૨

હર શાદી શુદા મુસલમાનકે લિયે યે કિતાબ
પઢના મુફીદ હૈ.

મુસ્લિમ પતિ-પત્નિ

❖ જિસમેં ❖

એક મુસલમાન મર્દ યા મુસલમાન ઔરતકે લિયે ઝિન્દગી ગુઝારનેકે તૌર તરીકે ઔર એક દૂસરેકે હુકૂક બયાન કિયે ગએ હૈં, તાકે મિયાં-બીવી ચૈન ઔર આરામકી ઝિન્દગી ગુઝાર સકેં.

❋ મુસન્નિફ ❋

મૌલાના મુહમ્મદ ઈદરીસ સાહબ અન્સારી

✸ લિપ્યાંતર ✸

(મૌલવી) સુલેમાન મજાદરી

પ્રકાશક

નુરાની કુતુબખાના
મુ.પો. છાપી, જિ. બનાસકાંઠા,
પીન - ૩૮૫૨૧૦

અપની બાત

નહ્‌મદુહૂ વ નુસલ્લી અલા રસૂલિહિલ્‌ કરીમ

અચ્છી કિતાબ વો કેહલાતી હૈ જિસકે મઝમૂન અચ્છે હોં ઔર જિસ્સે ઝિન્દગીકી ઈસ્લાહ હો, ઔર આમ મુસલમાનોંકો ઉસ્સે પૂરા પૂરા ફાઈદા પહોંચેં.

હઝરત મૌલાના મુહમ્મદ ઈદરીસ સાહબકી કિતાબ મુસલમાન ખાવિંદ ઔર મુસલમાન બીવીમેં વો અહાદીસ જમા' કી ગઈ હૈં કે અગર એક મુસલમાન મર્દ યા ઔરત ઉસકો પઢ઼ે તો દોનૂંકો ઝિન્દગી ગુઝારનેકે તૌર તરીકે ઔર આપસકે હુકૂકકા સહીહ અંદાઝા હો જાએ, ઔર દુનિયામેં શૌહર બીવીકે લિયે ઔર બીવી શૌહરકે લિયે બેહતરીન સાથી હો સકતે હૈં, ઔર મિયાં બીવી ચૈન ઔર આરામસે ઝિન્દગી ગુઝાર સકતે હૈં.

ઈન કિતાબોંકો હમ ઉર્દૂ ઝબાન ઔર ગુજરાતી લીપીમેં **મુસ્લિમ પતિ-પત્નિ** કે નામસે શાએઅ કર રહે હૈં, તાકે ગુજરાતી જાનનેવાલે મર્દ ઔર ઔરતેં ઈસ્સે ફાઈદા ઉઠા સકેં.

ચૂંકે ઔરતેં ઈન્સાનિયતકા ગેહવારા હૈં. ઈસ ગેહવારેકી ઈસ્લાહ બહોત બળા ઈસ્લામી ફરીઝા હૈ. લેટ્રીચર ઔર કિતાબોંકી ઈશાઅત ઈસ ફરીઝાકી અદાયગીકા એક બહોત બળા કામિયાબ ઝરીયા હૈ. ઈસ્લામી લેટ્રીચરમેં **મુસલમાન પતિ-પત્નિ** કિતાબ લાજવાબ હૈ. ઈસ લિયે હર ઘરમેં ઈસ કિતાબકા હોના ઝરૂરી હૈ. ઉમ્મીદ હૈ કે આપ હઝરાત ઈસકો પઢ઼કર અપની ઝિન્દગીકો જન્નતકા નમૂના બનાએંગે.

(મૌલવી) સુલેમાન મજાદરી

ફેહરિસ્ત

મઝમૂન	સફા

મઝમૂન	સફા

મઝમૂન	સફા

મુસ્લિમ પત્નિ

પ્રસ્તાવના

નહ્‌મદુહૂ વ નુસલ્લી અલા રસૂલિહિલ્ કરીમ.

અમ્મા બા'દ ! હઝરત રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) ને અપને આખરી હજકે આખરી ખુત્બામેં ઉમ્મતકો બહોત વસિય્યતેં ફરમાઈ થીં. ઉનમેંસે એક વસિય્યત યે ભી થી કે તુમ લોગ અપની ઔરતોંકે હકોંમેં ગફલત ન કરના, લેકિન ઝમાના જૈસે જૈસે હુઝૂરે અકરમ (સ.અ.વ.) સે દૂર હોતા ગયા વૈસે વૈસે અપની મઝહબી તબાહકારી બઢતી ગઈ ઔર હમ સબ ઈસ્લામકે દા'વેદાર હોતે હુએ ભી ઈસ્લામી કાનૂનસે દૂર હોતે ગએ. જિસકા નતીજા યે હુવા કે મુસલમાનોંકો ન તો અલ્લાહકે હુકૂક કા ખ્યાલ રહા ઔર ન બંદોંકે હુકૂક કી પરવા રહી.

તન હમા દાગ દાગ શુદ પુમ્બહ કુજા કુજા નહમ.

હમારા સારા બદન દાગ દાગ હો ગયા. રૂઈ કહાં કહાં રખ્ખેં ? ઈસ દૌરમેં ગરીબ ઔરતોંકો અપને જાહિલ શૌહરોંકી તરફસે જો જો ઝુલ્મ બરદાશ્ત કરને પડતે હૈં, વો સુનકર સુનનેવાલોંકે દિલ કાંપ ઉઠતે હૈં. ઔર આંખોંમેંસે આંસૂ બેહ જાતે હૈં. જિસકા નતીજા યે હોતા હૈ કે હિન્દુસ્તાનકી લાખોં મઝલૂમ ઔરતેં યા તો અપને માં-બાપકે ઘર ચલી જાતી હૈં, યા ઝિયાદહ તંગ હોકર હઝારોં મુસલમાન ઔરતેં ઈસ્લામ જૈસા મઝહબ છોળકર ઈસાઈ મઝહબ અપના લેતી હૈં ઔર કુફ્રકે સાથ હરામકી મૌત મરતી હૈં જિસકી ઝિમ્મેદારી શૌહર પર હોતી હૈ. ઈસ લિયે હર શાદી શુદા મુસલમાન મર્દકો ઈસ તરફ ધ્યાન દેનેકે લિયે 'મુસલમાન ખાવિન્દ' (મુસ્લિમ પતિ) કિતાબ લિખ્ખી

ગઈ હૈ. જિસકો પઢકર મુસલમાન શૌહર અપની ઝિમ્મેદારીકા એહસાસ કરે ઔર હકીકતમેં મુસલમાન શૌહર કેહલાનેકે લાઈક બને. હક તઆલા અપને ફઝલો કરમસે ઈસકો કબૂલ ફરમાએ ઔર હમ સબકો ઈસ પર ચલનેકી તૌફીક અતા ફરમાએ. આમીન !

વસ્સલામ

મુહમ્મદ ઈદરીસ અન્સારી

بِسۡمِ اللّٰہِ الرَّحۡمٰنِ الرَّحِیۡمِ

બિસ્મિલ્લા હિર્રહ્મા નિર્રહીમ

બેહતરીન ઔરતેં

(૧) રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા હૈ કે દુનિયાકી સારી ચીઝેં કુછ વકતકે લિયે ફાઈદા દેનેવાલી હૈં ઔર દુનિયાકી બેહતરીન ફાઈદા ઉઠાનેકી ચીઝ નેક ઔરત હૈ. કયૂંકે નેક ઔરતકા ફાઈદા પાયેદાર ઔર હમેશા રેહનેવાલા હૈ. (મુસ્લિમ)

(૨) હુઝૂરે અકદસ (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા કે ઔરતકે સાથ નિકાહ કરનેમેં ચાર ચીઝોંકા ખ્યાલ રખના ચાહિયે. (૧) માલદારી. (૨) ખાનદાની શરાફત. (૩) ખૂબસૂરતી. (૪) દીનદારી. ઈસ લિયે આપકો ચાહિયે કે દીનદાર ઔરત તલાશ કરો, કયૂંકે દીનદાર ઔરત હી સહીહ માઅનામેં મર્દકા હક અદા કર સકતી હૈ.ખૂબસૂરત ઔરતકો અપની ખૂબસૂરતી પર ઔર ખાનદાની ઔરતકો અપને ખાનદાન પર, ઔર માલદાર ઔરતકો અપની માલદારી પર ઘમંડ હોતા હૈ જો આપસકે તઅલ્લુકાતકે લિયે નુકસાન દેહ હોતા હૈ.

(૩) હુઝૂર (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા, અરબકી બેહતરીન ઔરતેં કુરૈશકી નેક બખ્ત ઔરતેં હૈં. કયૂંકે વો અપને બચ્ચોં પર ઉનકે બચપનેમેં બહોત મહેરબાન હોતી હૈં. ઔર અપને શૌહરોંકે માલકી જો ઉનકે કબ્ઝેમેં હોતા હૈ બહોત હી હિફાઝત કરતી હૈં. યા'ની અપને શૌહરકે માલકો બેકાર ઝાએઅ નહીં કરતી.

હદીસસે મા'લૂમ હોતા હૈ કે જિસ ઔરતમેં દો ખૂબિયાં હોં વો તમામ ઔરતોંમેં બેહતર હૈ. (૧) બચ્ચોં પર શફકત કરે,

ઔર ઉનકી પરવરિશસે ઉકતાએ નહીં. (૨) શૌહરકે માલકો ઝાએઅ ન કરે બલ્કે નિહાયત એહતિયાતસે ખર્ચ કરે.

ઔરત મર્દકે લિયે ઈમ્તિહાન હૈ

રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા, દુનિયા મીઠી ઔર સર સબ્ઝ હૈ. ઔર અલ્લાહને ઈસ દુનિયાકો તુમ્હારે હવાલે કિયા હૈ તાકે તુમ્હારા ઈમ્તિહાન કરે કે તુમ ઉસકો કિસ તરહ ઈસ્તે'માલ કરતે હો, ઈસ લિયે આપકો જાઈઝ તરીકેસે ઈસ્તે'માલ કરના ચાહિયે. ઈસી તરહ ઔરત ભી તુમ્હારી આઝમાઈશકી ચીઝ હૈ. ઈસ લિયે ઔરતોંકો ભી જાઈઝ તરીકેસે ઈસ્તે'માલ કરો. ક્યૂંકે બની ઈસરાઈલમેં સબસે પેહલા ફિતના ઔરતોંકી વજહસે હી પૈદા હુવા થા. (મુસ્લિમ શરીફ)

યા'ની બની ઈસરાઈલકી કૌમને અપની ઔરતોંકો છોળકર પરાઈ ઔરતોંસે દિલ લગાયા ઔર ઉનકે સાથ બુરા કામ કિયા. યે કિસ્સા ઈસ તરહ હૈ કે હઝરત મૂસા (અલૈ.) 'જબ્બારીન' કૌમકે સાથ જિહાદ કરનેકે લિયે બની ઈસરાઈલકો સાથ લેકર કિનઆન પહોંચે, ઉસ વકત બલઅમ ઈબ્ને બાવરાકી તદબીરકે મુવાફિક ઉસ કૌમકી ખૂબસૂરત નવ જવાન લળકીયાં હઝરત મૂસા (અલૈ.) કે લશ્કરમેં ચલી ગઈ એક લળકીકો બની ઈસરાઈલકે એક સરદારને દેખ લિયા ઔર દેખતે હી ઉસ પર ફિદા હો ગયા. ઔર ઉસકા હાથ પકળકર મૂસા (અલૈ.) કી ખિદમતમેં લે ગયા ઔર હઝરત મૂસા (અલૈ.) સે કહા, ક્યા યે ઔરત મેરે ઉપર હરામ હૈ? હઝરતને ફરમાયા, હાં ઉસકે પાસ કભી મત જાના. ઉસને કહા કે તુમ્હારી યે બાત નહીં માનૂંગા. ફિર ઉસ ઔરતકો અપને ખૈમા (તંબૂ) મેં લે જાકર ઉસકે સાથ બદકારી કી જિસ્સે

અલ્લાહ તઆલાકા ગુસ્સા જોશમેં આયા ઔર પલ ભરમેં બની ઈસરાઈલકે સત્તર (૭૦) હઝાર આદમી હલાક હો ગએ. દેખો ! એક ઈન્સાનકી બદકારીસે કૈસી તબાહી આઈ. અપને કિતને ભાઈ હૈં જો અપને ઘરકી ઔરતોંકો છોળકર પરાઈ ઔરતોંકે સાથ બુરા કામ કરતે હૈં, ઔર ફિર અપની તબાહી ઔર બરબાદીકા શિકવા કરતે હૈં. (મુસ્લિમ શરીફ)

તીન આદમિયોંકી મદદકા ખુદા ઝિમ્મેદાર હૈ

(૫) હુઝૂર (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા, અલ્લાહ પર તીન આદમિયોંકી મદદ કરના ઝરૂરી હૈ. (૧) વો મુકાતબ (ગુલામ) જો અપને આકાકો કુછ રકમ અદા કરનેકી નિય્યત રખતા હો. (૨) વો નિકાહ કરનેવાલા મર્દ જો નિકાહકે ઝરીયા હરામકારીસે બચના ચાહતા હો. (૩) મુજાહિદ (જિહાદ કરનેવાલા).

(તિરિમઝી શરીફ)

યા'ની ઉસ આદમીકી નિકાહ કરનેમેં યે નિય્યત હો કે મૈં નામહરમ ઔરત પર નઝર નહીં કરૂંગા, ઔર ઉસકે સાથ બદકારી નહીં કરૂંગા, બલ્કે જાઈઝ તરીકેસે સિર્ફ અપની બીવી પર નઝર કરૂંગા ઔર ઉસકે સાથ અપની ખ્વાહિશ પૂરી કરૂંગા. તો ઐસે આદમીકા અલ્લાહ ખૂદ મદદગાર હોતા હૈ.

સુબ્હાનલ્લાહ ! જિસકી મદદ અલ્લાહ તઆલા ખૂદ અપને ઝિમ્મે લે લે ફિર કિસકા મોહતાજ હો સકતા હૈ ?

લળકીકે લિયે મંગનીકા મેઅયાર

(૬) હુઝૂર (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા, જબ આપકે પાસ

કોઈ દીનદાર ઔર અખ્લાકવાલે લળકેકી મંગનીકી બાત આએ ઉસ વકત આપ ઉસ મંગનીકો કબૂલ કર લો, વરના ઝમીનમેં બળે બળે ફિતને ઔર ફસાદ ઝાહિર હોંગે.

યા'ની અગર ઐસે આદમીકે સાથ નિકાહ નહીં કરોગે ઔર માલદારકી તલાશ કરોગે તો ઈસ તરહસે બહોતસી લળકીયાં ઔર લળકે શાદી બગૈર રેહ જાએંગે, જિસકી વજહસે દુનિયામેં ઝિના (બળાત્કાર) બળ્હ જાએગા. જિસકા નતીજા આપ મૂસા (અલૈ.) કી કૌમકે કિસ્સાસે મા'લૂમ કર ચુકે હો. ઈસ ઝમાનેમેં ખાસ કર માલદારી દેખી જાતી હૈ જિસકી વજહસે બા'ઝ ખાંનદાનોંમેં બે-ઝબાન લળકીયાં બુઢ્હી હો જાતી હૈં ઔર ઉનકી ઉમર લાખોં ઉમ્મીદોંકે સાથ પૂરી હો જાતી હૈ. કઈ લળકીયાં પરેશાન હોકર કિસીકે સાથ ભાગ જાતી હૈં ઔર બા'દમેં માં-બાપકી બહોત હી બેઈઝ્ઝતી હો જાતી હૈ. ઈસ લિયે ઈમામ માલિક (રહ.) ફરમાતે હૈં કે લળકા ઔર લળકીમેં સિર્ફ દીનદારી દેખની ચાહિયે. રોઝી જો મુકદ્દરમેં હોગી વો ઝરૂર મિલકર રહેગી. કઈ લળકીયાં ફકીરોંકે ઘરમેં ગઈ ઔર ઉનકો ઐસા ઐશ આરામ મિલા જો રશ્કકે કાબિલ હૈ. ઔર બા'ઝ લળકીયાં બાદશાહોંકે યહાં ગઈ, લેકિન અપની તકદીરકી વજહસે એક એક ટુકડેકી મોહતાજ બની.

મુહબ્બતકા સબસે બળા ઝરીયા

(૭) હુઝૂર (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા, જો મુહબ્બત શૌહર બીવીમેં નિકાહકે ઝરીયે હો જાતી હૈ ઐસી મુહબ્બત કભી ભી દેખનેમેં નહીં આતી. (અબૂ દાઉદ શરીફ)

યા'ની જો આપસમેં મુહબ્બત નિકાહસે પૈદા હોતી હૈ ઉસકી કોઈ મિસાલ નહીં હૈ. ઔર મુહબ્બતકી ખાસિયત યે હૈ કે

મેહબૂબકી મુલાકાતસે હર તરહકી તકલીફ ખૂશીકે સાથ બરદાશ્ત કી જાતી હૈ. તો ફિર અગર શૌહર ગરીબ હો ઔર ખુદા ન ખ્વાસ્તા દોનૂંકી તકદીર ભી ખરાબ હો તો ભી ઔરતકો ચટની-રોટીમેં વો મઝા નસીબ હોગા જો મઝા ઉંચે કિસમકે ખાનોંમેં ભી નહીં હોતા. ઔર ફિર તજ્બુર્બાસે યે બાત સાબિત હૈ કે દીનદાર ઔર અચ્છે અખ્લાકવાલા શૌહર અપની બીવીકે સાથ જિતની મુહબ્બત રખ્ખેગા, દૂસરોંકે ઝરીયે ઉસકા દસવાં હિસ્સાભી નસીબ નહીં હોગા. ફિર આપ માલદાર લળકોંકી તલાશમેં અપની લળકીયોંકી ઝિન્દગી ક્યૂં ખરાબ કરતે હો ?

સબસે ઝિયાદહ બરકતવાલા નિકાહ

(૮) હુઝૂર (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા, સબસે ઝિયાદહ બરકતવાલા નિકાહ વો હૈ જો મેહનતમેં આસાન હો. (બયહકી)

યા'ની ન તો ઉસકી મંગની કરનેમેં ઝિયાદહ તકલીફ પળે ઔર ન ઉસકી શાદી બિયાહમેં કોઈ બોઝ ઉઠાના પળે. અબ હમારે યહાં તો સબસે પેહલે મંગનીકે વકત ખર્ચ કરનેમેં કોઈ કમી નહીં છોળી જાતી. દૂસરે શાદીમેં તો ઈતના ઝિયાદહ બોઝ ડાલા જાતા હૈ કે બહોતસે લોગ તો કર્ઝ લેકર ઔર બા'ઝ લોગ અપની જાયદાદ બેચકર શાદીકે બેકાર રિવાજોંકે પીછે ખર્ચ કરતે હૈં, ઔર આગે ચલકર ઈસ તરહ લુટાકર ફકીર બન જાતે હૈં. ઈસી લિયે તો આજકે નિકાહોંમેં બરકત નહીં રહી, ક્યૂંકે જિસ મઆમલામેં એક તરફકે આદમીકા દિલ દુખા હો ઉસમેં ફાઈદા નહીં હોતા. ઐસા હી દેખનેમેં આતા હૈ. ઈસ લિયે અપની શાદીયોંમેં બહોતહી સાદગી અપનાની ચાહિયે તાકે નતીજા અચ્છા નિકલે.

નેક બીવીકી તા'રીફ

(૯) હુઝૂરે અકદસ (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા, મો'મિનકે લિયે ખુદાસે ડરનેકે બા'દ નેક બખ્ત ઔરતસે બઢકર કોઈ ચીઝ નહીં. અગર મો'મિન ઉસકો કોઈ હુકમ કરતા હૈ તો ઉસકો પૂરા કરતી હૈ. ઔર ઉસકો દેખતા હૈ તો ઉસકો ખૂશ કર દેતી હૈ, ઔર જબ ઉસકો કિસી બાત પર કસમ દેતા હૈ તો ઉસ કસમકો પૂરા કરતી હૈ ચાહે વો બાત ઉસકે નઝદીક અચ્છી હો યા બુરી હો, હર તરહસે અપને શૌહરકી મરઝીકો પૂરા કરતી હૈ. ઔર શૌહરકી ગેરહાઝરીમેં અપની હિફાઝત કરતી હૈ, ઔર શૌહરકે માલકો દેખ ભાલકર ખર્ચ કરતી હૈ ઔર ઉસમેં ખયાનત નહીં કરતી. (ઈબ્ને માજહ)

ઔરતકે યે સિફાત ઐસે હૈં કે મર્દકે લિયે ઐસી બીવીકા હોના દુનિયામેં જન્નત જૈસા હૈ. દેખી ઔરતકી યે ખૂબિયાં? જિસ પર જિતનેભી કુરબાન હોં ઉતનાહી કમ હૈ. ઔર હમારે નઝદીક ઔરતમેં યે ખૂબિયાં હોની ચાહિયે. (૧) હસીન (ખૂબસૂરત). (૨) ગાના જાનતી હો. (૩) નાચના જાનતી હો. (૪) બેપરદા ઘુમને ફિરનેમેં શરમ મેહસૂસ ન કરતી હો. (૫) હાથમેં હાથ પકડકર બગૈર શરમકે બાઝારોંમેં ઔર ગલિયોંમેં જાતી હો. ચાહે કેરેક્ટર (ચારિત્ર) કિતનાહી ખરાબ હો. ઐસે મુસલમાનોં પર જિતના અફસોસ કિયા જાએ ઉતના કમ હૈ.

ઈશ્કે મજાઝીકા આસાન ઈલાજ

(૧૦) હુઝૂર (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા, ઔરત શૈતાનકે

રૂપમેં આતી હૈ ઔર શૈતાનકે રૂપમેં જાતી હૈ. જબ આપકો કોઈ ઔરત અચ્છી લગે ઔર ઉસકી મુહબ્બત ઔર ખ્યાલ દિલમેં જમ જાએ તો ઉસકા આસાન ઈલાજ યે હૈ કે ફૌરન અપની બીવીકે પાસ ચલા જાએ ઔર ઉસકે સાથ સોહબત કરે, કયૂંકે યે સોહબત ઉસકી નફસાની ખ્વાહિશ ઔર દિલકી બેકલીકો દૂર કર દેગી.

યા'ની જિસ તરહ શૈતાન ગુમરાહ કરતા હૈ ઉસી તરહ પરાઈ ઔરતકો દેખના ભી ફસાદ ઔર ગુમરાહીકા સબબ હૈ. ઈસી લિયે કુર્આન પાકમેં ઐસે મરદોં ઔર ઔરતોંકી તા'રીફ કી ગઈ જો અપની નઝરેં નીચી રખતે હૈં, કયૂંકે ઈસ નઝરકા ખેલ હી ઈશ્ક ઔર દીવાનગીકી જડ હૈ.

દેખનેસે શૌક પૈદા શૌકસે પૈદા તલબ
દિલકી દુશ્મન આંખ થી દિલ દુશ્મને જાં હો ગયા

ઔર ફિર ખુદા તઆલાકા મન્શા યે હૈ કે મર્દ ખાસ અપની બીવીકા બનકર રહે. જિસ તરહ એક મર્દ આમ તૌરપર યૂં ચાહતા હૈ કે મેરી બીવી ખાસ મેરી હોકર રહે, મગર જો ખુદા ન કરે અગર આપકી નઝરેં પરાઈ ઔરતોં પર હો તો ફિર અખ્લાકી તૌરસે આપકી બીવીભી આપકી પાબંદ (તાબે'દાર) નહીં હો સકતી ઔર ન આપ ઉસકી આઝાદીમેં ખલલ ડાલનેકા કોઈ હક રખતે હૈં. જબ આપ ખાલિસ (પૂરી તરહ) ઉસકે નહીં હોતે તો વો કિસ તરહ આપકી હો સકતી હૈ ? (મુસ્લિમ)

(૧૧) હુઝૂર (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા, અગર કોઈ આદમી કિસી ઔરતકો દેખે ઔર વો ઔરત ઉસકો અચ્છી લગે તો ઐસે આદમીકો ચાહિયે કે અપની બીવીકે પાસ જાએ ઔર ઉસકે સાથ સોહબત કરે, કયૂંકે જો ચીઝ પરાઈ ઔરતકે પાસ હૈ વોહી ચીઝ અપની બીવીકે પાસ ભી હૈ. (દારમી)

ઈસ તરહ હુઝૂર (સ.અ.વ.) ને યે ઈલાજ બતાયા કે ઈસ તરીકેસે તુમ પૂરી તરહ અપની ઔરતકે બનકર રેહ સકતે હો. પરાઈ ઔરતકા પસંદ આ જાના શહવતકી વજહસે થા. અબ ઈસ શહવતકો ઉસકી જાઈઝ જગહ પૂરી કર લો તો ગુનાહસે બચ જાઓગે ઔર ઈલાજ ભી હો જાએગા.

પાક નઝરીકી તા'લીમ

(૧૨) રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા અય અલી ! પરાઈ ઔરત પર દૂસરી બાર નઝર મત ડાલના, ક્યૂંકે પેહલી નઝર (દેખના) જો અચાનક પળ ગઈ ઉસકા કોઈ હરજ નહીં, અલબત્તા દૂસરી બાર જાન બૂઝકર ન દેખના, ક્યૂંકે અબ નફસાનિયતકા દખલ હોતા હૈ.

મેરે ખ્યાલમેં હઝરત અલી (રદિ.) કો નસીહત કરનેકી વજહ યે હૈ કે રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) ઉસ ઝમાનેકે બહોતસે જાહિલ સૂફિયોંકી હાલત મા'લૂમ કર ચુકે થે, ક્યૂંકે હઝરત અલી (રદિ.) હર સિલસિલાકે દીની બુઝુર્ગોંકે પેશવા (રેહબર) હોનેવાલે થે. ઈસ ખુસૂસિયતકી વજહસે ઈશારા કિયા ગયા કે જબ હઝરત અલી (રદિ.) જૈસે તમામ સૂફિયોંકે રેહબરકો ભી પરાઈ ઔરત પર નઝર ડાલનેકી ઈજાઝત નહીં તો ફિર અય જાહિલ સૂફિયો ! ક્યા તુમ્હારા મરતબા હઝરત અલી (રદિ.) જૈસે પરહેઝગાર સહાબીસે ભી બળ્હ ગયા ? ઉનકે લિયે તો દૂસરી બાર નઝર કરના ભી જાઈઝ નહીં, ઔર આપ (આજકલકે જાહિલ સુફી) ગલત તરીકેસે અપને સિલસિલાકો બદનામ કરકે અપની મુરીદ ઔરતોંકે સાથ તહજ્જુદ પળ્હતે હો ઔર ઉનસે કેહતે હો કે હમ તુમ્હારે મુરશિદ બાપ જૈસે હૈં, ફિર પૈર દબવાતે હો ? વગૈરહ

વગૈરહ. બરબાદી હૈ ઐસે પીરોં પર ઔર ઐસે બેગૈરત મુરીદોં પર જો અપની બહુ-લળકીયોંકો બેપરદા ઐસે લોગોંકે સામને ભેજ દેતે હૈં. (અબૂ દાઉદ)

હુઝૂર (સ.અ.વ.) ફરમાતે હૈં કે મૈં પરાઈ ઔરતોંકે સાથ મુસાફહા નહીં કરતા, કયૂંકે ઔરતકે બદનકા મર્દકે બદનકે સાથ લગના ઝુલ્મ હૈ. જહાં બદનકે સાથ બદન લગા કે કરંટ લગ ગયા. નઊઝુબિલ્લાહ. ઈસ ઝમાનેકે જાહિલ પીર કયા હુઝૂર (સ.અ.વ.) સે ભી ઝિયાદહ પરહેઝગાર હૈં ?

હરામકારી કૈસે રૂક સકતી હૈ ?

(૧૩) હુઝૂર (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા, જિસ ઔરતકા શૌહર બાહિર ગયા હો ઐસી ઔરતકે પાસ તન્હાઈમેં ન જાઓ, કયૂંકે શૈતાન ઉનકી રગ રગમેં અપના અસર કિયે બગૈર નહીં રેહતા. સહાબા (રદિ.) કેહતે હૈં કે હમને અર્ઝ કિયા, આપ પર ભી શૈતાનકા અસર હોતા હૈ ? આપ (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા, હાં દાવ તો મુઝ પર ભી ચલાતા હૈ, મગર ખુદાને મુઝકો ઉસ પર ગલબા અતા કિયા હૈ, મૈં ઉસકે અસરસે મેહફૂઝ રેહતા હૂં, વો મેરા કુછ બિગાળ નહીં સકતા.

સોચના ચાહિયે કે શૈતાન મરદૂદ જબ હુઝૂર (સ.અ.વ.) જૈસી મુબારક હસ્તી પર દાવ આઝમાના નહીં છોળતા, તો ફિર આજકલકે જાહિલ પીર ઔર નૌજવાન ઉસકે અસરસે કિસ તરહ બચ સકતે હૈં ? હદીસ શરીફમેં આયા હૈ, અન્નિસાઉ હિબાલતુશશયાતીન યા'ની ઔરતેં શૈતાનકા ફંદા ઔર જાલ હૈં. ઉનકે ઝરીયે વો મરદોંકો ફંસાતા હૈ.

પાક નઝરીકા ફલ

(૧૪) રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા, જિસ મુસલમાનકી નઝર પરાઈ ઔરતકે રૂપ ઔર ખૂબસૂરતી પર પળી ઔર ઉસને સિર્ફ અલ્લાહ તઆલાકે ખાતિર અપની નઝર નીચી કર લી તો ઐસે ઈમાનદાર આદમીકો ઉસકે બદલામેં ઐસી ઈબાદત નસીબ હોગી જિસકી મિઠાસ વો અપને દિલમેં મેહસૂસ કરેગા. (અહમદ)

અગર રૂપ ઔર ખૂબસૂરતી દેખના હો તો અપની બીવીકો દેખે. ઔર યે જબ હી હો સકતા હૈ જબ તુમ્હારી નઝરેં ખાસ કરકે અપની બીવીકે લિયે હો, ઔર યે જબ હી મુમ્કિન હૈ કે જબ શાદીસે પેહલે અપની ઔરતકો દેખ લિયા જાએ ઔર ફિર અપની પસંદગીકે મુતાબિક શાદી કી જાએ. મગર આજકલકી લળકીયોંકે વાલી ઉનકો ઈતની છુપાએ રખતે હૈં કે સુસરાલવાલોંકો ઉસકી હવા ભી ન લગે. ઈસી વજહસે બા'દમેં ખરાબીયાં પૈદા હોતી હૈં. તો ફિર કયૂં લળકે-લળકીયોંકી મંગની કરનેસે પેહલે આપસમેં એક દૂસરેકો દેખ ન લેં. અગર ઐસા હો તો ઔરત ઔર મર્દકી ઝિન્દગી હમેશાકે લિયે અચ્છી તરહ ગુઝર સકતી હૈ.

મંગનીસે પેહલે લળકી દેખના

(૧૫) હુઝૂર (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા, મંગની કરનેસે પેહલે અગર મુમ્કિન હો તો ઉસ લળકીકો દેખ લિયા કરો. (અબૂ દાઉદ)

ઉલમાને લિખ્ખા હૈ કે જિસ લળકીકે સાથ મંગની કરનેકા

ઈરાદા હો તો પૈગામ પહોંચાનેસે પેહલે ઉસ લળકીકો દેખ લેના મુસ્તહબ હૈ, કયૂંકે અગર વો પસંદીદા હોગી તો નિકાહકે બા'દ ઉસકી વજહસે ઝિના (હરામકારી) સે બચે રહોગે, જૈસા કે નિકાહકા ખાસ મકસદ યે હૈ કે આદમી અપની ઔરતકા હોકર રહે, આંખસે દેખે તો બીવીકો દેખે. લુત્ફ (લઝ્ઝત) ઉઠાએ તો સિર્ફ બીવીસે, ઔર ખૂબસૂરતીકી તા'રીફ સુને તો સિર્ફ અપની બીવીકી, ખ્વાહિશ (ઈચ્છા) પૂરી કરે, ચલકર જાએ તો સિર્ફ અપની બીવીકે સાથ. મતલબ કે પરાઈ ઔરતકે સાથ ફિરે ઘુમે નહીં.

(૧૬) હઝરત મુગૈરહ બિન શોઅબા (રદિ.) ફરમાતે હૈં કે મૈંને એક લળકીકે સાથ મંગની કરનેકે લિયે પૈગામ ભેજનેકા ઈરાદા કિયા. ઈસ પર હુઝૂર (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા, તુમને ઉસકો દેખ ભી લિયા ? મૈંને અર્ઝ કિયા નહીં. આપ (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા, ખૈર અબ દેખ લો, કયૂંકે ઈસ વકત આપકા દેખ લેના આઈન્દાકે લિયે મુહબ્બતકા સબબ હૈ. (તિરમિઝી)

યા'ની દેખ લેનેકે બા'દ દિલકો પસંદ આ ગઈ તો નિકાહકે બા'દ મુહબ્બત બળ્હેગી, કયૂંકે અપની પસંદકે ખાતિર જો નિકાહ હોતા હૈ ઉસમેં આપસમેં તઅલ્લુક અચ્છે રેહતે હૈં, ઐસા હી દેખા ગયા હૈ. ઔર ફિર શૌહર બીવીકી ઝિન્દગી બહોત હી ઈત્મીનાનસે ગુઝરતી હૈ, ઔર હર આદમીકી દિલી ખ્વાહિશ હોતી હૈ કે અપની બીવી રૂપ ઔર ખૂબસૂરતીકી પરી હો. હિન્દીમેં મસલ (કહેવત) મશ્હૂર હૈ, **'વોહી સુહાગન કેહલાએ જો પી કે મનકો ભાએ'**

લૈલાને ખલીફાસે કહા થા,

દીદએ મજનૂ અગર બૂદે તુરા
હર દો આલમ બેકદર બૂદે તુરા

યા'ની અગર તેરી નઝર મજનૂં જૈસી હોતી તો તુઝે દોનૂં

દુનિયાઓંકી કોઈ કદર ન હોતી. જબ ખલીફાને લૈલાકો દેખા તો બહોત હી કાલી ઔર બદ-શકલ થી. ઈસ પર ખલીફાને લૈલાસે કહા, અરે કમ્બખ્ત ! મૈં તો સમઝતા થા કે તૂ બહોત ખૂબસૂરત હોગી. જિસકી વજહસે મજનૂં તુઝપર ઈતના ફિદા ઔર દીવાના હો ગયા હૈ, મગર તૂ તો ચુડેલ હી નિકલી. તુઝસે લાખ દરજા અચ્છી લાખોં ઔરતેં મૌજૂદ હૈં. લૈલાને બાદશાહકો જવાબ દિયા, હુઝૂર મેરી કદર મેરે મજનૂંસે પૂછો. ઉસકી નઝરમેં દોનૂં દુનિયામેં મુઝસે બેહતર ખૂબસૂરત કોઈ નહીં. **જો પી કે મન ભાવે વોહી સુહાગન કેહલાએ.** સેંકડોં કિસ્સે ઈસ તરહ કે હૈં કે મા'શૂક (પ્રિયતમ) મેં હકીકતમેં કોઈ ખૂબી નહીં હોતી, મગર ઉસકે આશિકકે દિલસે પૂછો તો પૂરી દુનિયા ઉસકી નઝરમેં હેચ હૈ. સબકી ખૂબિયોંકે બારેમેં ઉસકી આંખેં બંદ હોતી હૈં, ઔર મા'શૂકકી બુરાઈયાં ભી ઉસકી નઝરોંમેં મેહબૂબ ઔર મનપસંદ હોતી હૈં. વો ગાલિયાં દેતા હૈ તો ભી મઝા આતા હૈ. ખૂબ સમઝ લો કે હુઝૂર (સ.અ.વ.) કા મન્શા નિકાહસે યે હૈ કે મુસલમાનોંકે શૌહર બીવીકે તઅલ્લુકાત બિલકુલ આશિક જૈસી હૈસિયત હાસિલ કર લેં, જિસ્સે દુનિયાભરકી ખૂબસૂરત ઔરતેં ઉસકી બીવીકે મુકાબલેમેં કુછ હૈસિયત ન રખ્ખેં, ઔર શૌહર-બીવીકી ઝિન્દગી સહીહ માઅનામેં ઐશ ઔર આરામકી ઝિન્દગી બન જાએ.

નામહરમકો દેખના

(૧૭) રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા, ખુદા તઆલા ઐસે આદમી પર લા'નત કરે જો અપની ઔરતકે સિવા કિસી પરાઈ ઔરતકો જાન બૂઝકર દેખે, ઈસી તરહ ઉસપર ભી

લા'નત કરે જો ઔરત અપની ઝાતકો બગૈર ઝરૂરત કિસી નામહરમકો દિખલાએ. (બયહકી)

ક્યૂંકે ઈસ નઝર બાઝીમેં ઈસ બાતકા બળા ખતરા હૈ કે મર્દકો કોઈ પરાઈ ઔરત પસંદ આ જાએ, ઈસી તરહ ઔરતકો કોઈ પરાયા મર્દ પસંદ આ જાએ. ઔર યે ચીઝ શાદી શુદા મર્દ ઔરતમેં જુદાઈ ઔર દિલસે નિકલ જાનેકા સબબ બને. હમારે નૌજવાન ઔર ખાસ કરકે ઔરતોંકો ચાહિયે કે વો પરાયે મરદોંકો ન દેખેં, વરના લા'નતકે હકદાર બનેંગે. ઔરતેં ઈસ મઆમલામેં બિલકુલ એહતિયાત નહીં કરતી. શાદી બિયાહકે મૌકોંમેં ખાસ કરકે મકાનકી છત પર ચળહકર બારાતવાલોંકો દેખતી હૈં ઔર ઐસા ખ્યાલ કરતી હૈં કે હમ તો ઉનકો દેખ રહી હૈં, મગર કોઈ હમકો નહીં દેખતે, હાલાંકે બારાતમેં કિતને નફસકે શરારતી ઐસે ભી હોતે હૈં જિનકી નઝરેં ઘરકી છતોં પર જમી રેહતી હૈં, તાકે કોઈ ખૂબસૂરત ઔરત નઝર પળ જાએ. યાદ રખ્ખો ! હદીસમેં આયા હૈ કે દેખનેવાલે પર લા'નત ઔર દિખાનેવાલી પર ભી લા'નત હૈ. તા'ઝિયા (તાબૂત) નિકલનેકે મૌકા' પર કઈ ઔરતેં ઘરકી છત પર ચળહ જાતી હૈં તાકે તા'ઝિયા દેખેં. યાદ રખ્ખો કે યે કામ બિલકુલ હી હરામ હૈ, અબ તૌબા કર લેની ચાહિયે.

બાલિગ લળકી પર ઝબરદસ્તી કરના

(૧૮) હઝરત ઈબ્ને અબ્બાસ (રદિ.) ફરમાતે હૈં કે એક કુંવારી લળકી હુઝૂર (સ.અ.વ.) કી ખિદમતમેં હાઝિર હોકર કેહને લગી, મેરે બાપને મેરી શાદી ઝબરદસ્તી કર દી ઔર મુઝકો વો લળકા પસંદ ન થા. આપ (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા, તો ફિર તુઝે ઈખ્તિયાર (છુટ) હૈ કે ચાહે તો તૂ નિકાહ કાઈમ રખ્ખે યા તોડ

ડાલે. બાલિગ (ઉમર લાયક) લળકીકા ઝબરદસ્તી નિકાહ કરના જાઈઝ નહીં, બલ્કે હરામ હૈ. (અબૂ દાઉદ)

લળકેકી ઝિમ્મેદારી

(૧૯) હુઝૂર (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા, જિસ આદમીકે ઘર લળકા પૈદા હો ઉસ પર તીન ફર્ઝ હૈં. (૧) ઉસકા અચ્છા નામ રખ્ખે. (૨) તા'લીમ દે જો દીન ઔર દુનિયામેં ફાઈદામંદ હો. (૩) જબ બાલિગ હો જાએ તો ઉસકા નિકાહ કર ડાલે. અગર લળકા બાલિગ હો ગયા ઔર નિકાહ નહીં કિયા, ઐસી હાલતમેં અગર ઉસ લળકેસે કિસી તરહકી બદકારી હો ગઈ તો ઈસકા ગુનાહ ઉસકે બાપ પર હોગા. (બયહકી)

કયૂંકે બાપ તીસરે ફર્ઝકી ઝિમ્મેદારી છોળનેસે કુસૂરવાર હૈ. ઈસી લિયે માં-બાપકો લળકેકે બાલિગ હોતે હી નિકાહ કર દેના ચાહિયે. બેકાર ઈન્તિઝાર કરનેમેં શરીઅતકા ભી બાર હૈ, ઔર દુનિયવી હૈસિયતસે ભી નુકસાન હૈ. કયૂંકે કઈ લળકોંકી તંદુરૂસ્તી બદ-ચલનીકી વજહસે ઉસી ઝમાનેમેં ખરાબ હો જાતી હૈ, ઔર ફિર રૂપિયે અલગ ખરાબ, તંદુરૂસ્તી અલગ ખરાબ, ઔર માં-બાપકી ઈઝ્ઝત-આબરૂ અલગ બરબાદ.

જવાન લળકીકી ઝિમ્મેદારી

(૨૦) હુઝૂર (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા, તૌરાતમેં લિખ્ખા હૈ કે જિસ લળકીકી ઉમર બારહ બરસકી હો જાએ ઔર ઉસકે માં-બાપ ઉસકી શાદી ન કરેં તો અગર ઉસ લળકીસે કોઈ ગુનાહ હો જાએ તો ઉસકે ઝિમ્મેદાર ઉસકે માં-બાપ હોંગે.

સોચો કે કિતની બળી ઝિમ્મેદારીકી ચીઝ હૈ, મગર હમ હૈં કે ઝરા ભી પરવાહ નહીં કરતે. હાલાં કે રોઝાનાકે કિસ્સે ઈસ બાતકી ગવાહી દેતે હૈં કે લળકીકી ઉમર ઝિયાદહ હોને દેના નુકસાન દેહ હૈ. હઝારોં લળકીયાં બળી ઉમરકી હોકર યા તો બદનામ હો ગઈ યા હમલ રેહ ગયા યા કિસીકે સાથ ભાગ ગઈ. યે સબ હમારે એહસાસ ન કરનેકા નતીજા હૈ, ઔર પાક શરીઅતકી હિદાયતોંકી પાબંદી ન કરનેકા નતીજા હૈ. જબ લળકી બાલિગ હો જાએ તો ઉસકો અપને ઘર રખનેકી કોઈ ઝરૂરત નહીં, અગર જહેઝ (દહેજ) દેનેકે લિયે ન હો તો જહેઝ ન દો, જહેઝ કુછ ઝરૂરી નહીં. હઝરત ફાતિમા ઝોહરા (રદિ.) જો દોનૂં જહાં કી શેહઝાદી હૈં ઉનકો દોનૂં દુનિયાકે બાદશાહને કયા દિયા ? કયા અપની લળકીયાં મરતબેમેં હઝરત ખાતૂને જન્નતસે ભી બળ્હ ગઈ ? બસ દીનદાર ઔર અખ્લાકવાલે લળકેકી તલાશ કરકે ફૌરન ઈસ ફર્ઝસે છુટકારા હાસિલ કર લો.

શાદીકે મૌકા' પર લળકીયોંકે ગીત

(૨૧) રબીઅ બિન્તે મુઅવ્વઝ એક સહાબી ઔરત હૈં. વો ખૂદ અપની શાદીકા કિસ્સા બયાન કરતી હૈં કે જબ મૈં રૂખસત હોકર મેરે માં-બાપકે ઘર આઈ ઉસ વકત મુબારકબાદીકે લિયે હુઝૂર (સ.અ.વ.) તશરીફ લાએ ઔર મેરે બિસ્તર પર બૈઠ ગએ. ઈસ દરમિયાન મેરે ખાનદાનકી કુછ લળકીયાં જો અચાનક વહાં જમા' થી ઉન્હોંને દુફ બજાયા ઔર ગીત ગાના શુરૂ' કિયા. અચાનક ઈસમેંસે એક લળકી કેહને લગી, વ ફીના નબિય્યુન યઅલમુ મા ફી ગદિન.

યા'ની 'હમમેં એક નબી હૈં જો આનેવાલે દિનકી બાત જાનતે હૈં.' ઈસ પર હુઝૂર (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા, ઈસ બાતકો છોળ દો ઔર વોહી કહો જો પેહલે કેહ રહી થી. (બુખારી)

કયૂંકે ગૈબકી બાત અલ્લાહ તઆલાકે સિવા કોઈ જાનતા નહીં. અલબત્તા જો અલ્લાહ તઆલાકો મંઝૂર હોતા હૈ વો અપને રસૂલોંકો બતા દેતા હૈ. ઈસ હદીસ શરીફસે દો બાતેં મા'લૂમ હુઈ. (૧) જો શે'ર (ગીત) કે જિસમેં ઝૂઠ ન હો વો પળ્હના જાઈઝ હૈ. (૨) શાદીકે મૌકા' પર અગર લળકીયાં જમા' હોકર ગાએં બજાએં યે ભી જાઈઝ હૈ. અલ્લામહ અકમલુદ્દીન (રહ.) ને લિખ્ખા હૈ કે નિકાહકે વકત, ઈસી તરહ દુલ્હાકે ઘર પર દુફ બજાના જાઈઝ હૈ. ઈસી તરહ ખત્ના કરતે વકત ઔર દોનૂં ઈદોંકે વકત, ઔર જબ દોસ્ત જમા' હોં તબ ખૂશીકે વકત દુફ બજાના દુરૂસ્ત હૈ.

(૨૨) હઝરત આઈશા (રદ્દિ.) ફરમાતી હૈં કે એક અન્સારી ઔરતંકી રૂખસતી (શાદી) હુઈ. વો શાદી બહોત હી સાદગીસે હુઈ. ઈસ પર રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા, કયા તુમ્હારે પાસ ઢોલ વગૈરહ ગાને બજાને (મનોરંજક) કે સામાન નહીં હૈં ? કયૂંકે અન્સાર ઈસ મૌકા' પર ગાના-બજાના પસંદ કરતે હૈં. (બુખારી શરીફ)

ઉપરકી હદીસ શરીફમેં ગાના-બજાનેકે બારેમેં જો કુછ ભી હૈ ઉસ્સે હુઝૂર (સ.અ.વ.) કી મુરાદ જિસમેં ઝૂઠ ન હો ઐસા ગીત ઔર દુફ હો સકતા હૈ. આજકા બેન્ડ બાજા, ગલત, રેકોર્ડ ઔર દૂસરે સંગીતકે સામાન મુરાદ નહીં લે સકતે હૈં, કયૂંકે હુઝૂર (સ.અ.વ.) ને એક હદીસ શરીફમેં ફરમાયા હૈ, ઈન્નલ્લાહ બઅસની હુદલ લિલ્આલમીન વ રહમતલ લિલ્આલમીન વ અમરની રબ્બી બિ મહવિલ્ મઆજિફિ વલ્મઝામીર.

યા'ની 'અલ્લાહ તઆલાને તમામ જહાંકે લિયે મુઝે હિદાયત બનાકર ભેજા ઔર તમામ જહાં કે લિયે રહમત બનાકર ભેજા. પસ મુઝે હુકમ દિયા હૈ કે તમામ સંગીતકે સામાનકો મિટા ડાલૂં.'

દૂસરી એક હદીસ શરીફમેં **અન ઉહર્રિકલ્ મઆઝિફિ વલ મઝામીર** આયા હૈ. જિસકા મતલબ 'મૈં સબ સંગીતકે સામાનકો આગ લગા ડાલૂં' ઐસા હોતા હૈ. મતલબ કે હદીસ શરીફસે આજકે સંગીતકે સામાન બજાનેકા હુકમ સાબિત નહીં કર સકતે. ઉપરકી હદીસોં પરસે સંગીતકા હરામ હોના સાબિત હો ચુકા હૈ.

લેકિન હમને ઈસ્લામી રિવાજોંકે નિકાહ જૈસે પાકીઝા ફર્ઝમેં ભી અપની તરફસે ઐસે ઐસે રિવાજ ઢૂંઢ નિકાલે હૈં જિસકી શરીઅતમેં કોઈ અસલ નહીં, જૈસા કે હઝરત આદમ બિન્નોરીને અપની કિતાબ ઈલ્મુલ હુદામેં ઈસ તરહ લિખ્ખા હૈ કે નિકાહમેં કુછ ઐસે રિવાજ ભી દાખિલ કરનેમેં આએ હૈં કે જિસકો કરના કુફ્ર હૈ. કુછ ઐસે રિવાજ હૈં જિસકો કરના બિદઅત હૈ. ઐસે રિવાજ નિકાહમેં બરતે જાતે હૈં વો નિકાહ ઈસ્લામી નહીં હૈ, ઔર ઉસ નિકાહસે જો ઔલાદ પૈદા હોતી હૈ વો હરામી હોતી હૈ.

(૧) સરસવ (રાય), કાલી મિર્ચ (કાળા મરી) ઔર હલ્દી (હળદર) લોહેકી અંગૂઠી લેકર ઈન સબકો એક કપળેમેં બાંધકર દુલ્હા દુલ્હનકે હાથ પર બાંધી જાતી હૈ, ઈસકો હિન્દુ લોગ કંગના કેહતે હૈં યે બિલકુલ કુફ્ર હૈ. ઈસકા કરનેવાલા ઔર ઈસ પર ખૂશ હોનેવાલા કાફિર હોતા હૈ.

(૨) મટકે પર ફૂલ બાંધતે હૈં ઔર સંદલ ઘિસકર ઉસપર લગાતે હૈં યે રિવાજ આગકી પૂજા કરનેવાલોંકા હૈ.

(૩) દુલ્હન ઔર બારાતવાલોંકો બુરી ગાલિયાં દેતે હૈં.

(૪) દુલ્હાકે સર પર માં યા બહન અપની ઓઢ્હણી (ઓઢણી) કા આંચલ ડાલતી હૈં ઔર દુલ્હનકે સર પર મર્દકી પઘડી રખ્ખી જાતી હૈ. યે દોનૂં ચીઝેં મલઊન (ધિક્કાર પાત્ર) હૈં. ક્યૂંકે હુઝૂર (સ.અ.વ.) કા ઈર્શાદ હૈ કે ઉસ મર્દ પર જો ઔરતકી મુશાબિહત (વેશ) ઈખ્તિયાર કરે ઔર ઉસ ઔરત પર જો મર્દકી મુશાબિહત ઈખ્તિયાર કરે ઉન દોનૂં પર અલ્લાહકી લા'નત (ફિટકાર) હૈ.

(૫) દુલ્હનકા અંગૂઠા દૂધ ઔર પાનીસે ધોયા જાતા હૈ ઔર ઉસકા નેગ હજામકી બીવીકો દિયા જાતા હૈ. જિસકો અંગૂઠા ધુલાઈ કહા જાતા હૈ. યે રિવાજ ભી મજૂસીયોં (અગ્નિ પૂજક) કા હૈ. ઔર ઈસમેં ભી કુફ્રકા ખૌફ હૈ.

(૬) બા'ઝ જગહોં પર ફકરાબંદ ગાલિયાં દી જાતી હૈં, જિસમેં મસ્જિદ મેહરાબ ઔર શિમ્લહકી તૌહીન હોતી હૈ.

(૭) મર્દકો દુલ્હા બનાકર ઉસકી આંખમેં ઔરતેં કાજલ ડાલતી હૈં. યે ભી દુરૂસ્ત નહીં.

(૮) બાલિગ લળકીયાં જમા' હોકર નાચતી હૈં, ઝોર ઝોરસે ગાતી હૈં, ઉનકી આવાઝ બાહિર જાતી હૈ ઔર નામહરમ સુનતે હૈં. યે બિલકુલ હરામ હૈ.

(૯) કાગઝકે ફૂલ બનાકર મકાનકી આરાઈશ (શણગાર) કી જાતી હૈ. યે ભી ફુઝૂલ ખર્ચીમેં દાંખિલ હૈ ઔર હરામ હૈ.

(૧૦) દુલ્હાકે સર પર સેહરા બાંધા જાતા હૈ. યે ભી મુશ્રિકોંકા રિવાજ હૈ ઔર નાજાઈઝ હૈ.

(૧૧) ચાંદીકા કડા દુલ્હનકે હાથમેં ઔર ચાંદીકી હંસલી (ગલેકા ઝેવર) દુલ્હનકે ગલેમેં ડાલા જાતા હૈ. યે ભી હરામ હૈ.

(૧૨) દુલ્હાકો ઘોડે પર સવાર કરકે બાઝારમેં ઔર

ગલિયોંમેં ફિરાના.

(૧૩) બારાત (સરઘસ) ગાતે બજાતે નિકાલા જાતા હૈ.

(૧૪) આતિશબાઝી (ફટાકડા) જલાઈ જાતી હૈ.

(૧૫) ચાંદી યા સોનેકે બરતનમેં દુલ્હા ઔર દુલ્હનકો શરબત યા દૂધ પિલાના.

(૧૬) દુલ્હાકો સોનેકી અંગૂઠી પહેનાના. યે સબ રસમેં હરામ હૈં. ઈન સબ રિવાજોંસે સબ મુસલમાન મરદોં ઔર ઔરતોંકો બચના ચાહિયે. ઔર અપની શાદિયોંકો ઈસ્લામી શાદિયાં બનાનેકી કોશિશ કરની ચાહિયે.

(મઝાહિરે હક, જિલ્દ ૩, સફા ૧૧૪)

નિકાહકી તારીખમેં બદશગૂની બેહૂદા કામ હૈ

(૨૩) હઝરત આઈશા (રદિ.) ફરમાતી હૈં, મેરી શાદી ઔર મેરી રૂખસતી શવ્વાલ મહીનેમેં (ઈદકે ચાંદ) હુઈ. અબ આપ દેખેં કે હુઝૂર (સ.અ.વ.) કી બીબિયોંમેં મુઝસે ઝિયાદહ નસીબદાર કૌન થી? (મુસ્લિમ શરીફ)

ઈસ્સે મા'લૂમ હુવા કે જો નાદાન ઔરતેં ઔર મર્દ ઈદકે ચાંદકે વકત નિકાહ કરનેકો મનહૂસ ખ્યાલ કરતે હૈં વો ગલત હૈ, બલ્કે ઈદકે ચાંદકે વકત નિકાહ ઔર શાદી કરના મુસ્તહબ હૈ, જૈસા કે ઈસ ઝમાનેકે કુછ જાહિલોંકા અકીદા હૈ કે ફલાંને મહીનેમેં નિકાહ ન કરના ચાહિયે, ફલાંની તારીખકો ન કરના ચાહિયે. યે સબ બાતેં ફુઝૂલ ઔર વાહિયાત હૈં. ઈસી તરહ ઉસ ઝમાનેકે જાહિલોંકા યે ભી અકીદા થા કે ઈદકે ચાંદકે વકત નિકાહ ન હોના ચાહિયે. ઉસ અકીદાકો તોડનેકે લિયે હુઝૂર (સ.અ.વ.)

ને નિકાહ ઔર રૂખસતી ઈસી તારીખોંમેં કરાઈ, ઔર હઝરત આઈશા (રદિ.) કા ભી ઉપરવાલી હદીસ બયાન કરનેકા યેહી મન્શા હૈ.

શાદીકે મૌકા' પર ગાના

(૨૪) હઝરત આઈશા (રદિ.) ફરમાતી હૈં કે મેરે પાસ અન્સારી ખાનદાનકી એક લળકી રેહતી થી. મૈંને ઉસકી શાદી કર દી. ઈસ પર હુઝૂર (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા અય આઈશા ! તુમને ગીત ગાનેવાલીકો બુલાયા નહીં, કયૂંકે યે અન્સારી કૌમ ગાનેકો પસંદ કરતી હૈ. (ઈબ્ને હબ્બાન)

ઈસ્સે આજકલકા ગાના બજાના, ઢોલ-બાજા, બેન્ડ બાજા, હારમુનિયમ વગૈરહ મુરાદ નહીં હૈ, બલ્કે ઈસ હદીસસે મુરાદ ઉમદા શે'ર ઔર દુફ બજાના હૈ.

(૨૫) હઝરત ઈબ્ને અબ્બાસ (રદિ.) ફરમાતે હૈં કે હઝરત આઈશા (રદિ.) ને એક અન્સારી ઔરતકી શાદી કી, જો હઝરત આઈશા (રદિ.) કી રિશ્તેદાર થી. ઈતનેમેં હુઝૂર (સ.અ.વ.) તશ્રીફ લાએ. આપને ફરમાયા, કયા તુમને ઈસકે સાથ કોઈ ગાનેવાલેકો ભી ભેજા ? હઝરત આઈશા (રદિ.) ને જવાબ દિયા નહીં. ઈસ પર હુઝૂર (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા કે અન્સારી કૌમકો ગાનેકી તરફ બહોત શૌક હૈ, કાશ કે તુમ દુલ્હનકે સાથ એક ઐસા આદમી ભી ભેજ દેતી કે જો ઈસ તરહ ગીત સુનાતા.

અતૈનાકુમ અતૈનાકુમ ફહય્યાના વહય્યાકુમ

તર્જુમા :- આએ હમ આપકે પાસ, અલ્લાહ આપકો ભી સલામત રખ્ખે ઔર હમકો ભી સલામત રખ્ખે.

ઈસકા દૂસરા શે'ર ઈસ તરહ હૈ,

વ લૌલલ્ હિન્તતુ સ્સમરાઉ લમ તસ્નુન્ અઝારાકુમ વલૌલલ્ અજવતુસ્સૌદાઉ મા કુન્ના બિવાદીકુમ.

તર્જુમા :- અગર લાલ ગેહૂં ન હોતે તો તુમ્હારી લળકીયાં મોટી (જાડી) ન હોતી, ઔર અગર કાલી ખજૂરેં ન હોતી તો હમ તુમ્હારે ઘરોંમેં રેહતે.

યે શે'ર ઉમૂમી તૌર પર અન્સાર લોગોંમેં શાદીકે મૌકા' પર પળ્હે જાતે થે.

(૨૬) આમિર બિન સઅદ (રદિ.) ને ફરમાયા કે મૈં કરઝા બિન કઅબ ઔર અબૂ મસઊદ અન્સારીકી ખિદમતમેં એક શાદીકે મૌકા' પર હાઝિર હુવા. મૈંને વહાં દેખા કે કુછ લળકીયાં ગીત ગા રહી હૈં. ઈસપર મૈંને ઉનસે કહા, અય હુઝૂર (સ.અ.વ.) કે સહાબિયો ! અય જંગે બદરમેં શરીક હોનેવાલો ! આપકી મૌજૂદગી ઔર ગાના બજાના ! ઔર ફિર ભી ઐસી મજલિસમેં મૌજૂદ હો ? ઈસ પર મુઝે ઐસા જવાબ મિલા કે હમારે સાથ તુમ ભી સુનો વરના ચલે જાઓ. કયૂંકે શાદીકે મૌકોંમેં ગાને બજાનેકી હમકો ઈજાઝત હૈ. (નસઈ શરીફ)

નોટ :- યાદ રખ્ખો કે ગાના બજાના હારમુનિયમકે સાથ હર વકત હરામ હૈ.

નિકાહ કહાં કિયા જાએ ?

(૨૭) હુઝૂર (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા, તુમ નિકાહકા એ'લાન કરો યા'ની મશ્હૂર કરો, ઔર ઉસકો મસ્જિદમેં કરો. ઔર નિકાહકે વકત દુફ બજાઓ, ચુનાંચે જુમ્આકે દિન મસ્જિદમેં નિકાહ કરના સવાબ ઔર બરકતકી ચીઝ હૈ. (તિરમિઝી)

બીવીકે હુકૂક ઔર બા'ઝ દીનદારોંકી ગફલત

(૨૮) રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા, નિકાહકી શર્ત પૂરી કરો યા'ની મહર અદા કરો, ઉસકો ખાના-પીના દો, રેહનેકે લિયે મકાન દો, અચ્છા બરતાવ કરો ઔર અચ્છે અખ્લાક બરતો. (મુત્તફક અલૈહ)

કુછ લોગ નાહક અપની બીવીકો તંગ કરતે હૈં કે તુઝે મેરે માં-બાપકે ઘર રેહના હી પળેગા, ઉનકે સાથ ખાના પળેગા, અગર ઔરત ખૂશીસે ઈસકો મંઝૂર કર લે તો કુછ હરજ નહીં, વરના ઈસ મઆમલામેં ઉસ પર ઝબરદસ્તી કરના ઔર પાબંદી લગાના જાઈઝ નહીં. ઈસી તરહ કુછ લોગ અપને માં-બાપકી વજહસે બીવી પર ઝુલ્મ ઔર ઉસકા હક મારતે હૈં, યહાં તક કે બહોત સારે દીનદાર આલિમ ભી ઈસ બીમારીમેં મુબતલા હૈં, યે ઉનકી બહોત બળી ભૂલ હૈ. ઈસી તરહ નફકા (ખોરાક) કે બારેમેં કમી ઝિયાદતીસે કામ લિયા જાતા હૈ. જિસ આદમીકી ઈતની આમ્દની હો કે અગર માં-બાપ પર ખર્ચ કરે તો બીવીકો નહીં દે સકતા, ઔર અગર બીવીકો દે તો માં-બાપકો નહીં દે સકતા તો ઐસી સૂરતમેં બીવીકો દેના ઝરૂરી હૈ, ઔર માં-બાપકો દેના ઉસકે લિયે ઝરૂરી નહીં હૈ. ખૂબ સમઝ લો કે ઈસ મસ્અલાકો ન જાનનેકી વજહસે સેંકડોં ઘર બરબાદ હો ગએ. કઈ સાસ બહોત હી બેરહમ ઔર ઝાલિમ હોતી હૈં જો બાત બાતમેં બહુકે સાથ બુરા બરતાવ કરતી હૈં, ઈતના હી નહીં મગર અપને લળકેકે કાન ભર ભરકર ઉનકે દરમિયાન તંગદિલી પૈદા કરતી હૈં, જિસકી વજહસે બીચારી બહુ સુસરાલકે નાજાઈઝ ઝુલ્મ બરદાશ્ત કરતી હૈ, યા ફિર અપને માં-બાપકે ઘર ચલી જાતી હૈ. મરદોંકી યે સખ્ત ભૂલ હૈ ઔર

ખુદાકે વહાં ઈસકા જવાબ દેના પળેગા, કયૂંકે બેહિશ્તી ગૌહરમેં હઝરત મૌલાના અશરફ અલી સાહબ થાનવી (રહ.) લિખતે હૈં, અગર કિસી આદમીકી માલી હાલત ઈતની કમ હો કે અગર માં-બાપકી ખિદમત કરે તો બીવી બચ્ચોંકો તકલીફ હોને લગે તો ઐસે આદમીકો જાઈઝ નહીં કે બીવી બચ્ચોંકો તકલીફ દે ઔર માં-બાપ પર ખર્ચ કરે. ઔર ફિર બીવીકા હક હૈ કે ઉસકે માં-બાપસે અલગ હોકર રેહનેકી માંગ કરે. પસ અગર વો ઐસી તમન્ના રખ્ખે ઔર માં-બાપ ઉસકો અપને સાથ શામિલ રખના ચાહેં તો શૌહરકે લિયે જાઈઝ નહીં કે ઐસી હાલતમેં બીવીકો માં-બાપકે સાથ શામિલ રખ્ખે, બલ્કે શૌહર પર વાજીબ હૈ કે ઉસકો અલગ રખ્ખે. અગર માં-બાપ કહેં કે તૂ બગૈર ઉઝર શરઈ બીવીકો તલાક દે દે તો માં-બાપકી ફરમાં બરદારી વાજીબ નહીં, અગર માં-બાપ કહેં કે પૂરી કમાઈ હમકો દે દે તો ઉસમેં ભી ઉનકી બાત માનના ઝરૂરી નહીં. અગર માં-બાપ ઉસપર ઝબરદસ્તી કરેંગે તો ગુનેહગાર હોંગે. ઔર વો હદીસ કે તેરા બાપ તુઝે હુકમ દે કે તૂ અપની બીવીકો તલાક દે દે. ઈસ તરહકી દૂસરી હદીસેં જો માં-બાપકે હકોંકે બારેમેં આઈ હૈં ઉસકે તફસીલી જવાબ બેહિશ્તી ઝેવર ભાગ ૧૧ મેં હઝરત થાનવી (રહ.) ને લિખ દિયે હૈં. કયૂંકે યે કિતાબ બહોત મુખ્તસર હૈ ઈસ લિયે ઈસી પર ઈકતિફા કિયા ગયા. અગર ઈસકા તફસીલી બયાન દેખના હો તો બેહિશ્તી ઝેવરમેં દેખ લેં.

મંગનીકે આદાબ

(૨૯) હુઝૂર (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા, તુમ કિસીકે યહાં મંગનીકી બાત ઉસ વકત તક ન પહોંચાઓ જબ તક કે દૂસરે કિસી

ભાઈકી બાત વહાં ચલ રહી હો, યા તો વો મંગની ટૂટ જાએ યા નિકાહ હો જાએ. (બુખારી, મુસ્લિમ)

યા'ની જબ કિસીકી મંગની કિસી લળકીકે સાથ હો રહી હો ઔર વો લળકીવાલે ઉસ મંગની પર રાઝી હોં તો ઐસી હાલતમેં કિસી દૂસરેકો મંગનીકી બાત ડાલના જાઈઝ નહીં, કયૂંકે દૂસરી મંગનીમેં ઈસ બાતકા ડર હૈ કે પેહલી મંગની ટૂટ જાએ, ઔર ઈસકી વજહસે મુસલમાનોંકો તકલીફ પહોંચે. ઈસ લળકેકો રંજ અલગ ઔર મંગનીમેં કોશિશ કરનેવાલોંકો અલગ રંજ હોગા, ઔર મુસલમાનોંકો તકલીફ પહોંચાના હરામ હૈ. ઈસ લિયે કિસીકી મંગની પર અપની મંગનીકી બાત પહોંચાના હરામ હોગા. અલબત્તા અગર પેહલી મંગનીકે બારેમેં કોઈ ફૈસલા હો જાએ યા તો નિકાહકી સૂરતમેં યા જવાબકી સૂરતમેં તો ઐસી હાલતમેં પૈગામ પહોંચા સકતે હૈં, કયૂંકે ઐસી સૂરતમેં ઉનકી તરફસે તકલીફ નહીં હોગી. અગર દૂસરી મંગનીકી બાત પેહલી મંગનીકા ફૈસલા હુએ બગૈર પહોંચાઈ ગઈ ઔર દૂસરી મંગની મંઝૂર હો ગઈ ઔર નિકાહ હો ગયા તો નિકાહ દુરૂસ્ત હો જાએગા, મગર દૂસરી મંગનીકી બાત પહોંચાનેવાલે ઔર સિફારિશ કરનેવાલે સબ ગુનેહગાર હોંગે.

બર્થ કંટ્રોલ

(૩૦) હઝરત જાબિર (રદિ.) ફરમાતે હૈં કે એક આદમી હુઝૂર (સ.અ.વ.) કી ખિદમતમેં હાઝિર હોકર કેહને લગા કે મેરે પાસ એક બાંદી હૈ, મૈં ઉસકે સાથ સોહબત કરૂં લેતા હૂં, મગર ઉસકો હામિલા (ગર્ભવતી) હો જાના મુનાસિબ નહીં સમઝતા.

કયૂંકે વો મેરે ઘરકા સબ કામકાજ કરતી રેહતી હૈ. અગર વો હામિલા હો જાએ તો ઘર કૌન સંભાલે ? (મતલબ કે યે સહાબી બર્થ કંટ્રોલકી ઈજાઝત ચાહતે થે.) ઈસ પર આપ (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા, અગર આપકી યેહી મરઝી હૈ તો આપકો છૂટ હૈ, મગર હોગા વોહી જો ખુદાને પેહલેસે લિખ દિયા હૈ, ઉસકે લિખ્ખે હુએ કો કોઈ તદબીર ટાલ નહીં સકતી. યે સુનકર વો આદમી ચલા ગયા ઔર કુછ મુદ્દતકે બા'દ વોહી આદમી ફિર હુઝૂર (સ.અ.વ.) કી ખિદમતમેં હાઝિર હુવા ઔર કેહને લગા, હુઝૂર ! બાંદી તો હામિલા હો ગઈ. આપને ફરમાયા, મૈં તો પેહલેસે કેહ ચુકા થા કે વોહી હોતા હૈ જો ખુદાને લિખ દિયા હૈ. (મુસ્લિમ શરીફ)

(૩૧) અબૂ સઈદ ખુદરી (રદિ.) ફરમાતે હૈં કે હમ ગઝ્વએ બની મુસ્તલકમેં હુઝૂર (સ.અ.વ.) કે સાથ જિહાદકે લિયે ગએ થે. ઉસ મૌકા' પર હમને હુઝૂર (સ.અ.વ.) સે અઝલ (બર્થ કંટ્રોલ) કે બારેમેં પૂછા કે યા રસૂલલ્લાહ (સ.અ.વ.) ! કયા હમ ઐસી તદબીર કર સકતે હૈં જિસકી વજહસે હમલ ન ઠહેર સકે ? (મિસાલકે તૌર પર ઈન્ઝાલ યા'ની મની નિકલતે વકત અપની શરમગાહકો બાહિર નિકાલ લી જાએ યા કોઈ દવા ખા લી જાએ જિસ્સે હમલ ન ઠહેરે, યા ઔર કોઈ તરીકા ઈખ્તિયાર કિયા જાએ.) આપ (સ.અ.વ.) ને ઈસ પર ફરમાયા કે તુમ્હારે અઝલ ન કરનેસે કોઈ નુકસાન નહીં, કયૂંકે કિયામત તક જિન રૂહોંકો પૈદા કરનેકા અલ્લાહ તઆલાને લિખ દિયા હૈ વો રૂહેં પૈદા હોકર રહેગી, ચાહે તુમ બર્થ કંટ્રોલ કરો યા ન કરો.

(બુખારી શરીફ)

જિસકો અલ્લાહને પૈદા કરનેકા ફૈસલા કર લિયા હૈ વો રૂહ પૈદા હોકર રહેગી, ચાહે તુમ લાખોં તદબીરેં કરો. તુમ યૂં

સમઝતે હો કે મની (વિર્ય) કા કતરા અંદર જાનેસે બચ્ચેકી પૈદાઈશ હોતી હૈ, ઔર યે કતરા અંદર જાનેસે રોક લિયા જાએ તો બચ્ચા પૈદા નહીં હોતા યે ગલત હૈ. ઔર હર મનીકે કતરાસે બચ્ચા નહીં હોતા, કયૂંકે બા'ઝ વકત મની અંદર જાતી હૈ મગર બચ્ચા પૈદા નહીં હોતા, ઔર બા'ઝ મરતબા તો બચ્ચા પૈદા ન હોનેકે લિયે સેંકડોં તદબીરેં કી જાતી હૈં ફિર ભી બચ્ચે પૈદા હો જાતે હૈં. તો બચ્ચોંકી પૈદાઈશ ખુદાકે ઈરાદા પર મૌકૂફ હૈ, ન કે મનીકે કતરા પર. ઈસી તરહ બચ્ચા પૈદા ન હોના ભી અલ્લાહકે ઈરાદે પર મૌકૂફ હૈ, ન કે અઝલ (મનીકા બાહિર નિકાલ દેના) પર. મગર અલ્લાહકી આદત ઈસી તરહ હૈ કે બચ્ચા નુત્ફા (વિર્ય) સે પૈદા હોતા હૈ, બસ યે હો સકતા હૈ કે અઝલ કરનેસે બે-ઈખ્તિયાર કોઈ મનીકા કતરા રહમ (ગર્ભ સ્થાન) મેં જા ગિરે ઔર બચ્ચા બન જાએ. અગર ખુદાકી તકદીરમેં પૈદા હોના હી હૈ તો ફિર બગૈર મનીકે ભી વો પૈદા કર સકતા હૈ, ઈન્નલ્લાહ અલા કુલ્લિ શૈઈન કદીર.

(૩૨) હઝરત સઅદ બિન અબી વક્કાસ (રદિ.) ફરમાતે હૈં કે એક શંખ્સ હુઝૂર (સ.અ.વ.) કી ખિદમતમેં હાઝિર હોકર કેહને લગા કે મૈં અપની ઔરતકે સાથ અઝલ કરતા હૂં. આપ (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા, ઐસા કયૂં ? ઉસને કહા કે ઉસકે બચ્ચા પર ખૌફ કરતા હૂં. યા'ની વો બચ્ચાકો દૂધ પિલાતી હૈ. મુઝકો ડર હૈ કે અગર મૈં સોહબતકે વકત અઝલ યા'ની મની બાહિર નહીં નિકાલૂંગા તો ઉસકો હમલ રેહ જાએગા ઔર દૂધ કમ ઔર ખરાબ હો જાએગા. ઈસ પર હુઝૂર (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા, અગર દૂધ પિલાનેકે ઝમાનેમેં ઔરતકે સાથ સોહબત કરના બચ્ચેકી તંદુરૂસ્તીકે લિયે નુકસાન દેહ હોતા તો ઈરાની ઔર રૂમી લોગોંકો

ઝરૂર નુકસાન પહોંચતા, કયૂંકે વો લોગ ઉસ વકત સોહબત કરનેકે આદી થે. (મુસ્લિમ)

જબ ઉસકો નુકસાન નહીં પહોંચ સકતા તો અઝલ કરના ઈસ ખ્યાલસે કે ઔરત હામિલા હો જાએગી બેકાર હૈ. આજ ભી કઈ લોગ ઐસા ખ્યાલ રખતે હૈં, હાલાંકે ઈસ ઝમાનેમેં ઔરતકો બહોત શહવત હોતી હૈ, મગર શરમકી વજહસે કુછ નહીં કેહ સકતી. ઈસ લિયે ઉસકી ખ્વાહિશાતકો પામાલ નહીં કરના ચાહિયે.

(૩૩) હઝરત અબૂ સઈદ (રદિ.) ફરમાતે હૈં કે હુઝૂર (સ.અ.વ.) સે અઝલ (બર્થ કંટ્રોલ) કે બારેમેં પૂછા ગયા કે ઈસ તરહ કિયા જાએ યા નહીં ? આપને ફરમાયા કે હર મનીકે કતરાસે બચ્ચેકી પૈદાઈશ ઝરૂરી નહીં, ઔર જબ ખુદા પૈદા કરનેકા ઈરાદા કરતા હૈ તો કોઈ તદબીર ઉસકો ઈસ તરહ કરનેસે રોક નહીં સકતી. (મુસ્લિમ શરીફ)

(૩૪) હઝરત જુદામા બિન્તે વહબ (રદિ.) ફરમાતી હૈં કે મૈં હુઝૂર (સ.અ.વ.) કી ખિદમતમેં હાઝિર હુઈ. આપ બહોત સારે સહાબાકે મજમા'મેં તશરીફ ફરમા થે, ઔર યૂં ફરમા રહે થે કે મૈં ઐસા ચાહતા થા કે ગૈલહ (બચ્ચેકે દૂધ પીનેકે ઝમાનેમેં સોહબત કરને) સે રોક લૂં, મગર ફિર મૈંને રૂમી ઔર ઈરાનીયોંકો દેખા કે વો ગૈલહ કરનેકે આદી હૈં ઔર ઉનકે બચ્ચોંકો કિસી તરહકા નુકસાન નહીં પહોંચતા. ઉસકે બા'દ સહાબાને અઝલકે બારેમેં પૂછા. ઉસ પર આપને ફરમાયા કે અઝલ કરના દર અસલ છુપે તરીકેસે ઝિન્દા કબરમેં દફન કરના હૈ, ઔર આંયત વ ઈઝલ **મૌઊદતુ સુઈલત** કા મિસ્દાક હૈ. (મુસ્લિમ)

યા'ની જિસ બચ્ચેકો ઝિન્દા કબરમેં દફના દિયા ગયા ઉસ્સે

પૂછા જાએગા કે તૂ કિસ ગુનાહકી વજહસે કતલ કિયા ગયા થા ? હદીસ શરીફસે મા'લૂમ હુવા કે બર્થ કંટ્રોલ કરનેવાલા હકીકતમેં વો રિવાજ ફૈલા રહા હૈ જો જાહિલિય્યતકે ઝમાનેમેં અરબમેં જારી થા. ઔર ફિર હમ તો ઈસ મઆમલામેં અરબસ્તાનકે ઈસ જહાલત ભરે રિવાજસે ભી જિસકી કુર્આન શરીફ ઔર હદીસમેં મમાનિઅત કી ગઈ હૈ ઔર ઝિયાદહ આગે બળ્હ ગએ. કયૂંકે વો લોગ તો લળકીયોંકો ઝિન્દા કબરમેં દફન કરતે થે, ઔર લળકોંકો ઝિન્દા રખતે થે. ઔર હમ બર્થ કંટ્રોલકી હિમાયત કરનેવાલે ઔર ઉસપર અમલ કરનેવાલે ન લળકીયોંકી પરવાહ કરતે હૈં ઔર ન લળકોંકી. જો શરીઅતમેં હરામ હૈ. ઈસ લિયે બર્થ કંટ્રોલકે હિમાયતી ઔર ઉસ પર અમલ કરનેવાલે ઔર ઉસકી દવા દેનેવાલે ડૉકટર, હકીમ, ઉસકી દવા તૈયાર કરનેવાલે ઔર ઉસકે બારેમેં કિતાબેં લિખનેવાલે સબ ગુનેહગાર હૈં. દિલ્હીકે એક દવાખાનાને બર્થ કંટ્રોલકે બારેમેં એક કિતાબ છપવાઈ હૈ. ઉસે હર મુસલમાનકો જલા દેના ચાહિયે. યે કિતાબ કભી ખરીદે નહીં, ઔર ન અપને પાસ રખ્ખે. બર્થ કંટ્રોલકા તરીકા ભી યુરોપસે ફૈલા ઔર બદકિસ્મતીસે મુસલમાન ઈસ પર અમલ કરને લગે. અલબત્તા પેહલેકે ઝમાનેમેં બાંદીયોં (લોંડીયોં) કે સાથ યે કામ જાઈઝ થા. અબ હિન્દુસ્તાનમેં યે મનહૂસ રિવાજ યકીનન લા'નતકા હકદાર હૈ. ઈસ્સે ઈસ્લામી નસલ ખતમ હો જાનેકા યા કમ હો જાનેકા યકીની ડર હૈ. ઔર યે રિવાજ કાફિરોંકી મુશાબિહત હૈ.

નોટ :- ગૈલહકા મતલબ દૂધ પિલાનેકે ઝમાનેમેં અપની ઔરતકે સાથ સોહબત કરના. અરબકે જાહિલ લોગ ઈસ્સે બચતે થે. હુઝૂર (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા હૈ કે ઈસ્સે બચનેકી કોઈ ઝરૂરત નહીં હૈ.

પીછેકી જગહ સોહબત કરના

(૩૫) હઝરત ઈબ્ને અબ્બાસ (રદિ.) ફરમાતે હૈં કે હુઝૂર (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા કે ખુદા તઆલાને અપની કિતાબમેં ફરમાયા હૈ, ઔરતેં તુમ્હારી ખેતી હૈં. ફિર તુમ ઔરતોંકે પાસ આગેકે હિસ્સેસે આગેકે હિસ્સેમેં ઔર પીછેકે હિસ્સેસે આગેકે હિસ્સેમેં આઓ, ઔર પાખાનાકી જગહમેં સોહબત કરનેસે બચો. જિસ તરહ હૈઝ (માસિક ઋતુ) કી હાલતમેં પેશાબકી જગહમેં સોહબત કરના હરામ હૈ, ઈસી તરહ હર ઝમાનેમેં પીછેકે હિસ્સેમેં સોહબત કરના હરામ હૈ. (તિરમિઝી)

આજકલકે કઈ શહવત પરસ્ત મુસલમાન ઈસ કામમેં મુબતલા હૈં. ઉન્હેં તૌબા કરની ચાહિયે.

(૩૬) હુઝૂર (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા, હક બાત ઝાહિર કરનેસે ખુદા તઆલાકો શરમ નહીં આતી. તુમ અપની ઔરતોંકે સાથ બદ-ફેલી ન કરો. યા'ની ઉનકે સાથ પીછેકે હિસ્સેમેં સોહબત (સંભોગ) ન કરો.

હયા (શરમ) ઐસી તબ્દીલી ઔર ફેરફારકો કેહતે હૈં જો ઈન્સાનમેં ઐબ લગનેકી વજહસે યા બુરા કેહલાનેકે ડરકી વજહસે લાહિક હો. અલ્લાહ તઆલાકી ઝાતમેં તબ્દીલી નામુમ્કિન હૈ. બસ અલ્લાહકે બારેમેં હયાકા ઈસ્તે'માલ હો તો ઉસકા મતલબ છોડના, તર્ક કરના હોતા હૈ જો હયાકા મકસદ હૈ, તો અબ મતલબ યે હુવા કે અલ્લાહ તઆલા હક (સત્ય) કેહને ઔર ઝાહિર કરનેકો નહીં છોડતા. ઔર ઈસ લફઝસે શુરૂ' કરનેકા મકસદ યે હૈ કે યે કામ બહોત હી બુરા ઔર હરામ હૈ. યે બાત ઐસી હૈ કે રોકનેકે ખાતિર ભી ઉસકો બયાન કરના ઔર ઝબાન પર લાના ભી ઠીક

નહીં, ચાહે રોકનેકી વજહસે હી હો. મગર શરીઅતકે હુકમકે મુતાબિક ઝાહિર કિયે બગૈર છુટકારા ભી નહીં, ઔર વો બાત યે હૈ કે તુમ અપની ઔરતોંકે સાથ પીછેકે હિસ્સેમેં સોહબત ન કરો, ક્યૂંકે ઐસા કરના હરામ હૈ. ઔર જબ અપની બીવીકે સાથ હરામ હૈ તો ફિર લળકોંકે સાથ બદફેલી-લોન્ડાબાઝી ઔર ઝિયાદહ હરામ હૈ, જિસ તરહ ચીલ (સમડી) ખાના ઔર ગીધ ખાના હરામ હૈ, ઔર સુવ્વર ખાના ભી હરામ હૈ. મગર પેહલે દોનૂંસે ઝિયાદહ સુવ્વર ડુક્કર ખાના ઝિયાદહ હરામ હૈ.

(૩૭) હુઝૂરે અકદસ (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા, વો આદમી મલઊન (ધિક્કાર પાત્ર) હૈ જો અપની બીવીકે સાથ પીછેકે હિસ્સેમેં સોહબત કરે. (અબૂ દાઉદ)

મલઊનકે મા'ના દીન ઔર દુન્યામેં ખુદાકી રહમતસે દૂર ઔર 'ખુદાકી ફિટકાર' ઔર 'કહરસે કરીબ' હોતા હૈ. આજકલકે વો નૌજવાન જો ઈસ મનહૂસ કામમેં હમેશા યા કિસી કિસી વકત મુબતલા રેહતે હૈં ઉન પર આખિરતમેં ભી લા'નત હોગી ઔર દુનિયામેં ભી વો મલઊન હૈં. ઔર તંદુરૂસ્તીકે લિહાઝસે ભી યે કામ બહોત હી નુકસાન દેનેવાલા હૈ. શરમગાહ (ઈન્દ્રી) કી તાકત થોળે હી દિનોંમેં ખતમ યા કમ હોની શુરૂ' હો જાતી હૈ, જિસકા નતીજા યે હોતા હૈ કે શુરૂ'મેં શરમગાહ સુસ્ત પળ જાતી હૈ ઔર બા'દમેં બિલકુલ નામર્દ (નપુંસક) બના દેતા હૈ, ફિર મિયાં સાહબ તો નામર્દ બન ગએ. અબ બીચારી ગરીબ ઔરત અપની ખ્વાહિશ કિસ તરહ પૂરી કરે, બા'દમેં જાકર ઐસા હોતા હૈ કે ગૈર મરદોંકે સાથ આંખેં મિલાતી હૈ ઔર મતલબ પૂરા હોતા હૈ. ઈલ્લા માશાઅલ્લાહ કભી એક ફીસદ બચ સકે. જબ ઉસકા પેટ ન ભરા ફિર વો કયા કરે ? અય અલ્લાહ ! તૂ

હમારી હિફાઝત ફરમા ઔર હમારી ઔરતોંકી ભી હિફાઝત ફરમા. આમીન !

(૩૮) રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા, જો આદમી અપની ઔરતકે પીછેકે હિસ્સેમેં બદફેલી કરતા હૈ અલ્લાહ તઆલા અપની રહમ-કરમકી નઝર ઉસ્સે ફેર લેતા હૈ. યા'ની અલ્લાહ તઆલાકી ખાસ રહમતેં ઔર મહેરબાની બંદ હો જાતી હૈ.

(શર્હુસ્સુન્નહ)

(૩૯) દૂસરી રિવાયતમેં હૈ કે રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા, અલ્લાહ તઆલા ઉસ આદમી પર નઝર નહીં કરતા જો કિસી લળકે યા ઔરતકે પીછેકે હિસ્સેમેં બદફેલી કરે. યા'ની ખુદાકી રહમતોંસે દૂર હો જાતા હૈ. (તિરમિઝી શરીફ)

ઈસમેં મેરી સમઝકે મુતાબિક ઈસ હદીસકી તા'બીર (ભાવાર્થ) ઈસ તરહ કરના ચાહિયે કે એક ઈન્સાનને કિસી મૌકા' પર અપની સબ બિરાદરીકો દા'વત દી, તાકે સબકો ખાના ખિલાએ ઔર મિઠાઈ તકસીમ કરે. અબ ઈસ મૌકા' પર તમામ બિરાદરી જમા' હો જાતી હૈ. બિરાદરીમેં સબ તરહકે લોગ હોતે હૈં. બા'ઝ ઐસે ભી હોતે હૈં જો ઉસકે નઝદીક ઈઝ્ઝતકે લાઈક હોતે હૈં. બા'ઝ દોસ્ત અહબાબ ઔર બા'ઝ દુશ્મન. ઈસ્સે ઉસકા જો બરતાવ દોસ્ત ઔર ઈઝ્ઝતવાલે લોગોંકે સાથ હોગા, વૈસા હી બરતાવ અપને દુશ્મનકે સાથ નહીં હોગા. ખાસ કરકે જબ દુશ્મની હદસે ઝિયાદહ બળ્હ ગઈ હો તો ઐસી હાલતમેં ઝરૂર વો ઐસા બરતાવ કરેગા જો દુશ્મનકી બદનામીકા સબબ બને. મિસાલકે તૌર પર ઉસકો અસ્સલામુ અલૈક ન કરે, ઉસકી ખબર ખૈરિયત ન પૂછે, ઉસકી તરફ મુંહ ન કરે, જબ ખાનેકા યા તકસીમ કરનેકા વકત આએ તબ ઉસકો બુલાએ ભી નહીં તો ઐસે વકત

ઉસેકો કિતની ઝિયાદહ રૂસવાઈ હોગી. ઈસી તરહ અલ્લાહ તઆલાકે વહાં સબ શુરૂ'સે આખિર તક કે લોગ કિયામતકે દિન જમા' હોંગે ઉસ વકત અલ્લાહ તઆલા અપને દોસ્તોંકો ઈઝ્ઝતકે સાથ દેખેગા, ઉનકે સાથ મુલાકાત કરેગા, ઉનકો ઈઝ્ઝતકી જગહ બિઠાએગા, ઉનકી ખાતિર મદારાત ઔર ઈસ્તિકબાલ કરેગા, ઔર અપની બખ્શિશસે ઉનકો જન્નતમેં દાખિલ કરેગા, અર્શકે સાયેમેં જગહ દેગા, જન્નતકે દસ્તરખ્વાન પર જન્નતકે મેવે ચુન ચુનકર ખિલાએગા. ઔર જો લોગ લોન્ડા બાઝી કરનેકે આદી હોંગે ઉનકી તરફ ન તો અલ્લાહ તઆલા નઝર કરેગા, ન ઉન પર રહમત હોગી, ન અર્શકે સાયેમેં ઉનકો જગહ મિલેગી ઔર ન ઉનકો જન્નતમેં દાખલા મિલેગા. કયૂંકે ઐસી જમાઅત કાનૂન તોડનેવાલી જમાઅત હૈ, ઔર ખુદાકે દુશ્મન હૈં. હઝરત લૂત (અલૈ.) કી કૌમ ઈસ બદફેલીકી વજહસે તબાહ ઔર બરબાદ હો ગઈ. ઉનકે શહેરોંકો ઉલટ દિયા ગયા, ઉન પર પત્થરોંકી બારિશ બરસાઈ ગઈ, ઔર ઉનકો હલાક કર દિયા ગયા. **વજઅલ્ના આલિયહા સાફિલહા વઅમ્તર્ના અલૈહિમ હિજારતમ્ મિન્ સિજ્જીલ.** ઐસે બુરે કામોંસે હમેશા હમેશાકે લિયે તૌબા કરની ચાહિયે. ઈન્સાન દુનિયામેં કિસીભી વકત ઝરૂર બદનામ હો જાતા હૈ, ઔર ઉસકા ઐસા કામ લોગોંકી ઝબાન પર ચળ્હ જાતા હૈ. ઔર ઔરતોંકો ચાહિયે કે વો અપને મરદોંકો ઈસ તરહકી ફરમાઈશ કરેં તો રોક દેં, ઔર હરગિઝ હરગિઝ ઈસકે મુકાબલેમેં અપને શૌહરકી ફરમાં બરદારી ન કરેં. કયૂંકે યે કામ હરામ હૈ. ઈસકા કરનેવાલા ઔર કરાનેવાલી દોનૂં ગુનેહગાર હૈં ઔર આઈન્દાકે લિયે દોનૂંકા નુકસાન હૈ. કયૂંકે ઐસા બુરા કામ કરનેવાલા કુછ હી દિનોંમેં નામર્દ બન જાતા હૈ.

તાજદારે મદીનાકા મહર

(૪૦) હઝરત અબી સલમા (રદિ.) ફરમાતે હૈં કે મૈંને ઉમ્મુલ મુઅમિનીન (ઉમ્મતિયોકી માં) હઝરત આઈશા (રદિ.) સે પૂછા કે તાજદારે મદીના (સ.અ.વ.) કી કિતની મહર થી ? ફરમાયા, પાંચસો દિરહમ. યા'ની ઈસ ઝમાનેમેં એકસો એકત્રીસ રૂપિયા ચાર આના હોતી હૈ. (મુસ્લિમ)

રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) કે બરાબર તો કયા ઉનકે કદમોંકી ખાકકે બરાબર ભી કોઈ નહીં હો સકતા. ઉન્હોંને અપને જિતને નિકાહ કિયે ઉન સબ નિકાહોંમેં મહર પાંચસો દિરહમ અંગ્રેજી સિક્કાકે હિસાબસે કુલ ૧૩૧ રૂપિયા ૪ આના હોતે હૈં. ઔર આપ (સ.અ.વ.) કી સબ સાહબઝાદિયોંમેં હઝરત ફાતિમાકે અલાવા હર એકકી મહરકે ૧૩૧ રૂપિયા ૪ આના થી. નીચે બતાએ હુએ નકશાસે આપ (સ.અ.વ.) કે અહલે બૈતકે મહરકી રકમ મા'લૂમ કર સકતે હો.

હુઝૂર (સ.અ.વ.) કે અહલે બૈતકી મહરકા લિસ્ટ

આપ (સ.અ.વ.) કી સાહબઝાદિયાં ઔર પાક બીવિયોંકા મહર

દિરહમ	૫૦૦
અંગ્રેજી રૂપિયા	૧૩૧-૪

હઝરત ઉમ્મે હબીબાકા મહર

સોનાકે દીનાર	૪૦૦
અંગ્રજી રૂપિયા	૧૦૫૦

હઝરત ફાતિમા (રદિ.) કા મહર

ચાંદીકા મિસ્કાલ	૪૦૦
અંગ્રજી રૂપિયા	૧૫૦

મહરકી મિકદાર

(૪૧) હઝરત ઉમર ઈબ્ને ખત્તાબ (રદિ.) ને ફરમાયા ખબરદાર ! ઔરતોંકા મહર ઝિયાદહ ન બાંધો, કયૂંકે અગર મહરકા ઝિયાદહ હોના દુન્યવી ઈઝ્ઝતકા ઔર અલ્લાહકે નઝદીક તકવા ઔર પરહેઝગારીકા સબબ હોતા તો નબી (સ.અ.વ.) ઈસકે લિયે સબસે ઝિયાદહ મૌઝૂં થે. મુઝે જહાં તક મા'લૂમ હૈ હુઝૂર (સ.અ.વ.) ને અપની બીવિયોં ઔર સાહબઝાદિયોંકા મહર બારહ ઉકિયહ (એક અરબી સિક્કા) સે ઝિયાદહ નહીં રખ્ખા. હઝરત આઈશા (રદિ.) કી હદીસ મિલાકર મહરકી કુલ રકમ ૧૩૧ રૂપિયા ૪ આના હોતી હૈ. (અબૂ દાઉદ, નસઈ)

મહરકી અદાયગી

(૪૨) નબી (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા, જિસને અપની ઔરતકો મહરમેં દોનૂં હાથ ભરકર સત્તૂ યા ખજૂર દી ઉસને અપની ઔરતકો હલાલ કર દી. (અબૂ દાઉદ)

યે વો મહર હૈ જિસકો મહરે મુઅજ્જલ કેહતે હૈં. મેરે ખ્યાલમેં અપને યહાં દુલ્હા જો મુંહ દિખાઈ યા'ની મુંહ દિખાનેકે લિયે મા'મૂલી રકમ ઔરતકો દેતા હૈ વો મહરે મુઅજ્જલ હી હોગા, મગર અબ ઈસકા બિલકુલ ખ્યાલ નહીં કિયા જાતા, ઈસ

લિયે હર દુલ્હા મુંહ બતાનેકે લિયે જો કુછ દેવે વો મહર દેનેકી નિય્યત કર લિયા કરે. અભી જો ઈતની બળી રકમ મહરકી તય કી જાતી હૈ ઉસકી કયા ઝરૂરત હૈ ? કયા આપ લોગોંકી લળકીયાં રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) કી સાહબઝાદિયોંસે ઝિયાદહ હૈસિયતવાલી હો ગઈ ? કે આપ કિસી જગહ પાંચ હઝાર, કિસી જગહ દો હઝાર તો કહીં ૫૦૦ રૂપિયા મહર બાંધતે હો, યે સારે રિવાજ જાહિલિયતકે હૈં. ઔર મહરકી રકમ ઈન્સાનકી હૈસિયતકે મુતાબિક બાંધી જાએ. અપની બિરાદરીકા મહર ઈસ તરહ તય કિયા જાએ જો અપની હૈસિયતકે મુતાબિક હો. એક કાલી કદરૂપી લળકીકા મહર ભી પાંચ હઝાર રૂપિયા ઔર ખૂબસૂરત હસીન લળકીકા ભી ઉતના હી મહર ! યે ફલસફા હમારી સમઝમેં નહીં આતા. જહાં તક હો સકે હલ્કી ઔર કમ રકમવાલી મહર તય કરો. આહ ! સબસે ઝિયાદહ મિટનેકી, કુરબાન હોનેકી ઔર પાબંદ હોનેકી ચીઝ તો રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) કી સુન્નત હો, ન કે ઝાત બિરાદરીકે રિવાજ ! હર મુસલમાનકો રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) કી પૈરવી કરની ચાહિયે. મહરે ફાતમી તય કરે ઔર દેખે, ઉસ નિકાહમેં કિતની બરકત હોતી હૈ, શૌહર બીવીકી કૈસી ગુઝરતી રેહતી હૈ ? મગર અફસોસ મુસલમાનોંકો ઐસે કામ તો કરને નહીં જો રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) ને અપને બેહતરીન ઝમાનેમેં કિયે હૈં.

નોટ :- ૧૩૧ રૂપિયાસે ઝિયાદહ મહર બાંધના જાઈઝ તો હૈ, મગર અફઝલ ઔર બેહતર યે હૈ કે જો હુઝૂર (સ.અ.વ.) ને અપની પાક બીવિયોં ઔર સાહબઝાદિયોંકા મહર બાંધા થા. હમેં ભી અપની બિરાદરીકે સારે રિવાજોંકો છોળકર હુઝૂર (સ.અ.વ.) કી પૈરવી કરની ચાહિયે.

સહાબાકી સાદગી ઔર ઉનકા મહર

(૪૩) હઝરત અનસ (રદિ.) ફરમાતે હૈં કે હુઝૂર (સ.અ.વ.) ને અબ્દુર્રહમાન ઈબ્ને ઔફકે કપળોં પર જાફરાન (કેસર) કા રંગ લગા હુવા દેખકર ફરમાયા, યે કયા હૈ ? ઉસકે જવાબમેં અબ્દુર્રહમાન ઈબ્ને ઔફને ફરમાયા કે હુઝૂર (સ.અ.વ.)! મૈંને શાદી કી હૈ, ઔર ઉસકા મહર પોને સોલા માશા સોના તય પાયા હૈ.

હુઝૂર (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા, અલ્લાહ તઆલા બરકત ફરમાએ. તુમ વલીમા (શાદીકી પેહલી રાત ગુઝારનેકે બા'દ ખાનેકી દા'વત) કરો, ચાહે એક હી બકરીકા વલીમા હો. ઈસ હદીસમેં ચંદ બાતેં સોચનેકે લાઈક હૈં.

(૧) અબ્દુર્રહમાન ઈબ્ને ઔફ હુઝૂર (સ.અ.વ.) કે મુખલિસ સહાબામેંસે થે. ઔર સહાબાઓંકે જો તઅલ્લુક હુઝૂરકે સાથ થે વો માં-બાપ, રિશ્તેદાર ઔર દોસ્ત અહબાબસે કઈ દરજા બેહતર થે. ઐસે તઅલ્લુક હોનેકે બાવજૂદ શાદીકે વકત કોઈ ધુમધામ નહીં કી ગઈ, યહાં તક કે હુઝૂર (સ.અ.વ.) કો ભી અગલે દિન પૂછનેકે બા'દ હી મા'લૂમ હુવા. સુબ્હાનલ્લાહ !

ઈસ સાદગી પર કૌન ન મર જાએ અય ખુદા

(૨) હઝરત ઈબ્ને ઔફ બહોત બળે માલદાર થે, યહાં તક કે ઉનકી તિજારતકે નફા'સે ઘરકે કોને કોને રૂપિયોંસે ઈસ તરહ ભર જાતે થે જિસ તરહ આજ એક બહોત બળે ઝમીનદારકા ઘર ફસલ પકનેકે મૌસમમેં અનાજસે ભર જાતા હૈ. ઈતને બળે માલદાર હોનેકે બાવજૂદ મદીનામેં નિકાહ હો ઔર હુઝૂર

(સ.અ.વ.) કો ખબર ભી ન હો, ઔર ફિર મહર ભી ઈતના કમ કે સિર્ફ પોને સોલા માશા સોના હો.

(૩) ઈન સહાબી (રદિ.) કા હુઝૂર (સ.અ.વ.) કે સાથ ઈતના ઝિયાદહ તઅલ્લુક થા કે તમામ લડાઈયોંમેં આપ (સ.અ.વ.) કે સાથ શરીક રહે, યહાં તક કે ઉહદકી લડાઈમેં ઉનકો બીસં ઝખમ લગે થે ફિર ભી સાબિત કદમ રહે. ઔર હુઝૂર (સ.અ.વ.) કે સાથ લડાઈમેં જમે રહે. ઈસકે બાવજૂદ શાદી જૈસે મૌકા' પર હુઝૂર (સ.અ.વ.) કો ખબર ભી ન દી ઔર આપ (સ.અ.વ.) કો બુરા ભી ન લગા. મગર ફિર ભી આપ (સ.અ.વ.) ને શાદીકી ખબર સુનકર ખૂશી ઝાહિર કી ઔર બારકલ્લાહુ લક (અલ્લાહ આપકો શાદી મુબારક કરે) કેહકર દુઆ દી. ફ઼િર ભી ઈસ પર હુઝૂર (સ.અ.વ.) ને ટોકા ભી નહીં.

(૪) વલીમામેં સાદગી કૈસી કે ઝિયાદહસે ઝિયાદહ એક બકરી કાફી હૈ. હમારે યહાં વલીમામેં સબ તરહકી બિરાદરીકે લોગ આએં. વરના ખાનદાનવાલોંકો તો ઝરૂર આના ચાહિયે, ચાહે ઈસકે લિયે કર્ઝ લેના પળે. હાલાંકે પેહલે ઝમાનેમેં સબસે બળા વલીમા સિર્ફ એક બકરી ઝબહ કરકે ખિલાનેકા થા.

(૪૪) હઝરત અનસ (રદિ.) ફરમાતે હૈં કે હુઝૂર (સ.અ.વ.) ને જિતના શાનદાર વલીમા હઝરત ઝૈનબ (રદિ.) કે નિકાહમેં કિયા ઐસા વલીમા અપની કિસી શાદીકે મૌકા' પર ન કિયા થા. હઝરત ઝૈનબ (રદિ.) કે નિકાહમેં એક બકરી ઝબહ કરકે વલીમા કિયા. (બુખારી, મુસ્લિમ)

યે સરદારે દો જહાં (સ.અ.વ.) કા સબસે બળા વલીમા થા. ઈસ હદીસ શરીફસે મા'લૂમ હુવા કે વલીમામેં એક બકરી ઝબહ કરના સબસે બળા વલીમા હૈ. સરદારે દો જહાં

(સ.અ.વ.) કા દૂસરા વલીમેકા હાલ નીચે બતાઈ હુઈ હદીસસે મા'લૂમ કરો.

(૪૫) યેહી હઝરત અનસ (રદિ.) ફરમાતે હૈં કે મદીના ઔર ખૈબરકે દરમિયાન હુઝૂર (સ.અ.વ.) ને તીન રાતેં ગુઝારી. વહાં હઝરત સફિય્યા (રદિ.) કે સાથ શાદી હુઈ. ફિર મૈંને મુસલમાનોંકો ઉનકે વલીમાકી દા'વત દી. આપ (સ.અ.વ.) ને અપને ઈસ વલીમામેં ન રોટીકા બંદોબસ્ત કિયા ન ગોશ્ત ખિલાયા, બલ્કે આપ (સ.અ.વ.) ને ચમળેકા દસ્તરખ્વાન બિછાનેકા હુકમ દિયા. જબ આપકે હુકમકે મુતાબિક દસ્તરખ્વાન બિછાયા ગયા તો ઉસ પર કુછ ખજૂરેં ઔર પનીરકે ટુકળે ઔર ઘી રખ્ખા ગયા, ઈસકે સિવા કુછ ભી ન થા. (બુખારી શરીફ)

ઈસ હદીસસે મા'લૂમ હોતા હૈ કે વલીમાકે લિયે ખાસ તકલ્લુફાત કરનેકી ઝરૂરત નહીં. જો કુછ સહૂલતસે મિલ જાએ ઉસ્સે વલીમા કર ડાલો. અફસોસ હૈ કે હમને ક્યૂં હુઝૂર (સ.અ.વ.) કા સાથ છોળ દિયા ? કોઈ ભી ખુદાકા બંદા ઐસા નહીં જો સુન્નતકે મુતાબિક શાદી કરતા હો.

(૪૬) હઝરત સફિય્યા બિન્તે શૈબા (રદિ.) ફરમાતી હૈં કે હુઝૂર (સ.અ.વ.) ને અપની કુછ બીવિયોંકા વલીમા સિર્ફ દો સેર જવસે કિયા. (બુખારી શરીફ)

દેખી આપને હુઝૂર (સ.અ.વ.) કી સાદગી ! મુસલમાનો! હમારે આકા હુઝૂર (સ.અ.વ.) કી ઝિન્દગીકા હર હાલમેં ખ્યાલ રખ્ખો કે કૈસી પાકીઝા ઝિન્દગી થી, ઔર તકલ્લુફાત - બનાવટસે કિતની દૂર થી. ક્યા આપ લોગોંકી અબ ભી આંખ નહીં ખુલેગી? અબ તો ગરીબોંકે લિયે નિકાહ કરના વબાલ બન ગયા હૈ. કઈ નિકાહ તો ઐસે તકલ્લુફાત ઔર રિયાકે ખાતિર નહીં હોતે. દેખો!

આપ હુઝૂર (સ.અ.વ.) કી ઉમ્મતકો અપને ગલત રિવાજોંસે કિતની કમ કર રહે હો ? ઈસ્લામ બુરે રિવાજોંસે પાક, પૈગમ્બરે ઈસ્લામ (સ.અ.વ.) કી ઝિન્દગી સાદા, ઔર સહાબા (રદિ.) કી ઝિન્દગી બુરે રિવાજોંસે પાક. તો ફિર તુમ લોગ કિસ તરફ જા રહે હો ?

તરસમ કે બ કા'બા ન રસી અય એ'રાબી
કીં રાહ તૂ મી રવી બ તુર્કિસ્તાન અસ્ત

તર્જુમા :- અય મુસાફિર ! મુઝકો ડર હૈ કે તૂ કા'બા શરીફ નહીં પહોચેગા, કયૂંકે જિસ રાસ્તે પર તૂ જાતા હૈ વો તો તુર્કિસ્તાન જાતા હૈ.

બગૈર ઈજાઝત દા'વતમેં જાના

(૪૭) હઝરત અબૂ મસઊદ અન્સારી (રદિ.) ફરમાતે હૈં કે અબૂ શુઐબ અન્સારીકા એક ગુલામ થા જો ખાના પકાનેકા કામ કરતા થા. ઉસ્સે અબૂ શુઐબને કહા, મેરે લિયે પાંચ આદમીયોંકા ખાના પકા દો. મેરા ઈરાદા હૈ કે મૈં રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) કી દા'વત કરૂં. ઉસ બાવરચીને કુછ ખાના તૈયાર કિયા. ફિર હઝરત શુઐબ (રદિ.) આપ (સ.અ.વ.) કી ખિદમતમેં હાઝિર હુએ. અબૂ શુઐબને હુઝૂર (સ.અ.વ.) કી દૂસરે ચાર આદમીયોંકે સાથ દા'વત કી. આપને દા'વત કબૂલ ફરમા લી ઔર અબૂ શુઐબ (રદિ.) કે સાથ ચલ દિયે. ઉસ વકત એક ઔર આદમી આપકે સાથ હો ગયા. આપને અબૂ શુઐબકે ઘર પહોંચકર ઉનસે ફરમાયા અય અબૂ શુઐબ ! હમારે સાથ એક ઔર આદમી ઝિયાદહ હૈ. અગર આપ ઈજાઝત દેં તો વો ભી ઘરમેં આએ, વરના ઉસકો દરવાઝા હી પર છોળ દેં. હઝરત અબૂ

શુઐબ (રદિ.) ને કહા કે હુઝૂર મેરી તરફસે ખૂશીકે સાથ ઉનકો અંદર આનેકી ઈજાઝત હૈ. (બુખારી, મુસ્લિમ)

ઈસ હદીસસે ચંદ બાતેં સાબિત હોતી હૈં.

(૧) કિસીકે વહાં ઉસકી ઈજાઝતકે બગૈર દા'વતમેં જાના જાઈઝ નહીં.

(૨) મેહમાનકે લિયે ભી અપને સાથ કિસીકો ઘરવાલેકી ઈજાઝતકે બગૈર લે જાના જાઈઝ નહીં. ઈસી તરહ અગર મા'લૂમ હો કે ઐસા કરનેસે મેઝબાન પર કોઈ બોઝ નહીં પડેગા તો કોઈ હરજ નહીં.

(૩) અગર કિસી ખાસ જમાઅતકી દા'વત કી ગઈ હો ઔર ઉસકે સાથ કોઈ આદમી ચલા જાએ તો મેહમાનોંકો ઉસકે લિયે ઘરવાલેકી ઈજાઝત લેની ચાહિયે.

(૪) ઘરવાલોંકે લિયે મુસ્તહબ હૈ કે ઐસે આદમીકો ન રોકે. અલબત્તા કિસી વજહસે હરજ હોતા હો તો નરમીકે સાથ વાપસ કરે. ઔર શર્હુસ્સુન્નહમેં લિખ્ખા હૈ કે ઈસમેં ઈસ બાતકી દલીલ હૈ કે જિસ આદમીકો દા'વત ન દી હો ઉસકે લિયે વહાં પહોંચકર ખાના હલાલ નહીં.

બગૈર બુલાએ દા'વતમેં જાના

(૪૮) હઝરત અબ્દુલ્લાહ ઈબ્ને ઉમર (રદિ.) ફરમાતે હૈં કે જિસ આદમીકો દા'વત દી ગઈ હો, ઔર ઉસને ઉસ દા'વતકો કબૂલ ન કી તો ઉસને અલ્લાહ ઔર ઉસકે રસૂલ (સ.અ.વ.) કી નાફરમાની કી. ઔર જો આદમી બગૈર બુલાએ દા'વતમેં ખાનેકે લિયે જાએ તો વો ચોર હુવા, કયૂંકે ઘરવાલેકી

ઈજાઝતકે બગૈર ખાનેકે લિયે જાના ઐસા હૈ જૈસા કે છુપે તૌર પર ચોરકા જાના.

ઈસ લિયે ઐસા આદમી ચોરકી તરહ ગુનેહગાર હોગા. ઘરવાલેકે ઘરમેં લૂટ ચલાકર નિકલેગા, કયૂંકે જબ વો અંદર દાખિલ હુવા તબ ઘરવાલે મજબૂરીસે અપની બદ-અખલાકીકા દાગ ધોનેકે લિયે ઉસે કુછ નહીં કહેંગે. ઔર ફિર હદીસ શરીફમેં આયા હૈ કે કિસીકા માલ ઉસકી ખૂશી ઔર રઝામંદીકે બગૈર લેના જાઈઝ નહીં. જિસ તરહ ડાકૂ ઝબરદસ્તીસે માલ લૂટ જાતા હૈ, ઉસી તરહ ઐસા બગૈર બુલાયા આદમીભી ઉસકા ખાના ઝબરદસ્તીસે ખા જાતા હૈ. મતલબ યે હૈ કે નબીએ કરીમ (સ.અ.વ.) ને અપની ઉમ્મતકો અચ્છી આદતેં સિખાઈ ઔર બુરી આદતોંસે રોકા. ઔર ફિર બગૈર મજબૂરી દા'વત કબૂલ ન કરના યે ભી ઈસ બાતકી ગવાહી દેતા હૈ કે દા'વતકો ઠુકરાનેવાલા ઘમંડી ઔર બગૈર મુહબ્બતકા હૈ. ઈસી તરહ કિસીકે વહાં બગૈર બુલાએ ચલા જાના યે ભી ઈસ બાતકી ગવાહી દેતા હૈ કે બગૈર બુલાએ આદમીમેં લાલચ, મતલબપના ઔર ઝલીલપના હૈ. ઈસ વજહસે રોકા જાતા હૈ, મગર ઈસ ઝમાનેમેં યાર લોગ ઈસકી પરવાહ નહીં કરતે. કહીં તો તુફેલી બનકર ઔર કહીં તો ચોરી છુપે ઘુસકર ખૂબ મઝા લેકર ખા લેતે હૈં.

વલીમાકી દા'વત

(૪૯) હઝરત અબ્દુલ્લાહ ઈબ્ને ઉમર (રદિ.) ફરમાતે હૈં કે રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા, જબ તુમ લોગોંકો વલીમાકી દા'વતમેં બુલાયા જાએ તો આપકો ઉસમેં શરીક હોના ચાહિયે. (બુખારી શરીફ)

મુસ્લિમ શરીફકી રિવાયતમેં ઈસ તરહ હૈ કે તુમ ઝરૂર કબૂલ કર લો, ચાહે દા'વત શાદીકી હો યા કોઈ ઔર દા'વત હો. જૈસા કે અકીકાકી દા'વત, ખત્નાકી દા'વત વગૈરહ. વલીમામેં હાઝિર હોનેકે લિયે ઉલમામેં ઈખ્તિલાફ (મતભેદ) હૈ. કુછ ઉલમા ઈસ દા'વતકો કબૂલ કરના વાજીબ બતાતે હૈં ઔર કુછ મુસ્તહબ કેહતે હૈં, ઔર યે વાજીબ હોના યા મુસ્તહબ હોના શરીક હોનેકે બારેમેં હૈ ખાના ઝરૂરી નહીં હૈ. વલીમાકે અલાવા દૂસરી દા'વતેં કબૂલ કરના મુસ્તહબ હૈ, અગર કબૂલ કરોગે તો સવાબ હોગા, વરના ગુનાહ નહીં હોગા. દા'વત કબૂલ કરનેમેં વાજીબ હોના યા મુસ્તહબ હોના યે કઈ વજહસે લાગૂ નહીં હોતા, જૈસા કે (૧) ખાનેમેં શક હો યા'ની ઉસકે હલાલ હોનેકા યકીન ન હો. (૨) ઐસી દા'વતમેં માલદારોં હી કો બુલાયા જાએ. (૩) દા'વતમેં ઐસા આદમી શરીક હો જિસકી વજહસે દા'વત કબૂલ કરનેવાલેકો જિસમાની યા રૂહાની તકલીફ પહોંચનેકા ડર હો. (૪) જબ દા'વતમેં ઐસે આદમી જમા' હોં, જિનકે સાથ બૈઠના મુનાસિબ ન હો. (૫) જબ દા'વત કરનેકા મકસદ યે હો કે મૈં દા'વત કરૂંગા તો મેરી ઝૂઠી ઔર નાહક બાત પર લોગ મદદ કરેંગે. (૬) જબ ઐસી મજલિસમેં કોઈ શરીઅતકે ખિલાફ મના' કી હુઈ ચીઝ હો, જૈસે નાચના, ગાના બજાના યા ફોટા વગૈરહ. મગર ઈસ ઝમાનેકી અકસર મજલિસેં ઐસી ચીઝોંસે ખાલી નહીં હોતી, અગર સારી ચીઝેં શરીઅતકે ખિલાફ ન હોં તો કુછ ચીઝેં તો ઝરૂર હોંગી. ઈસ લિયે ઈસ ઝમાનેમેં ઝરૂરી હૈ કે દા'વતમેં શરીક ન હોના ચાહિયે. હાં અગર કોઈ મજલિસ ઐસી ચીઝોંસે ખાલી હો તો વહાં દા'વત કબૂલ કરના સવાબકા કામ હૈ. મદ્રસા ખાનકાહ ઔર મસ્જિદકે ઈમામ ઔર ઉલમા ઈસ બારેમેં એહતિયાત નહીં રખતે, ઔર

ઈસી વજહસે હરામ લુકમા ખાકર અપની નુરાનિયત ઔર રૂહાનિયત સિર્ફ કમઝોર હી નહીં, બલ્કે હલાક ઔર ખતમ હોતી જા રહી હૈ. ન રિશ્વતકા ખ્યાલ કિયા જાતા હૈ ન સૂદ (વ્યાજ) કા. શરાબકે ઠેકેદારોંકે વહાં ભી પહોંચ જાએં. સિનેમા મેનેજરોં ઔર મુલાઝિમોંકે વહાં જાનેમેં ઉનકો કુછ શરમ મેહસૂસ નહીં હોતી, ઔર રંડીયોંકે મકાન માલિકોંકે_વહાં ખાનેમેં ભી ઉન્હેં શરમ નહીં આતી.

અલ્લાહુમ્મ હ્ફઝના, અલ્લાહુમ્મ હ્ફઝના. (અય અલ્લાહ! હમારી હિફાઝત ફરમા.)

દા'વત કબૂલ કરનેકી હિદાયત

(૫૦) હુઝૂર (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા, જબ તુમ્હેં કોઈ ખાનેકી દા'વત દે તો કબૂલ કર લો ઔર દા'વતમેં જાઓ. વહાં પહોંચકર તુમ્હેં ઈખ્તિયાર હૈ કે ખાના ખાઓ યા ન ખાઓ.

(મુસ્લિમ શરીફ)

હાં અગર રાસ્તા ખતરનાક હો યા દા'વતકી જગહ દૂર હો તો ઐસી હાલતમેં કબૂલ કરના ઝરૂરી નહીં.

(૫૧) હુઝૂર (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા, જબ દા'વત દેનેવાલે દો આદમી જમા' હોં તો ઐસે આદમીકી દા'વત કબૂલ કરો જિસકે ઘરકા દરવાઝા તુમ્હારે ઘરકે કરીબ હો. ઔર અગર દોનૂંમેંસે એકને પહેલ કર લી તો જિસને પહેલ કી ઉસકી દા'વત કબૂલ કરો.

(અબૂ દાઉદ)

ઝાહિરમેં તો હુકમ ઐસી સૂરતમેં હૈ કે જબ દો આદમીયોંકી દા'વત વો એક સાથ ખા ન સકતા હો. અગર દોનૂંકી દા'વત

બગૈર ગિરાનીકે ખા સકતા હો તો દોનૂંકી દા'વત કબૂલ કરે, ઔર યે હુકમ તો પડોસિયોંકે બારેમેં હૈ. ઔર અગર શહેરવાલે દા'વત કરેં તો વહાં તરજીહ દૂસરી તરહસે હોગી. મિસાલકે તૌર પર તઅલ્લુકાતકી ખુસૂસિયત યા દોનૂં દા'વત દેનેવાલોંમેં એક માલદાર હૈ ઔર દૂસરા દીનદાર હૈ તો દીનદારકો તરજીહ દી જાએગી. ઔર અગર દોનૂં દીનદાર હોં તો જો ઝિયાદહ દીનદાર હોગા ઉસકી દા'વત કબૂલ કી જાએગી.

બદતરીન ખાના

(૫૨) હુઝૂર (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા, બદતરીન ખાના ઉસ વલીમાકા ખાના હૈ જિસમેં માલદારોંકો દા'વત દી ગઈ હો ઔર ગરીબોંકો છોળ દિયા ગયા હો. ઔર જિસને વલીમાકી દા'વત કબૂલ ન કી ઉસને ખુદા ઔર રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) કી નાફરમાની કી. (બુખારી, મુસ્લિમ)

ઈસ લિયે ઐસી દા'વતોંમેં શરીક ન હોના ચાહિયે. ઈસી તરહ ઐસા ખાના ભી બદતરીન હૈ જો અકેલે ખા લિયા જાએ. પેહલે ઝમાનેકે અરબોંકી ઐસી આદત થી કે દા'વતોંમેં સિર્ફ માલદાર લોગ યા બળે લોગોંકો દા'વત દેતે થે ઔર ઉનકો અચ્છા અચ્છા ખાના ખિલાતે થે, ઔર ગરીબોંકા બિલકુલ ખ્યાલ નહીં રખતે થે. ઈસ ચીઝસે મના' કિયા જાતા હૈ. ઈસ ઝમાનેમેં કઈ મુસલમાન ઈસ બીમારીમેં મુબતલા હૈં.

ખાનેકે આદાબ

(૫૩) હુઝૂર (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા, જબ તુમ અપને

મુસલમાન ભાઈકે ઘર જાઓ તો ઉસકી તવાઝોઅકો કબૂલ કર લો. યા'ની જો ખાના તુમ્હારે સામને રખ્ખે ઉસે ખા લો ઔર ઉસ્સે યે ન પૂછો કે તુમ્હારી કમાઈ હલાલ હૈ યા હરામ ?

ઉસને જો ખાના પીના વગૈરહ પેશ કિયા હો વો ખા-પી લેના ચાહિયે, ઔર ઐસા ન પૂછના ચાહિયે કે યે કૈસી કમાઈ હૈ ઔર કૈસે મિલા હૈ ? બલ્કે ખામોશીસે ખા લો. કયૂંકે ઐસા કરનેસે મુસલમાન ભાઈકો ઈઝા ઔર તકલીફ પહોંચનેકા ડર હૈ. યહાં વો મુસલમાન મુરાદ હૈ જો દીનદાર પરહેઝગાર હો, હાં અગર ફાસિક (નાફરમાન) મુસલમાન હો તો ઉપરકી તરહ પૂછ સકતા હૈ. અગર એક આદમીકી કમાઈ મખ્લૂત (ભેળસેળ વાળી) હો, કુછ હલાલ ઔર કુછ હરામ હો તો ઐસી હાલતમેં યે દેખે કે ઉસકી ઝિયાદહ કમાઈ હલાલ હૈ યા હરામ. અગર ઝિયાદહ હિસ્સા હલાલ કમાઈકા હો તો દા'વત ખા લે વરના ન ખાએ ઔર પૂછતાછ ન કરે.

ફુઝૂલ ખર્ચવાલી મજલિસોંમેં શરીક હોના

(૫૪) હઝરત સફિય્યા (રદિ.) સે રિવાયત હૈ કે એક આદમી હઝરત અલી (રદિ.) કે યહાં મહેમાન બના. હઝરત અલી (રદિ.) ને ઉસકે લિયે ખાના તૈયાર કરાયા. ઉસ મૌકા' પર હઝરત ફાતિમા (રદિ.) ને ફરમાયા, અગર હુઝૂર (સ.અ.વ.) ભી ખાનેકે લિયે તશરીફ લાએં તો કિતના અચ્છા. ફિર હુઝૂર (સ.અ.વ.) કો દા'વત દી ગઈ, આપ તશરીફ લાએ. દોનૂં હાથ દરવાઝાકી ચોખટ પર રખતે હી આપકો એક નકશીદાર પરદા નઝર આયા જો હઝરત ફાતિમા (રદિ.) કે ઘરકે એક કોનેમેં સજાવટકે લિયે રખ્ખા ગયા

થા. આપ (સ.અ.વ.) યે દેખકર વાપસ હોને લગે. હઝરત ફાતિમા (રદિ.) યે દેખકર આપકે પીછે દૌડને લગી ઔર આપસે ફરમાયા, અય અલ્લાહકે નબી ! આપ કયૂં વાપસ જા રહે હૈં ? આખિર વાપસ જાનેકા કયા સબબ હૈ ? ઈસ પર રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા, મેરે લિયે મુનાસિબ નહીં કે મૈં સજાવટવાલે ઘરમેં દાખિલ હૂં. (ઈબ્ને માજહ)

સુબ્હાનલ્લાહ ! કૈસી સાદગી થી ? કાશ ! ઐસી સાદગી હમારે અંદર આ જાએ જિસ સાદગીકી હમારે આકાને તા'લીમ દી થી. ઈસકે બરખિલાફ હમ અપની શાદિયોંમેં અપને ઘરોંકો કિતના સજાતે હૈં, ઔર ગઝબ તો યે હૈ કે અબ તો મસ્જિદોંકો ભી દુલ્હન બનાતે હૈં, ટાઈલ્સ લગાતે હૈં, ઉંચી કિસમકે રંગ લગાતે હૈં. યાદ રખ્ખો ! યે સબ બેકાર ખર્ચ હૈં ઔર ફુઝૂલ ખર્ચીમેં દાખિલ હૈ ઔર નાજાઈઝ હૈ. મુસલમાનોંકો ઈસ્સે બહોત હી એહતિયાત રખની ચાહિયે, ઔર ઐસી મજલિસોંમેં શરીક હોના ભી ગુનાહ સમઝના ચાહિયે.

ફાસિકકી દા'વત

(૫૫) ઈમરાન ઈબ્ને હુસૈન (રદિ.) ફરમાતે હૈં કે હુઝૂર (સ.અ.વ.) ને ફાસિક (બદકાર) કી દા'વત કબૂલ કરનેસે મના' ફરમાયા હૈ. ફાસિકસે મુરાદ મુતલક ફાસિક હૈ. લુગત (શબ્દકોષ) મેં ફાસિક ઉસકો કેહતે હૈં જો હક રાસ્તેસે ઔર ઈસ્લાહસે હટ ગયા હો, જૈસે શરાબ પીનેવાલા, સૂદ ખાનેવાલા, ડાઢી મુંડાનેવાલા, ગાલિયાં બકનેવાલા વગૈરહ. તો ઐસે આદમીકી દા'વત કબૂલ ન કી જાએ. હમારે ઉલમા ઔર તાલિબે ઈલ્મ ખ્યાલ કરેં હદીસ કયા કેહતી હૈ, ઔર ઉનકા અમલ કયા હૈ ?

બળાઈ કરનેવાલોંકી દા'વત

(૫૬) નબી (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા, જો દો આદમી આપસમેં બળાઈકે ખાતિર અચ્છા ખાના તૈયાર કરાએં તો ન ઉનકી દા'વત કબૂલ કરો ઔર ન ખાનેકે લિયે જાઓ. (બયહકી)

યા'ની ઝિદ ઔર બળાઈમેં એક દૂસરેસે આગે બળ્હનેકી કોશિશ કરેં, જૈસે એક આદમી તીન કિસમકા ખાના તૈયાર કરાએ તો દૂસરા આદમી ચાર કિસમકા ખાના તૈયાર કરાએ, યા એક આદમીને પચાસ આદમીયોંકી દા'વત કી તો દૂસરા ઉસકે મુકાબલેમેં સો આદમીયોંકો ખિલાએ. હકીકતમેં યેહી ચીઝ તબાહીકા સબબ હૈ.

નામ આવરી કરનેવાલેકી દા'વત

(૫૭) રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા, શાદીકે મૌકા' પર પેહલે દિનકા ખાના હક હૈ, દૂસરે દિનકા સુન્નત હૈ ઔર તીસરે દિનકા ખાના નામ બળ્હાને, રિયાકારી ઔર દિખાવેકે લિયે હૈ. જિસ્સે લોગોંકો મા'લૂમ હો કે ફલાંને આદમીને તીન દિન તક ખાના ખિલાયા, તીન દિન તક બારાતકો ખિલાયા. ઔર જો આદમી નામ બળ્હાને ઔર લોગોંમેં મેહબૂબ હોનેકે લિયે કામ કરતા હૈ તો અલ્લાહ તઆલા ઉસકો રિયાકારીકી સઝા દેતા હૈ. (તિરમિઝી)

તીસરે દિનકી દા'વત કબૂલ કરના હરામ હૈ, ઈસ લિયે ઐસી દા'વત કબૂલ ન કી જાએ. (૧) વલીમા ઉસ ખાનેકો કેહતે હૈં જો શાદી બિયાહકે મૌકા' પર ખિલાયા જાતા હૈ, ઈસકા ખાના

ઔર ખિલાના સુન્નત હૈ. (૨) બચ્ચા પૈદા હોનેકે મૌકા' પર. (૩) ખત્નાકે વકત. (૪) મકાન બનાનેકી ખૂશીમેં (૫) સફરસે વાપસ આકર. (૬) મુસીબત દૂર હોનેકે લિયે. (૭) અકીકા ઔર બચ્ચેકા નામ રખતે વકત. (૮) જો ખાના બગૈર કિસી વજહસે તૈયાર કિયા જાએ ઔર ઉસમેં દા'વત દી જાએ. યે સબ કિસમકે ખાને મુસ્તહબ હૈં, અગર કરોગે તો સવાબ હોગા, વરના કોઈ ગુનાહ ન હોગા. મગર શર્ત યે હૈ કે હલાલ કમાઈ હો ઔર નિય્યત સવાબકી હો. અગર યે બાત ન હો તો ઈસ તરહકે ખાને ભી જાઈઝ નહીં.

અપની બીવિયોંમેં ઈન્સાફ કરના

(૫૮) હઝરત ઈબ્ને અબ્બાસ (રદિ.) ફરમાતે હૈં કે જબ હુઝૂર (સ.અ.વ.) કી વફાત હુઈ ઉસ વકત આપકી નવ બીવિયાં થીં, જિન્હેં છોળકર આપ (સ.અ.વ.) ઈસ દુનિયાસે તશ્રીફ લે ગએ. આપ ઉનમેંસે આઠકે લિયે બરાબર તકસીમ ફરમાતે થે. હઝરત આઈશા, હઝરત હફસા, હઝરત ઉમ્મે હબીબા, હઝરત સૌદહ, હઝરત ઉમ્મે સલમા, હઝરત સફિય્યા, હઝરત મયમૂના, હઝરત ઝૈનબ ઔર હઝરત જાુવૈરિયહ. ઈનમેંસે આઠ બીવિયોંકે લિયે બારી ઔર બરાબરીકી તકસીમ થી. હઝરત સૌદહને બુઢ્ઢાપેકી વજહસે ખૂશીસે અપના હક હઝરત આઈશાકો બખ્શ દિયા થા, ઈસ લિયે એક ઔરત અપની સૌકનકે લિયે અપના હક છોળ સકતી હૈ. મગર શર્ત યે હૈ કે ઉસકી રઝામંદીસે હો, ઔર અગર ચાહે તો અપના હક વાપસ ભી લે સકતી હૈ. અગર કિસી આદમીકી એકસે ઝિયાદહ બીવિયાં હોં તો ઉસ પર વાજીબ હૈ કે ઉનમેં ઈન્સાફ કરે, ઔર હર એક બીવીકો બરાબર હક દેતા રહે.

જૈસે એક રાત એક બીવીકે પાસ ગુઝારે તો દૂસરી રાત દૂસરી બીવીકે સાથ ગુઝારે, યા એક હફતા એક બીવીકે પાસ તો દૂસરા હફતા દૂસરી બીવીકે વહાં ગુઝારે. ઔર તકસીમકે મુતાબિક જો દિન યા હફતા જિસ ઔરતકે હિસ્સેમેં આએ ઉસકી રઝામંદીકે બગૈર દૂસરી ઔરતકે વહાં રાત ગુઝારના જાઈઝ નહીં. ઈસી તરહ એક રાતમેં દોનૂં ઔરતોંકો એક જગહ જમા' કરના દુરૂસ્ત નહીં, હાં અગર દોનૂંકી રઝામંદી હો તો કોઈ હરજ નહીં. સફરમેં શૌહર જિસકો ચાહે ઉસકો કુરઆ (ચિઠ્ઠી) ડાલકર લે જા સકતા હૈ. ઔર દિન રાતકે તાબે' હૈ. યા'ની શૌહર જિસકે યહાં રાત રહે વહાં દિનમેં ભી રહે. ઉસી તરહ પહેનાનેમેં, ખિલાનેમેં, મકાન દેનેમેં ઔર ખર્ચ દેનેમેં બરાબરી રખ્ખે, જૈસે એક બીવીકો પચાસ રૂપિયા મહિનામેં દે તો દૂસરી બીવીકો ભી ઉતને હી રૂપિયા દેના ઝરૂરી હૈ, ઈસમેં કમી ઝિયાદતી જાઈઝ નહીં. અગર એક ઔરતકો ૩૦ રૂપિયા મીટરકા કપળા સિલાકર દિયા તો દૂસરીકો ભી ઉતની હી કીમતકા કપળા સિલાકર દેના વાજીબ હૈ. અગર એક બીવીકે ઘરમેં ઈલેકટ્રીક પંખા હો ઔર દૂસરીકે ઘરમેં ન હો તો ઐસી હાલતમેં શૌહર ગુનેહગાર હોગા. ઉલમાને યહાં તક લિખ્ખા હૈ કે અગર એક બીવીકે ઘર મગરિબકે બા'દ ગયા ઔર દૂસરીકે ઘર ઈશાકે બા'દ ગયા તો ઐસી હાલતમેં ભી ગુનેહગાર હોગા. એક બીવીકે ઘરમેં દૂસરી બીવીકે સાથ મૌકા' દેખકર સોહબત (સંભોગ) કરના જાઈઝ નહીં, ઈસી તરહ એક કી બારીમેં દૂસરીકે વહાં રાત ગુઝારના ભી જાઈઝ નહીં, હાં અગર દૂસરી બીવી બીમાર હો તો તીમારદારી (સારવાર) ઔર ખબર પૂછનેકે લિયે ઝરૂર જા સકતા હૈ, ઔર અગર શૌહર અપને ઘરમેં બીમાર હો તો હર બીવીકો ઉસકી બારીમેં બુલાના ઝરૂરી હૈ, ઐસા ન કરે કે એક હી

બીવીસે ખિદમત કરાએ. કયૂંકે ઈસ તરહકી ખિદમતસે એક હી બીવીકે સાથ મુહબ્બત બઢ જાએગી ઔર દૂસરીસે મુહબ્બત કમ હોગી, ઔર ઈસ્સે આપસમેં બરાબરી રખનેમેં ફર્ક હોનેકા ડર રેહતા હૈ. (દુર્રે મુખ્તાર)

હઝરત મૌલાના થાનવી (રહ.) કી દો બીવિયાં થી. મૈંને ખૂદ ઉનકી ખાનકહમેં દેખા હૈ કે તરાઝૂ લટકા હુવા રેહતા થા. જબ ભી કોઈ ચીઝ આતી તો આધી આધી તોલકર દોનૂં બીવિયોંકે ઘર ભેજ દેતે. એક હફતા એક બીવીકે પાસ રેહતે ઔર ખાના-પીના વહીં રેહતા, તો દૂસરા હફતા દૂસરી ઔરતકે વહાં. ઔર દોનૂં બીવિયોંકે ઘર અલગ અલગ થે. ઔર ફરમાતે થે કે મૈં અપની આમ્દની (આવક) કે તીન હિસ્સે કરતા હૂં. એક હિસ્સા એક ઘરમેં, દૂસરા હિસ્સા દૂસરે ઘરમેં ઔર તીસરા હિસ્સા મૈં ખૂદ અપને લિયે રખતા હૂં. ઉલમાસે મા'લૂમ હુવા હૈ કે હઝરત થાનવી (રહ.) અપના હિસ્સા બેવા ઔરતોં ઔર તાલિબે ઈલ્મોંમેં તકસીમ કર દેતે થે. ઐસી બરાબરી રખનેકે બાવજૂદ આપ ફરમાતે થે કે ભાઈ! દોસ્તોંકે લિયે મેરા મશ્વરા યે હૈ કે દો બીવિયાં ન કરના ચાહિયે. ઈત્મીનાનકી ઝિન્દગી એક હી બીવીકે સાથ ગુઝરતી હૈ. હાં અગર બીવી બીમાર હો ઔર ઉસકે બચ્ચે ન હોં તો દોનૂંકે દરમિયાન બરાબરી રખનેકી શર્તસે દૂસરી બીવી કર લે.

(૫૯) હુઝૂર (સ.અ.વ.) ને ઉમ્મે સલમા (રદિ.) કે સાથ શાદી કી ઔર રાત ગુઝરનેકે બા'દ સુબહકો ઉનસે ફરમાયા, તેરી વજહસે તેરે ખાનદાન પર કોઈ દાગ (બદનામી) તો નહીં આએગા ? અગર તેરી મરઝી હો તો સાત રાત યહાં રહૂં, ઔર સાત રાત દૂસરી બીવિયોંકે પાસ રહૂં. ઔર જો તૂ ચાહે તો તીન રાત તેરે સાથ રહૂં, ઉસી તરહ તીન રાત દૂસરી બીવિયોંકે પાસ

રહૂં. તો ઉમ્મે સલમા (રદિ.) ને અર્ઝ કિયા કે હુઝૂર (સ.અ.વ.)! આપ મેરે પાસ તીન રાત રહેં. (મુસ્લિમ શરીફ)

આપ (સ.અ.વ.) ને યે જો ફરમાયા કે આપકે ખાનદાન પર દાગ (બદનામી) નહીં આએગા ? ઉસકા મતલબ યે હૈ કે યે જો કુછ તકસીમ કર રહા હૂં વો ઈસ લિયે નહીં કે તુમ્હારે સાથ મુહબ્બત નહીં, બલ્કે ઈસ લિયે કે શરીઅતકે હુકમકે મુતાબિક બરાબરી કર સકૂં.

હુઝૂર (સ.અ.વ.) કે સફરકી સુન્નત

(૬૦) હઝરત આઈશા (રદિ.) ફરમાતી હૈં કે જબ હુઝૂર (સ.અ.વ.) સફરકા ઈરાદા ફરમાતે તો અપની બીવિયોંકે નામકા કુરઆ (ચિઠ્ઠી) ડાલતે થે, ઔર કુરઆમેં જિસકા નામ નિકલતા ઉસ બીવીકો અપને સાથ સફરમેં લે જાતે થે. (બુખારી, મુસ્લિમ)

બીવિયોંકે હુકૂકમેં ખુદાકા ડર

(૬૧) હઝરત આઈશા (રદિ.) ફરમાતી હૈં કે હુઝૂર (સ.અ.વ.) અપની બીવિયોંકે દરમિયાન બરાબર તકસીમ કરતે થે. ઔર ઉસમેં હર તરહસે બરાબરી ફરમાતે થે. કુછ ભી કમી ઝિયાદતી ન કરતે થે. ફિર ભી આપ ફરમાતે થે અય અલ્લાહ ! જહાં તક મેરા બસ થા વહાં તક મૈં અપની બીવિયોંકે દરમિયાન બરાબરી કરતા રહા ઔર જો મેરે કબ્ઝામેં નહીં ઉસમેં તૂ માલિક હૈ, ઉસમેં મેરી પકડ મત કરના, મૈં ઈન્સાન હૂં. ફિર ભી કુછ કમી રેહ જાએ તો મઆફ કરના, કયૂંકે દિલ તેરે કબ્ઝેમેં હૈ. મુહબ્બત કરનેમેં કમી ઝિયાદતી હો સકતી હૈ. (તિરમિઝી)

હુઝૂર (સ.અ.વ.) કા પૈરવીકે લાઈક અમલ

(૬૨) હઝરત આઈશા (રદિ.) ફરમાતી હૈં કે જિસ બીમારીમેં આપ (સ.અ.વ.) કી વફાત હુઈ ઉસમેં રોઝાના અંપની બીવિયોંસે પૂછતે થે કે કલ મૈં કહાં હૂંગા ? જિસ્સે પૂછનેકા આપકા મન્શા યે થા કે હઝરત આઈશા (રદિ.) કી બારીકા દિન કબ આએગા ? કયૂંકે હઝરત આઈશા (રદિ.) કે સાથ આપકો બહોત મુહબ્બત થી, ઔર આપકે મિઝાજ શરીફસે હઝરત આઈશા (રદિ.) જિતની વાકિફ થી ઉતની કોઈ દૂસરી બીવી વાકિફ ન થી. ઔર બીમારીકા ઉસૂલ હૈ કે જિસ મિકદારમેં ખિદમત કરનેવાલા બીમારકે મિઝાજસે વાકિફ હોગા ઉતની હી રાહત મિલેગી, ઔર બીમારકો તકલીફ કમ હોગી. ઈસ તરહ બાર બાર પૂછનેસે આપકી તમામ બીવિયોંને ખૂશીસે આપકો ઈખ્તિયાર દે દિયા કે જહાં મુનાસિબ સમઝેં તશરીફ રખ્ખેં. ચુનાંચે પાક બીવિયોંકી ઈજાઝત મિલ જાનેસે આપ (સ.અ.વ.) ને હઝરત આઈશા (રદિ.) કે હુજરામેં વફાત પાઈ, ઔર વહીં દફન કિયે ગએ. અબ સોચો કે આપ બીમાર હૈં, બેચેન હૈં, ઔર દિલ ચાહતા હૈ કે હઝરત આઈશા (રદિ.) મેરી ખિદમત કરે, ફિર ભી આપ (સ.અ.વ.) ઐસા તો પૂછતે હૈં કે કલ મૈં કહા હૂંગા ? મગર સાફ લફ્ઝોંમેં કેહતે નહીં કે મુઝે હઝરત આઈશા (રદિ.) કે પાસ જાનેકી ઈજાઝત દો, કયૂંકે ઐસા કરનેસે પાક બીવિંયાં કહીં ઐસા ન સમઝ બેઠૈં કે આપ (સ.અ.વ.) કા હુકમ હૈ, ઔર ફિર ખૂશીસે ઈજાઝત ન મિલે, ઔર જિસકી વજહસે હઝરત આઈશાકે વહાં રેહના જાઈઝ ન હો. સુબ્હાનલ્લાહ ! કયા શાન થી ? દુનિયાસે રૂખસત હો રહે હૈં ફિર ભી શરીઅતકા હુકમ હાથસે ન જાને દિયા. અગર

આપ લોગોંમેં ઈતની જિસમાની તાકત ઔર કુવ્વત ન હો તો દો શાદીયાં કરના જાઈઝ નહીં.

કિયામતકે દિન ફાલિજવાલા આદમી

(૬૩) હુઝૂર (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા, જિસકી દો ઔરતેં હોં ઔર ઉસને દોનૂંકે દરમિયાન ઈન્સાફ ન કિયા હો તો કિયામતકે દિન વો આદમી ઐસી હાલતમેં આએગા કે ઉસકા આધા ધડ ફાલિજ (લકવા) વાલા હોગા. (તિરમિઝી, ઈબ્ને માજહ)

ઔર યે સઝા સિર્ફ દો ઔરતોંકે સાથ નાઈન્સાફી કરને પર હી મૌકૂફ નહીં. અગર તીન યા ચાર ઔરતેં હોં ઔર ઉનકે સાથ નાઈન્સાફી કી હોગી તો ભી વો આદમી ઐસી સઝાકા હકદાર હૈ. ઔર નયી તથા પુરાની મુસ્લિમ ઔરત ઔર ગૈરમુસ્લિમ કિતાબિયહ ભી ઈસમેં બરાબર હૈં. યા'ની હર એકકે લિયે બરાબરી રખના ઝરૂરી હૈ. અગર એક બીવી નૌજવાન હૈ ઔર દૂસરી ઝિયાદહ ઉમરકી હૈ, ઔર શૌહર નૌજવાન બીવીકે વહાં ઝિયાદહ આતા જાતા હૈ, મગર પુરાની ઔર ઝિયાદહ ઉમરકી બીવીકે ઘર કમ જાતા હૈ તો ઐસી હાલતમેં શૌહર ગુનેહગાર હોગા, યા એક આદમીકે યહાં એક મેમ (બીવી) ઈસાઈ (ખ્રિસ્તી) હૈ ઔર દૂસરી મુસલમાન હૈ. અબ અગર વો મુસલમાન બીવીકે ઘર ઝિયાદહ જાતા હૈ ઔર મેમકો કાફિર સમઝકર કમ જાતા હૈ તો ઐસા આદમી ભી ગુનેહગાર ઔર સઝાકા હકદાર હૈ.

ઔરતોંકી ઈસ્લાહકા તરીકા

(૬૪) હુઝૂર (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા, ઔરતોંકે હુકૂકમેં

ભલાઈ કરનેકે બારેમેં મેરી વસિય્યત કબૂલ કરો. ઈસ લિયે કે ઔરતેં પસલીસે પૈદા કી ગઈ હૈં, ઔર વો ટેળ્હી હૈ. સબસે ઝિયાદહ ટેળ્હી ઉપરકી પસલી હૈ. ઈસ લિયે અગર તૂ પસલીકો સીધી કરના ચાહેગા તો ટૂટ જાએગી, ઔર અગર ઉસકી હાલત પર છોળ દેગા તો હમેશા ટેળ્હી હી રહેગી. ઈસ લિયે ઔરતોંકે બારેમેં મેરી વસિય્યત કબૂલ કરો. (મુત્તફકુન અલૈહ)

કયૂંકે હઝરત હવ્વા હઝરત આદમ (અલૈ.) કી ઉપરકી પસલીમેંસે પૈદા કી ગઈ, ઔર ઉપરકી પસલી સબસે ઝિયાદહ ટેળ્હી હૈ. ઈસ લિયે ઔરતોંકી જડમેં હી ટેળ્હાપન હૈ. કોઈ ઉસકો સીધી કર સકતા નહીં, ટેળ્હી પસલીકો અગર સીધી કરોગે તો ટૂટ જાએગી, ઔર અગર ઉસકો ઉસકી હાલત પર રેહને દોગે તો હમેશા ટેળ્હી હી રહેગી. ઈસી તરહ ઔરતોંકી હાલત ભી ઐસી હી હોતી હૈ કે ઉનમેં પૈદાઈશી ઔર કુદરતી તૌર પર ઉનકે કામ ઔર આદતેં ટેળ્હી હોતી હૈં. અગર મર્દ યૂં ચાહે કે ઉસે બિલકુલ સીધી કર દે તો ઉસકા નતીજા યે હોગા કે વો ઔરત ભાગ જાએગી. યા'ની તલાકકી નૌબત આએગી. ઈસ લિયે ઉનસે ફાઈદા ઉઠાના નામુમ્કિન હૈ, જબ તક કે ઉનકા ટેળ્હાપન ઔર ઝિદકે બારેમેં નઝર અંદાઝ ન કિયા જાએ. મતલબકે શરીઅતકી હદમેં ઉનકે સાથ અપને અખ્લાક અચ્છે રખ્ખો ઔર ઉનકે ટેળ્હાપન પર સબર કરો, ઔર ઉનસે યે ઉમ્મીદ ન રખ્ખો કે વો આપકે સારે કામ આપકી મરઝીકે મુવાફિક હી કરેં.

(૬૫) નબી (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા, બેશક ઔરત પસલીસે પૈદા કી ગઈ, ઔર ઔરત આપકે બતાયે હુએ તરીકાકે મુતાબિક સીધી નહીં ચલેગી. પસ અગર તુમ ઔરતસે ફાઈદા ઉઠાના ચાહતે હો તો ઐસી હાલતમેં ફાઈદા ઉઠા સકતે હો કે

ઉસકા ટેળ્હાપન ઉસમેં બાકી રહે. અગર તુમને યે ચાહા કે ઉસકા ટેળ્હાપન દૂર કરકે તુમ ફાઈદા ઉઠાઓ તો સીધા કરતે કરતે ઉસકો તુમ તોડ ડાલોગે. ઔરતકો તોડના યા'ની તલાક દેના.

(મુસ્લિમ શરીફ)

યા'ની ઉસકી હાલતેં ઝરૂર બદલતી રહેગી. કભી ખૂશ રહેગી તો કભી નારાઝ, કભી શુક્ર અદા કરેગી તો કભી નાશુક્રી, કભી આપકી ફરમાં બરદારી કરેગી તો કભી નાફરમાની, કભી થોળે પર સબર કરેગી તો કભી લાલચ ઔર મતલબ રખ્ખેગી ઔર બાત બાતમેં તાને' દેગી, ઔર નાફરમાની કરેગી.

ઔરતકી ઝિયાદતી પર સબરકી તા'લીમ

(૬૬) રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા, કોઈ શખ્સ અપની બીવીકે સાથ બુગ્ઝ અદાવત ન રખ્ખે. કયૂંકે અગર ઉસકી કોઈ બાત નાપસંદ હોગી, તો દૂસરી બાત ઝરૂર ખૂશ કર દેનેવાલી હોગી. (મુસ્લિમ)

ઈસ લિયે કે ઔરતકી સારી આદતેં ખરાબ નહીં હોતી, અગર કુછ કામ ખરાબ હોં તો કુછ અચ્છે ભી હોતે હૈં. ઈસ લિયે અબ ઉસકે અચ્છે અખ્લાક ઔર ભલાઈયોંકી તરીફ નઝર કરની ચાહિયે, ઔર ઉસકી ગલત આદતોં પર સબર કરના ચાહિયે, ઉસકી તકલીફેં ઔર નુકસાન બરદાશ્ત કરના ચાહિયે. ઔર આપ ઉસકે સાથ અચ્છી તરહસે ઝિન્દગી ગુઝારેં. ઔર ઈસ હદીસ શરીફમેં ઈસ બાતકા ઈશારા ભી હૈ કે બે-ઐબ બીવી મિલના નામુમ્કિન હૈ. અગર કોઈ શખ્સ બે-ઐબ બીવી હાસિલ કરના ચાહતા હો તો હમેશા બગૈર બીવીકે રહેગા, ઔર ઐસે આદમીકા ઘર કભી આબાદ નહીં હોગા.

ઔરતકો બેદર્દીસે મારનેકી મમાનિઅત

(૬૭) હુઝૂર (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા, તુમ અપની ઔરતોંકો ઈસ તરહ ન મારો જિસ તરહ એક ગુલામકો પીટતે હો. જબ કે રાતકો તુમ ઉસકે સાથ સોહબત ભી કરતે હો.

યા'ની યે ચીઝ મુનાસિબ નહીં કે દિનકો ઈસ તરહસે (મારનેકા) બરતાવ હો ઔર રાતકો ઐસા બરતાવ ! ઈસ લિયે અપની બીવીકે સાથ અચ્છે અખ્લાક બરતના ચાહિયે. કઈ મર્દ અપની બીવીકો બેદર્દીસે મારતે હૈં, હાલાંકે બાત મા'મૂલી હોતી હૈ. જૈસે ખાનેમેં નમક ઝિયાદહ કયૂં ડાલ દિયા, મિર્ચ ઝિયાદહ કયૂં ડાલ દી, વકત પર રોટી કયૂં તૈયાર ન કી. યાદ રખિયે ! ઔરત આપકે સાલન ઔર રોટીકી ઝિમ્મેદાર નહીં. મરદોં પર ઔરતોંકા યે એહસાન હૈ કે વો રોટી પકા દેતી હૈં, ઔર બિસ્તર બિછાતી હૈં, કપળે સાફ કરતી હૈં. વરના શરીઅતકે હુકમમેં ઉન પર યે ઝિમ્મેદારી નહીં, ઈસ લિયે ઐસી મા'મૂલી ચીઝોંમેં ઉન પર કિસી કિસમકી સખ્તી કરના દુરૂસ્ત નહીં.

ઔરતોંકે જઝબાતકા ખ્યાલ રખના ચાહિયે

(૬૮) હઝરત આઈશા (રદિ.) ફરમાતી હૈં કે મૈં હુઝૂર (સ.અ.વ.) કે ઘરમેં ગુડીયોંકે સાથ ખેલા કરતી થી, ઔર મેરી સહેલિયાં ભી મેરે સાથ ખેલતી રેહતી થી. જબ હુઝૂર (સ.અ.વ.) તશ્રીફ લાતે તો મેરી સહેલિયાં શરમકે મારે છુપ જાતી ઔર હમારા ખેલ બંદ હો જાતા. તો આપ (સ.અ.વ.) ઉનકો મેરે પાસ ભેજ દેતે ઔર ફિર હમારા ખેલ શુરૂ' હો જાતા. (બુખારી, મુસ્લિમ)

ઉપરકી હદીસમેં બયાન કિયા ગયા કે ઔરતકી ચાહત, ઉનકી સોચ ઔર જઝબાતકા ખ્યાલ રખના ચાહિયે.

હુઝૂર (સ.અ.વ.) કા બરતાવ

(૬૯) હઝરત આઈશા (રદિ.) ફરમાતી હૈં, ખુદાકી કસમ! મૈંને એક દિન હુઝૂર (સ.અ.વ.) કો દેખા કે મેરે મકાનકે દરવાઝે પર ખળે હોકર હબ્શીયોંકી બરછા બાઝી દેખ રહે થે, ઉસ વકત આપ (સ.અ.વ.) કી હાલત ઐસી થી કે અપની ચાદરકે ઝરીયે આડ કર રહે થે તાકે મૈં આપકે કંધે ઔર કાનકે દરમિયાનસે હબ્શીયોંકા યે ખેલ દેખ સકૂં. આપ (સ.અ.વ.) મેરે ખાતિર બહોત દેર તક ખળે રહે તાકે મૈં જી ભરકર અચ્છી તરહ ખેલ દેખ સકૂં. ઔર મેરા દિલ જબ તક ન ભર ગયા વહાં તક હુઝૂર (સ.અ.વ.) ચાદર ખીંચકર ખળે રહે, ઔર મુઝે ખેલ દિખાતે રહે. જબ મેરા દિલ ભર ગયા ઔર મૈંને હી દેખના બંદ કિયા તો આપ (સ.અ.વ.) વહાંસે વાપસ હુએ. યે કિસ્સા પરદેકી આયત નાઝિલ હોનેસે પેહલે હુવા.

ઈસ વાકિઆતસે હુઝૂર (સ.અ.વ.) કા અપની બીવિયોંકે સાથ અચ્છા બરતાવ ઔર દિલદારી ઝાહિર હોતી હૈ. હમેં ભી અપની ઔરતોંકે સાથ જહાં તક હો સકે દિલદારી રખના ચાહિયે. યે એક ઐસી ચીઝ હૈ જિસકી વજહસે આપસકે તઅલ્લુકાત મઝબૂત હોતે હૈં, ઔર ઝિન્દગી ઈત્મીનાન બખ્શ ગુઝરતી હૈ. હમ ઉનકી દિલદારી ઔર તરફદારી કરેં, ઔર વો હમારી કરેં. ઔર યે જબ હી હો સકતા હૈ કે ઉઠને બૈઠનેમેં, ખાને પીનેમેં, સોને જાગનેમેં, જિસમાની ઔર રૂહાની મઆમલામેં નબી (સ.અ.વ.) કી

ઝિન્દગીકી તરફ મુહબ્બત ભરી નઝર હો, ઔર આંપ (સ.અ.વ.) કે ઉસ્વએ હસનહ (જીવન ચરિત્ર) કો અપના મા'મૂલ બનાએં. **લકદ કાન લકુમ ફી રસૂલિલ્લાહિ ઉસ્વતુન હસનહ.**

(૭૦) હઝરત આઈશા (રદિ.) ફરમાતી હૈં કે એક મરતબા હુઝૂર (સ.અ.વ.) ને મુઝસે ફરમાયા કે અય આઈશા ! જબ તુમ મુઝસે નારાઝ હો જાતી હો તો મુઝે ઉસકા પતા ચલ જાતા હૈ, ઔર જબ તુમ મુઝસે ખૂશ હોતી હો તબ ભી મુઝે મા'લૂમ હો જાતા હૈ. મૈંને પૂછા હુઝૂર ! કિસ બાતસે સમઝ લેતે હો ? ઈસ પર આપને ફરમાયા, જબ તુમ મુઝસે ખૂશ હોતી હો તો ઈસ તરહ કસમ ખાતી હો, **લા વ રબ્બિ મુહમ્મદિન.** યા'ની કસમ હૈ મુહમ્મદ (સ.અ.વ.) કે પરવરદિગારકી. ઔર જબ તુમ નારાઝ હોતી હો તો ઈસ તરહ કસમ ખાતી હો, **લા વ રબ્બિ ઈબ્રાહીમ.** કસમ હૈ ઈબ્રાહીમકે પરવરદિગારકી. મૈંને અર્ઝ કિયા બેશક ઈસી તરહ હોતા હૈ, મગર ખુદાકી કસમ યા રસૂલલ્લાહ (સ.અ.વ.) ! જબ મૈં આપસે નારાઝ હોતી હૂં તો આપકા સિર્ફ નામ છોળ દેતી હૂં, મગર આપકી મુહબ્બતસે દિલ હમેશા ભરા રેહતા હૈ, ઔર ઉસમેં કિસી તરહકા ફર્ક નહીં આતા. (મુત્તફકુન અલૈહ)

ઈસ હદીસસે આપ (સ.અ.વ.) કી બેતકલ્લુફી ઝાહિર હોતી હૈ. ઔર યે બાત ભી ઝાહિર હોતી હૈ કે શૌહર બીવીકે તઅલ્લુકાત ઐસે હૈં કે ઉસમેં કભી ન કભી ઝઘળા પૈદા હોના ઝરૂરી હૈ. જબ હુઝૂર (સ.અ.વ.) જૈસે અખ્લાકવાલે ઔર હઝરત આઈશા (રદિ.) જૈસી સમઝદાર બીવીકે દરમિયાન ઐસા હો સકતા હૈ તો ફિર હમ કહાં ઔર હમારે અખ્લાક ઔર દિલદારી કયા ? ઈસ લિયે ઐસે ઝઘળોં પર દોનૂં મિયાં બીવીકો કિસી તરહકા ધ્યાન ન દેના ચાહિયે.

આપ (સ.અ.વ.) કી બેતકલ્લુફી

(૭૧) હઝરત આઈશા (રદિ.) ફરમાતી હૈં કે મૈં આપકે સાથ સફરમેં થી. મુઝે કયા સૂઝી કે હુઝૂર (સ.અ.વ.) કે સાથ દૌડના શુરૂ' કિયા. આખિર હુઝૂર (સ.અ.વ.) સે મૈં આગે નિકલ ગઈ. ઉસકે બા'દ જબ મેરા જિસ્મ ભારી હો ગયા ઉસ વકત ફિરસે હમારી આપસમેં દૌડ હુઈ તો હુઝૂર (સ.અ.વ.) મુઝસે આગે નિકલ ગએ. તો આપને ફરમાયા, મેરા ઈસ મરતબા તુઝસે આગે નિકલ જાના ઈસ લિયે હુવા કે પેહલે તુમ મુઝસે આગે નિકલ ગઈ થી, અબ મૈં તુઝસે આગે નિકલ ગયા. (અબૂ દાઉદ)

ઈસ હદીસસે આપ (સ.અ.વ.) કે અચ્છે અખ્લાક ઔર બરતાવ ઔર બેતકલ્લુફી સાબિત હોતી હૈ. તાકે મુસલમાન શૌહર આપ (સ.અ.વ.) કી ઈત્તિબાઅ ઔર પૈરવી કરેં. ઈસ ઝમાનેકે શૌહરોંકી તરહ નહીં કે રો'બ હી રો'બમેં બીવિયોંકો આધી કર દેં.

(૭૨) હઝરત આઈશા (રદિ.) ફરમાતી હૈં કે હુઝૂર (સ.અ.વ.) ગઝ્વએ તબૂક યા હુનૈનસે વાપસ તશરીફ લાએ, ઉસ વકત મેરે ઘરકે એક તાક પર પરદા લટકા હુવા થા. અચાનક હવાકી વજહસે પરદેકા એક કોના ઉંચા હો ગયા. વહાં મેરી ગુડિયાં (ઢીંગલીયાં) રખ્ખી હુઈ થી. આપને દેખકર ફરમાયા અય આઈશા (રદિ.) ! યે કયા હૈ ? મૈંને અર્ઝ કિયા હુઝૂર ! યે તો મેરી ગુડિયાં હૈં. ઉસમેં એક ઘોડા ભી થા, જિસકે દો પર (પાંખ) થે. હુઝૂર (સ.અ.વ.) કી ઉસ પર નઝર પળી. આપ (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા, કયા ઘોડેકે પર ભી હોતે હૈં ? યે પર કૈસે ? હઝરત આઈશા (રદિ.) કેહતી હૈં કે મૈંને કહા કે કયા આપને સુના નહીં કે હઝરત સુલેમાન (અલૈ.) કે ઘોડોંકે પર હોતે થે ? ઈસ બાત પર

આપ (સ.અ.વ.) કો બહોત હંસી આઈ. આપ ઈતના હંસે કે અંદરકે દાંત મુબારક ઝાહિર હો ગએ. (અબૂ દાઉદ)

ઈસ હદીસસે યે ભી મા'લૂમ હુવા કે અપની બીવીકે સાથ હંસના બોલના, ઔર દિલ્લગી કરના, ઔર મઝાક કરના, ઔર ઉસકી જાઈઝ બાતોંસે મઝા લેના સુન્નત હૈ. ઉસકે સામને બગૈર કિસી વજહ મુંહ ચળહાના, ઘરમેં ચુપચાપ બૈઠા રેહના તાકે ઉન પર રૌબ પડે યે ઠીક નહીં હૈ, બલ્કે જહાં તક હો સકે ઉસકો અપને સાથ મિલ જુલકર બેતકલ્લુફ બનાનેકી કોશિશ કરની ચાહિયે.

બેહતર ઈન્સાન

(૭૩) હઝરત આઈશા (રદિ.) ફરમાતી હૈં કે આપ (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા, તુમમેં સબસે બેહતર વો હૈ જિસકી આદત અપને બીવી બચ્ચોંકે સાથ અચ્છે બરતાવ કરનેકી હો. કયૂંકે તુમ સબમેં મૈં અપને બીવી બચ્ચોંકે સાથ ઝિયાદહ અચ્છા બરત્તાવ કરનેવાલા હૂં.

યા'ની મેરા બરતાવ તુમ સબકે મુકાબલેમેં મેરી બીવિયોંકે સાથ બહોત અચ્છા હૈ, ઔર તુમ્હારે લિયે મેરી પૈરવી ઔર ઈત્તિબાઅ ઝરૂરી હૈ. (તિરમિઝી)

કામિલ મો'મિનકી પેહચાન

(૭૪) હઝરત આઈશા (રદિ.) ફરમાતી હૈં કે હુઝૂર (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા, ઈમાનમેં સબસે ઝિયાદહ કામિલ વો આદમી હૈ જિસકી આદતેં ઔર અખ્લાક સબ બેહતર હોં, ઔર જો અપની બીવીકે સાથ ઝિયાદહ નરમી ઔર અચ્છા બરતાવ

કરતા હો. ક્યૂંકે જિતના ઈમાન કામિલ હોગા ઉતના હી વો આદમી અખ્લાકવાલા ઔર સચ્ચા હોગા અપને બાલ બચ્ચોં પર, ઔર લોગોંકે સાથ અચ્છા બરતાવ ઔર નરમી કરને લગતા હૈ.

(૭૫) હઝરત અબૂ હુરૈરહ (રદિ.) ફરમાતે હૈં કે રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા, ઈમાનમેં સબસે ઝિયાદહ કામિલ વો આદમી હૈ જો સબસે ઝિયાદહ અખ્લાકવાલા હો, ઔર તુમમેં સબસે ઝિયાદહ અચ્છા વો હૈ જો અપની બીવીકે સાથ અચ્છા હો. (તિરમિઝી)

ક્યૂંકે વો બહોત હી રહમકે લાઈક હૈ. એક તો ઈસ લિયે કે વો બીચારી કમઝોર હોતી હૈ, દૂસરે આજિઝ ઔર બેબસ હોતી હૈ. ઔર મર્દ ઈખ્તિયારવાલા ઔર ઝોરદાર હોતા હૈ.

બીવીકો કિસ તરહ રખ્ખેં ?

(૭૬) હઝરત લકીત (રદિ.) ફરમાતે હૈં કે મૈંને હુઝૂર (સ.અ.વ.) કી ખિદમતમેં અપની બીવીકી શિકાયત કી કે વો બહોત ઝબાન દરાઝ (જીભાજોડી કરનારી) હૈ, ઔર મેરે સામને બકવાસ ઔર બદકલામી કરતી રેહતી હૈ. આપને ફરમાયા, જબ નિબાહ મુશ્કિલ હો તો ઉસે તલાક દે દો. ક્યૂંકે તુમ્હારી શિકાયતસે મા'લૂમ હોતા હૈ કે તુમ ઉસકી તકલીફ પર સબર નહીં કરોગે, ઈસ લિયે ઐસી હાલતમેં તલાક દેના મુનાસિબ હૈ. ઈસ પર મૈંને અર્ઝ કિયા યા રસૂલલ્લાહ (સ.અ.વ.) ! મુઝે ઉસકે બચ્ચોંકા ખ્યાલ આતા હૈ. ઔર યે કે એક મુદ્દતસે મેરે સાથ રેહતી હૈ, ઈસ લિયે ઉસે અલગ કરનેકો દિલ નહીં ચાહતા. તો આપ (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા, તો ફિર ઉસે અચ્છે બરતાવકી નસીહત કરો. અગર ઉસમેં કોઈ ભલાઈ હોગી તો તુમ્હારી બાત માન લેગી, ઔર

તુમ્હારી નસીહત પર અમલ કરેગી. મગર ઉસકો એક બાંદીકી તરહ મારના જાઈઝ નહીં.

(૭૭) હઝરત હકીમ ઈબ્ને મુઆવિયહ કુશૈરી (રદિ.) ફરમાતે હૈં કે મૈંને હુઝૂર (સ.અ.વ.) કી ખિદમતમેં અર્ઝ કિયા યા રસૂલલ્લાહ (સ.અ.વ.) ! યે તો બતાઈયે કે હમ પર હમારી બીવિયોં કે કયા હક હૈં ? આપને ફરમાયા, (૧) જબ તુમ ખાના ખાઓ તો ઉસે ભી ખિલાઓ. (૨) જબ તુમ કપળે પહેનો તો ઉસે ભી પહેનાઓ. (૩) ઉસકે ચેહરા પર મત મારો. (૪) ઉસકો ગાલિયાં મત દો. (૫) ઉસે અલગ મત કરો. હાં અગર કોઈ મસ્લિહત હો તો ઉસકા બિસ્તર અલગ કર દો, યે નહીં કે તુમ દૂસરી જગહ સો જાઓ, યા નારાઝ હોકર ઉસકો ઉસકે બાપકે ઘર પહોંચા દો, બલ્કે અપને ઘરમેં હી રખ્ખો. હાં ઉસકે પાસ ન સોઓ, વો અલગ સોએ ઔર તુમ ભી અલગ આરામ કરો. (અબૂ દાઉદ)

ફતાવા કાઝીખાનમેં લિખ્ખા હૈ કે મુસલમાન શૌહર અપની બીવીકો ચાર બાતોં પર માર સકતા હૈ. (૧) જબ શૌહર ચાહે કે અપની બીવી બનાવ સિંગાર કરે તો ઉસ વકત વો અચ્છે કપળે ન પહેને, બાલોંમેં કંગી તેલ વગૈરહ ન ડાલે ઔર મેલી કુચેલી રહે. (૨) જબ શૌહર સોહબત કરનેકા ઈરાદા કરે તો શરઈ મજબૂરીકે બગૈર ઉસકા કહા ન માને. (૩) જબ હૈઝ ઔર જનાબતકા ગુસલ ન કરે ઔર નાપાક હાલતમેં ફિરતી રહે. (૪) જબ નમાઝ છોળનેકી આદત પળ જાએ. ઈસ લિયે ઈન ચાર સૂરતોંમેં અલાવા બદ ચલન હોનેકે મારના જાઈઝ નહીં. બાકી અગર ખાના ન પકાએ, અપને શૌહરકે માં-બાપકી ફરમાં બરદારી ન કરે, યા ઉસ્સે કોઈ નુકસાન હો જાએ, યા મુંહ ખુલા જવાબ દે. ઈસ તરહકી છોટી છોટી બાતોંમેં ગુસ્સાકી વજહસે ઔરતકો મારના ગુનાહ હૈ,

ખુદાકે યહાં ઉસકા જવાબ દેના પળેગા. ઔર ખૂબ સમઝલો કે ખુદાકે યહાં ઝુલ્મ નહીં. યે ભી બીચારી ઔરત ખુદાકી એક મખ્લૂક હૈ. હદીસ શરીફમેં આયા હૈ કે અગર એક બકરીને દૂસરી બકરીકો સીંગ મારા તો કિયામત કે દિન ખુદા ઉસકી ભી પકડ કરેગા.

ઈસ લિયે હર મુસલમાનકો અપની બીવીકે હુકૂક અદા કરના ચાહિયે. જિસ તરહ હુઝૂર (સ.અ.વ.) ને બીવિયોંકે હુકૂક અદા કરનેકી હિદયાત ફરમાઈ હૈ ઉસી તરહ અદા કરના ચાહિયે. કઈ આદમી બિલા ઉઝર અપની બીવીકો ગાલિયાં દેના શુરૂ' કર દેતે હૈં, યે ભી નાજાઇઝ હૈ. મુસલમાન ઔરતકો ગાલી દેનેવાલા શૌહર ફાસિક ઔર અલ્લાહકા નાફરમાન હૈ. ઉસકી શહાદત (ગવાહી) કબૂલ નહીં હોતી, ઔર અગર વો નમાઝ પળહાએ તો ઉસકે પીછે નમાઝ મકરૂહ હોતી હૈ. ઈસ લિયે હમેં ઔરતોંકે બારેમેં બહોત એહતિયાત રખની ચાહિયે.

પૈરવીકે લાઈક વાકિઆ

(૭૮) હઝરત મુઆવિયહ બિન હકમ ફરમાતે હૈં કે મેરી એક બાંદી (નોકરાની) થી. ઔર મૈંને ઉસે બકરીયાં ચરાનેકી ડયૂટી સોંપી થી. એક મરતબાકા કિસ્સા હૈ કે વો બાંદી ઉહદ ઔર જવાનિયહ પહાળકે ઈલાકેમેં બકરીયાં ચરા રહી થી. ઈતનેમેં એક ભેળિયા (વરૂ) આયા ઔર એક બકરી ઉઠા લે ગયા. મૈંને જબ યે વાકિઆ સુના તો મેરે ગુસ્સાકી હદ ન રહી. મેરે દિલમેં આયા કે બાંદીકો ખૂબ મારૂ. મુઝસે બરદાશ્ત ન હુવા ઔર મૈંને બાંદીકો એક તમાંચા માર હી દિયા. મેરે દિલમેં ઈસ પર પછતાવા હુવા કે મૈંને કયા કર દિયા. ઉસકે બા'દ મૈંને હુઝૂર (સ.અ.વ.) કી ખિદમતમેં હાઝિર હોકર સારા માજરા સુનાયા. યે કામ આપ

(સ.અ.વ.) કો બહોત નામુનાસિબ મા'લૂમ હુવા ઔર આપને ફરમાયા કે તૂને બહોત બળા ગુનાહ કિયા. મૈંને આપસે કહા હુઝૂર (સ.અ.વ.) ! મૈં ઉસે આઝાદ ન કરૂં ? આપને ફરમાયા કે ઉસકો મેરે પાસ લે આઓ. મૈં ઉસે લેકર હુઝૂર (સ.અ.વ.) કી ખિદમતમેં હાઝિર હુવા. આપને ઉસ્સે પૂછા કે અલ્લાહ કહાં હૈ ? ઉસને કહા આસમાનમેં. હુઝૂર (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા, મૈં કૌન હૂં ? ઉસને જવાબ દિયા, અલ્લાહકે રસૂલ (સ.અ.વ.). ઉસકે બા'દ આપને મુઝસે ફરમાયા, ઈસે આઝાદ કર દો. યે તો મુસલમાન હૈ.

ઈસસે સાબિત હોતા હૈ કે જબ નુકસાન કરનેસે બાંદીકો ભી મારના નામુનાસિબ ઔર ઝુલ્મ હૈ. ઔર ફિર એક સહાબીકા તમાંચા મારકર શરમિંદા હોના ઔર ઉસ પર હુઝૂર (સ.અ.વ.) કી નારાઝગી ઔર યે જાનકર કે બાંદી મુસલમાન હૈ ઈસ લિયે ઉસે આઝાદ કરનેકા હુકમ દેના, ઔર ફિર બાંદી ખરીદી જા સકતી હૈ, ઉસકે જિસમકા સારા હિસ્સા ખરીદા હુવા હોતા હૈ, ઉસકે હુકૂક અપની બીવિયોંસે કમ ઔર ઉસકી ઈદ્દત ભી આધી, ઉસકી તલાક ભી દો હૈં વગૈરહ વગૈરહ. તો અબ મુસલમાન ખાવિંદોં પર ઝિમ્મેદારી બહોત બળ્હ જાતી હૈ, કયૂંકે ઉનકી ઔરતેં ઉનકી મિલકત નહીં, વો ઉનકી ખરીદી હુઈ નહીં, બલ્કે મહરકે બદલેમેં એક છોટેસે છોટા હિસ્સા ખરીદા જાતા હૈ. લિહાઝા અપને કુછ નુકસાનકે ખાતિર ઔરતકો મારના કિસ તરહ મુનાસિબ હૈ ? ઔર ફિર કઈ મર્દ તો બહોત ઝુલ્મ કરતે હૈં કે જિનકો તમાંચા મારના જાઈઝ નહીં ઉન્હેં જૂતે ઔર લકડીસે મારતે હૈં જો કે દીનદાર કેહલાએ જાતે હૈં. ઐસા કરના બહોત બળા ઝુલ્મ હૈ, ઔર ખુદાકે યહાં ઈસકા જવાબ દેના પળેગા. ઉન ચાર હાલતોંકે અલાવા જો ઉપર બયાન કી ગઈ અપને ઝાતી મઆમલામેં ઔરતકો માર પીટ

કરના બિલકુલ નાજાઇઝ હૈ. હદીસ શરીફસે મા'લૂમ હોતા હૈ કે હુઝૂર (સ.અ.વ.) કી ખિદમતમેં હફતામેં દો મરતબા ઉમ્મતકે આ'માલ પેશ કિયે જાતે હૈં. ઔર આપ લોગોંને યે ભી જાન લિયા કે બાંદીકો મારનેસે આપ (સ.અ.વ.) કો કિતની તકલીફ પહોંચી, તો ફિર એક આઝાદ ઔરતકો મારનેસે આપકો કિતના સદમા હોગા. કયૂંકે જો આદમી અપની બીવીકો મારતા હૈ તો ફરિશ્તોંકે ઝરીયે આપ (સ.અ.વ.) કો ઈસકી ખબર હો જાતી હૈ. લિહાઝા તુમ હુઝૂર (સ.અ.વ.) જૈસી મહેરબાન ઝાતકો રંજ ઔર દુઃખ પહોંચાના ચાહતે હો તો ઝરૂર અપની બીવિયોંકો મારો. જો મુસલમાન શૌહર ઐસા કરતા હૈ ઉસે તૌબા કરની ચાહિયે. ઔર ફિર ગુઝરે હુએ ઝુલ્મકે બારેમેં અપની ઔરતસે મઆફી માંગના ઝરૂરી હૈ. કયૂંકે યે તો હુકૂકુલ ઈબાદ યા'ની બંદોંકે હુકૂક હૈં, જબ તક વો મઆફ ન કરેગી વહાં તક સિર્ફ તૌબા કરનેસે મઆફ ન હોંગે. વલ્લાહુ આ'લમ !

કિસ વકતમેં તલાક દેના હરામ હૈ ?

(૭૯) હઝરત અબ્દુલ્લાહ ઈબ્ને ઉમર (રદિ.) ને અપની બીવીકો હૈઝકી હાલતમેં તલાક દે દી. ઈસ તલાકકા કિસ્સા ઉનકે વાલિદ હઝરત ઉમર (રદિ.) ને હુઝૂર (સ.અ વ.) કી ખિદમતમેં બયાન કિયા કે હુઝૂર ! અબ્દુલ્લાહને અપની બીવીકો હૈઝકી હાલતમેં તલાક દે દી. આપ (સ.અ.વ.) ઐસી હાલતમેં તલાક દેનેસે બહોત ગુસ્સે હુએ ઔર નારાઝગી ઝાહિર કી. ફિર ફરમાયા અય અબ્દુલ્લાહ ! ઈસ ગુનાહકા ઈલાજ ઈસ તરહ કરો કે ઈસ કલામસે પેશ કરો. યા'ની વાપસ ખીંચો ઔર દૂસરી બાર અપના નિકાહ કરો, ઔર બીવીકો અપને પાસ રખ્ખો. યહાં તક કે હૈઝ

આના બંદ હો જાએ. ઉસકે બા'દ ફિર દૂસરી બાર હૈઝ આએ તબ અગર તુમ તલાક દેના મુનાસિબ સમઝો તો ફિર (પાકીકી) હાલતમેં સોહબત કરનેસે પેહલે તલાક દે દો. ઔર આપ (સ.અ.વ.) ને ફિર ફરમાયા કે ઈસ્લામી કાનૂનકે મુતાબિક ઈસ તરહ તલાક દી જાતી હૈ. (બુખારી મુસ્લિમ)

ઈસ હદીસમેં હુઝૂર (સ.અ.વ.) કા ગુસ્સા હોના બયાન કિયા ગયા. ઈસમેં ઈસ બાતકી દલીલ હૈ કે હૈઝકી હાલતમેં તલાક દેના હરામ હૈ. કહીં ઐસા ન હો કે હૈઝકી હાલતમેં આમ તૌર પર ઔરતસે નફરત હોતી હૈ, ઈસ લિયે બગૈર સોચે સમઝે તલાક દે દી હો ઔર ફૈસલા કર દિયા હો. હાલાંકે ઈસ તરહ તલાક દેનેમેં કિસી તરહકી મસ્લિહત ન હો. ઈસલિયે અગર તલાક દેનેકી ઝરૂરત પળે તો હૈઝકી હાલતમેં ન દી જાએ, બલ્કે ઈસ તરહ તલાક દે કે (૧) તોહર. યા'ની પાકીકે ઝમાનામેં સિર્ફ એક તલાક દે. શર્ત યે હૈ કે પાકીમેં સોહબત ન કી હો, ફિર ઉસ ઔરતકો ઉસ વકત તક છોળ દિયા જાએ કે ઉસકી ઈદ્દતકી મુદત પૂરી હો જાએ. ઈસ તલાકકો **અહસન** કહા જાતા હૈ. (૨) તીન તોહરમેં અલગ અલગ તીન તલાક દે. ઔર ઈન તીન મહીનોંમેં ઉસકે સાથ સોહબત ન કરે. ઔર જાહિલોંકી તરહ એક દમ એક દો તીન તલાક કેહના દુરૂસ્ત નહીં. ઔર યેહી વજહ હૈ કે પેહલે તો જાહિલ લોગ જોશમેં આકર બગૈર સોચે સમઝે તીન તલાક દે દેતે હૈં, બા'દમેં ગલતી મેહસૂસ કરકે ઉલમાઓંકે પાસ ફતવા પૂછનેકે લિયે દૌળતે હૈં. ઈસ તરહ ખૂદ ભી બેઈમાન બનતે હૈં ઔર અપને સાથ લાલચી ઉલમાઓંકો ભી બેઈમાન બનાતે હૈં.

ચિરા કારે કુનદ ગાફિલ કે બાઝ આયદ પશેમાની

ઈસ તરહ અંધે બનકર સબ કુછ કરનેકે બા'દ આંખેં ખુલી

તો ક્યાં હુવા ? કભી તો કેહતે હૈં મૌલવી સાહબ ! મૈંને તો તલાકકી નિય્યત નહીં કી થી, મૈંને તો ખાલી ઐસે હી કેહ દિયા થા, કભી કેહતે હૈં મૈંને તો ગુસ્સામેં કેહ દિયા થા. મતલબ કે હમારી શરીઅતસે નાવાકફિયત ઔર જહાલત હૈ. અગર શરીઅતકે હુકમકે મુતાબિક તલાક દેતા તો બા'દમેં પછતાના ન પળતા. ફુકહાને તલાકકી તકસીમ ઈસ તરહ બયાન કી હૈ.

(૧) **તલાકે રજઈ** વો હૈ જો એક મરતબા યા દો મરતબા ઈસ તરહ કેહ દિયા જાએ કે તુઝે એક તલાક હૈ યા દો તલાક. ઈસ તરહ તલાક દેનેસે ઈદ્દત પૂરી હોનેકે અંદર અંદર રૂજૂઅ કર લેના જાઈઝ હૈ. યા'ની ફિરસે ઉસકો બીવી બના સકતા હૈ, જૈસે રૂજૂઅ કરનેમેં ઈતના કેહના ઝરૂરી હૈ કે મૈંને અબ મેરી તલાકસે રૂજૂઅ કર લિયા યા'ની વાપસ ખીંચ લિયા. યા બગૈર કુછ કહે અપની ઔરતકો ઈસ નિય્યતસે હાથ લગાએ યા ઉસકે સાથ સોહબત કર લે તો ભી અપની બીવી બન જાએગી, ઔર ફિર નિકાહ કરનેકી ઝરૂરત નહીં રહેગી.

(૨) **તલાકે બાઈન.** ઉસકે અલ્ફાઝ આપ અપને યહાં કોઈ સનદી આલિમસે પૂછ લો યા બેહિશ્તી ઝેવરમેં દેખ લો. ઈસ તલાકકા મતલબ યે હોતા હૈ કે ઔરત નિકાહસે નિકલ જાતી હૈ. જબ તક દૂસરી બાર નિકાહ ન કરે વહાં તક વો ઔરત નિકાહમેં નહીં આ સકતી.

(૩) **તલાકે મુગલ્લઝહ.** ઔર વો ઈસ તરહ હૈ કે એક હી વકતમેં તીન તલાક દે દી જાએ, યા અલગ અલગ તીન તલાક દી જાએ. ઈસ તરહ તલાક દેનેકે બા'દ નિકાહ કરના દુરૂસ્ત નહીં. જબ તક કે હલાલા ન કિયા જાએ. હલાલા યા'ની પેહલે તલાકકી ઈદ્દત ગુઝારે, ફિર કિસી દૂસરે આદમીકે સાથ નિકાહ કરે, ઔર

વો સોહબતકે બા'દ તલાક દે તો અબ ઈસ દૂસરી તલાકકી ઈદ્દત ગુઝરનેકે બા'દ પેહલે મર્દકે સાથ નિકાહ હો સકતા હૈ. મતલબ કે ઈસ તલાકમેં બહોત પરેશાની સામને આતી હૈ, ઈસ લિયે ઐસા કામ કયૂં કિયા જાએ જિસ્સે હુઝૂર (સ.અ.વ.) ને મના' કિયા હૈ. અગર અપની મરઝીસે ઈસ તરહ તલાક દે દી તો ફિર ઈસકા કોઈ ઈલાજ નહીં. તલાક હર અકલમંદ બાલિગ શખ્સકી તરફસે હો જાતી હૈ. કિસીકી ઝબરદસ્તી કરનેસે તલાક દી હો તો ભી યા નશામેં દે દી, યા ગુંગા હો ઔર ખાસ ઈશારાસે તલાક દે તો ભી તલાક હો જાતી હૈ. નાબાલિગ લળકા, પાગલ આદમી ઔર સોયે હુએ શખ્સકી તલાક નહીં હોતી.

એક સાથ તીન તલાક દેનેવાલા આપ (સ.અ.વ.) કી નઝરમેં

(૮૦) હઝરત મહમૂદ ઈબ્ને લબીદ (રદિ.) ફરમાતે હૈં કે હુઝૂર (સ.અ.વ.) કો એક શખ્સકી ખબર દી ગઈ કે ઉસને અપની બીવીકો એક વકતમેં તીન તલાક દે દી. આપ યે ખબર સુનતે હી ગુસ્સાકી વજહસે ખળે હો ગએ. ફિર ફરમાયા, કયા મેરી મૌજૂદગીમેં અલ્લાહકી કિતાબકે સાથ ખેલ ખેલા જાતા હૈ ? યે સુનકર એક આદમી ખળા હોકર કેહને લગા યા રસૂલલ્લાહ ! કયા મૈં ઉસે કતલ ન કરૂં ? (નસઈ શરીફ)

અલ્લાહકી કિતાબકે સાથ ખેલ ખેલા જાતા હૈ. ઈસકા મતલબ યે હૈ કે કુર્આન શરીફમેં અત્તલાકુ મર્રતાન. યા'ની તલાક દો બાર હૈ આયા હૈ, ઔર તુમ તીન બાર તલાક દેતે હો. ફિર આપ પેહલે જાન ચુકે હો કે શરઈ તલાક ઈસ તરહ હૈ કે અલગ

અલગ વકતમેં તીન તલાક દી જાએ, ઔર એક સાથ તીન તલાક ન દી જાએ. ઈસી વજહસે હમારે ઈમામ આ'ઝમ અબૂ હનીફા (રહ.) કે નઝદીક એક સાથ તીન તલાક દેના હરામ ઔર બિદઅત હૈ. ઔર અલગ અલગ વકતમેં તલાક દેનેકા ફાઈદા યે હૈ કે શાયદ તલાક દેનેકે બા'દ ખાવિંદકા દિલ ઔરતકી તરફ માઈલ હો, ઔર ફિર વો રૂજૂઅ કર સકે. કયૂંકે બા'ઝ મરતબા ઐસા કામ હો જાતા હૈ, ઔર બા'દમેં હોશ આતા હૈ કે યે તો ગલત હો ગયા. ઈસ લિયે એક તલાક યા દો તલાકકે બા'દ મર્દકો કોઈ ઈખ્તિયાર નહીં રેહતા, બલ્કે અગર ફિર ચાહે ભી તો બહોત સારી મુશ્કિલાતકા સામના કરના પડતા હૈ. દેખા ! શરીઅતકે ખિલાફ ચલનેમેં કિતના બળા નુકસાન હોતા હૈ ? ગુનાહ ભી કિયા ઔર અપના ઈખ્તિયાર ભી ચલા ગયા. આજ કલકે શૌહર ઈસકી પરવાહ નહીં કરતે. ઈસ મસ્અલાકો ન જાનનેકી વજહસે યા ગુસ્સામેં આકર અંધે બનકર, યા રિવાજોંમેં ફંસકર મુશ્કિલાતમેં ફંસ જાતે હૈં. ઈસ લિયે હમેશા ખ્યાલ રખ્ખો કે અગર તલાક દેના હી હો તો સુન્નત તરીકાકે મુતાબિક દો.

તલાક દેના ખુદાકો પસંદ નહીં

(૮૧) હઝરત અબ્દુલ્લાહ બિન ઉમર (રદિ.) ફરમાતે હૈં કે હુઝૂર (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા, ખુદાકો હલાલ ચીઝોંમેં સબસે ઝિયાદહ નાપસંદ ચીઝ તલાક હૈ. (અબૂ દાઉદ)

યા'ની સખ્ત ઝરૂરતકે મૌકા' પર તલાક દી જા સકતી હૈ, ઔર ઉસકી ઈજાઝત હૈ. ફિર ભી ખુદાકો યે કામ પસંદ નહીં. જિસ તરહ કિસીકી દબાઈ હુઈ ઝમીનમેં નમાઝ પળ્હનેસે નમાઝ તો હો જાતી હૈ, મગર અલ્લાહ તઆલાકે નઝદીક પસંદ નહીં;

ઔર નમાઝ મકરૂહ હોતી હૈ.

(૮૨) હઝરત મઆઝ ઈબ્ને જબલ (રદિ.) ફરમાતે હૈં કે મુઝસે હુઝૂર (સ.અ.વ.) ને ઈર્શાદ ફરમાયા અય મઆઝ ! ઝમીનકે હિસ્સે પર ખુદાકો ગુલામ આઝાદ કરનેસે ઝિયાદહ પસંદ કોઈ ચીઝ નહીં, ઔર ઝમીન પર ખુદાકે નઝદીક સબસે ઝિયાદહ ગંદી ઔર ગઝબનાક ચીઝ તલાક હૈ. (મિશ્કાત શરીફ)

યા'ની સખ્ત ઝરૂરતકે બગૈર તલાક દેના અલ્લાહ તઆલાકો નાપસંદ હૈ. શેખ ઈબ્ને હુમામ (રહ.) ને ફત્હુલ કદીરમેં લિખ્ખા હૈ કે બા'ઝ ઔરતોંકો તલાક દેના મુસ્તહબ હૈ. યા'ની ઐસી ઔરતોંકો તલાક દેના મુસ્તહબ હૈ જો નમાઝ ન પળ્હતી હો, યા બદ ચલન હો. ઔર ફતાવા કાઝીખાનમેં લિખ્ખા હૈ કે અગર કિસીકી બીવી નમાઝ ન પળ્હતી હો તો ઉસે તલાક દેના બેહતર હૈ. ચાહે ઉસકે પાસ મહર અદા કરનેકી રકમ ન હો અબૂ હફસ બુખારી (રહ.) સે નકલ કિયા ગયા હૈ કે ખુદાકા ઐસા બંદા કે જિસ પર અપની બીવીકા મહર અદા કરનેકા બોઝ હો ઐસે બંદેકે મુકાબલેમેં ઝિયાદહ પસંદ હૈ કે જિસકી બીવી નમાઝ ન પળ્હતી હો ઔર વો ઉસકે સાથ સોહબત કરતા હો, મતલબ યે હૈ કે બેનમાઝી બીવીકો તલાક દેના સવાબ હૈ. અગર ઉસકી મહર અદા કર સકતા ન હો તો કોઈ પરવાહ નહીં.

બેનમાઝી ઔરતોંકો ઈસ્સે ઈબરત પકળની ચાહિયે. અગર મુસલમાન ખાવિંદ નમાઝકા પાબંદ હો જાએ તો હમારી ઔરતેં, બચ્ચે સબ હી નમાઝી બન જાએં. મગર રોના ઈસ બાતકા હૈ કે મર્દ ખૂદ નમાઝકા પાબંદ નહીં હોતા.

આં ખૂદ ગુમ કરદહ રા હસ્ત ચિરા રહબરી કુનદ
જો ખૂદ અંધા હૈ વો દૂસરોંકો કયા રાસ્તા દિખા સકેગા ?

અફસોસ કે હમ ખૂદ અપને દુન્યવી ફાઈદાકે ખાતિર ગુસ્સામેં આકર તલાક દે દેતે હૈં, મગર કોઈ ખુદાકા બંદા ઐસા નઝર નહીં આતા જો ખુદાકે વાસ્તે નમાઝ ન પઢને પર તલાક દે.

તલાક બગૈર નિય્યતકે ભી હો જાતી હૈ

(૮૩) રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા, તીન ચીઝેં ઐસી હૈં કે અગર ઉસકા ઈરાદા હો તો વો હોકર રેહતી હૈં, મગર ઉસકે કરનેકા ઈરાદા ન હો, ઔર મઝાકમેં હંસનેકે લિયે કેહ દિયા જાએ તો ભી હો જાતી હૈં. (૧) નિકાહ. (૨) તલાક. (૩) તલાક દેકર રૂજૂઅ કરના. (તિરમિઝી)

યે તીન ચીઝેં ઐસી હૈં કે ઈરાદા હો તો ભી ઔર ન હો તો ભી હો જાતી હૈં, જૈસે દો આદમીયોંકે સામને હંસી મઝાકમેં નિકાહ કર લિયા તો યે નિકાહ દુરૂસ્ત હો જાએગા. ઈસી તરહ હંસી મઝાકમેં તલાક દે દી, યા કોઈ બગૈર ઈરાદા યા બગૈર નિય્યત તલાક દે દી તો ભી તલાક હો જાએગી, ઈસમેં નિય્યત કરનેકી ઝરૂરત નહીં રેહતી. ઈસી તરહ બગૈર ઈરાદા તલાકે રજઈમેં રૂજૂઅ કરનેસે તલાક ખતમ હો જાતી હૈ, ઔર ઔરત દૂસરી બાર બગૈર નિકાહ કિયે ઉસકી હો જાતી હૈ. ઔર ખરીદ ફરોખ્ત નિય્યત કિયે બગૈર યા ઈરાદા કિયે બગૈર નહીં હો સકતા.

(૮૪) હઝરત અલી (રદિ.) ફરમાતે હૈં કે હુઝૂર (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા, તીન આદમીયોં પર સે કલમ ઉઠા લી ગઈ હૈ. યા'ની ઉનકે બોલ ઔર કામ ભરોસાકે લાઈક નહીં, ઔર ન વો કાનૂનકે પાબંદ હૈં, ઔર ન ઉનકે અમલ લિખ્ખે જાતે હૈં. (૧) સોનેવાલા જબ તક બેદાર ન હો. (૨) બચ્ચા જબ તક જવાન ન હો. (૩) પાગલ જબ તક કે સમઝદાર ન હો. યા'ની

જૈસે યે તીન કિસમકે આદમી દૂસરે કામોંકે ઝિમ્મેદાર નહીં, ઉસી તરહ ઉનકે તલાક દેનેસે તલાક નહીં હોગી. (અબૂ દાઉદ)

ઝબરદસ્તીકી તલાક

(૮૫) હઝરત આઈશા (રદિ.) ફરમાતી હૈં કે મૈંને રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) સે સુના. આપ (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા કે ઝબરદસ્તીસે ન તો તલાક હોતી હૈ, ઔર ન તો ગુલામ આઝાદ હોતા હૈ. (અબૂ દાઉદ)

યા'ની કોઈ આદમી ઝબરદસ્તી કરકે કિસી ઔરતકો તલાક દિલવા દે, યા ગુલામકો આઝાદ કરવા દે તો ઐસી હાલતમેં ન તો ઔરતકો તલાક હોગી, ન તો ગુલામ આઝાદ હોગા. યે ઈમામ શાફઈ (રહ.) કા મઝહબ હૈ. ઈમામ અબૂ હનીફા (રહ.) કે નઝદીક ઝબરદસ્તીસે ભી ઔરતકો તલાક હો જાતી હૈ. ઉનકી દલીલ હદીસ નં ૮૩ સફા ૭૯ પર હૈ.

બીવી પર બદગુમાની ન કરો

(૮૬) હઝરત અબૂ હુરૈરહ (રદિ.) ફરમાતે હૈં કે એક દેહાતી (ગામડીયો) હુઝૂર (સ.અ.વ.) કી ખિદમતમેં હાઝિર હોકર કેહને લગા કે મેરી ઔરતકો એક બચ્ચા પૈદા હુવા હૈ, મગર વો કાલે રંગકા હૈ. ઈસ લિયે મૈંને ઉસકે બારેમેં કેહ દિયા કે વો મેરે રંગ ઔર મેરી શકલકે મુતાબિક નહીં. તો યે મેરા નહીં હૈ, બલ્કે ઉસકા બાપ કોઈ દૂસરા હોગા જિસકી શકલ બચ્ચેસે મિલતી હો. ઈસ પર હુઝૂર (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા કે તેરે પાસ ઊંટ હૈં ? ઉસને જવાબ દિયા કે હાં. આપને પૂછા કે ઉનકા રંગ કૈસા હૈ ?

ઉસને કહા કે લાલ રંગ કે હૈં. આપને ફરમાયા, ઉનમેં કોઈ ખાકસ્તરી (ભૂરે) રંગકે ભી હૈં ? ઉસને કહા હાં. ફિર આપને ફરમાયા, ઐસા રંગ ઉનમેં કિસ તરહ આયા ? જબ કે ઉનકે માં-બાપ ઐસે રંગકે નહીં. ઈસ પર દેહાતીને કહા, ઉનકી નસલમેં કોઈ ઐસે રંગકા હોગા જિસકે યે મુશાબેહ હો. આપ (સ.અ.વ.) ને ઉસકા ઐસા જવાબ સુનકર ફરમાયા, તો ફિર હો સકતા હૈ ઈસ લળકેકી નસલમેં કોઈ કાલે રંગકા હોગા જિસકે હમ શકલ યે લળકા હો ગયા હો. ઔર આપ (સ.અ.વ.) ને ઉસ દેહાતીકો અપની ઔલાદસે ઈન્કાર કરનેકી ઈજાઝત નહીં દી. યા'ની અપને બચ્ચેકો હરામી નહીં કેહને દિયા. (બુખારી, મુસ્લિમ)

ઈસ હદીસસે મા'લૂમ હુવા કે કમઝોર નિશાનિયોંકી વજહસે અપને બચ્ચેકો અપના ન કેહના, ઔર અપની બીવી પર બદ ગુમાની (શંકા) કરના જાઈઝ નહીં. જબ તક કે ઉસકે બારેમેં ઠોસ દલીલેં ન હોં, જૈસે ઔરતકે સાથ સોહબત ન કી હો ઔર બચ્ચા પૈદા હો જાએ. ઈસી તરહ શાદીકે બા'દ સાત મહીને પેહલે બચ્ચા પૈદા હો તો ઐસી હાલતમેં કેહ સકતે હૈં કે યે બચ્ચા હરામી હૈ, ઔર તૂ કહાં સે લાઈ ? ઔર ઉસ વકત વો બચ્ચા અપને માલકા વારિસ ભી ન હોગા.

નિસબત બદલના કુફ્ર હૈ

(૮૭) હઝરત અબૂ હુરૈરહ (રદિ.) ને ફરમાયા કે નબી (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા, જિસને અપને બાપ દાદાઓંસે મુંહ ફેરા તો ઝરૂર ઉસને કાફિરોંકા કામ કિયા. યા કુફ્ર કિયા. (બુખારી)

યા'ની અપની ઝાતકો છુપાકર દૂસરોંકી ઝાતકો ઝાહિર કરના કાફિરોંકા કામ હૈ, ઈસ્સે અપને બાપ-દાદાઓંકી ઝાત

(જ્ઞાતિ) કી નાશુક્રી હોગી. ઈસ લિયે અપને બાપ-દાદાઓંકી ઝાતકી તરફ અપની નિસ્બત બતાના ચાહિયે.

ઝાત બદલનેવાલે પર જન્નત હરામ હૈ

(૮૮) હુઝૂર (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા, જિસને અપની ઝાત બદલ ડાલી ઔર વો જાનતા હો કે અપની અસલી ઝાત નહીં તો ઐસી હાલતમેં ઉસકે લિયે જન્નત હરામ હૈ. (બુખારી)

આજકલ તો અપની ઝાત બદલકર દૂસરી ઝાત બના લેના ફેશન સમઝા જાતા હૈ. કોઈ અપની ઝાતકો સૈયદ કેહતા હૈ, કોઈ અન્સારી, કોઈ કુરૈશી તો કોઈ અબ્બાસી બન ગયા. યે હરામ હૈ. ઔર ઐસે કામકો જાન બૂઝકર કિયા જાએ તો હરામ કામકો હલાલ સમઝના કુફ્ર હૈ. ઈસી લિયે હુઝૂર (સ.અ.વ.) ને કુફ્રકા લફ્ઝ ફરમાયા. ઔર ઈસ તરહસે ધોકા દેકર અપની નસલકો બદલનેસે દુન્યવી ફઝીલત (માન) હાસિલ કરનેકે સિવા ઔર કયા મિલતા હૈ ? ખુદાકે યહાં તો નસલ ઔર ઝાતકી પૂછ ન હોગી, વહાં તો પરહેઝગારીકે બારેમેં સવાલ હોગા, ઔર પરહેઝગારીકે મુતાબિક ઈઝ્ઝત ઔર ઝિલ્લત મિલેગી.

અપની બીવી પર ખ્વાહ-મ-ખ્વાહ બદગુમાની કરનેવાલેકો કિયામતકે દિન બદનામ કિયા જાએગા. બદ-દિયાનત ઔરત જન્નતમેં ન જાએગી

(૮૯) હઝરત અબૂ હુરૈરહ (રદિ.) ફરમાતે હૈં કે જબ આયતે મુલાઅનત નાઝિલ હુઈ ઉસ વકત હુઝૂર (સ.અ.વ.) ને ઈર્શાદ ફરમાયા કે જિસ ઔરતને ઝિનાસે પૈદા હુએ બચ્ચેકો અપને

શૌહરકા ઠેહરા લિયા ઐસી ઔરત અલ્લાહકી રહમતસે મેહરૂમ રહેગી, ઔર ઐસી ઔરત પર જન્નત હરામ હૈ. ઈસી તરહ વો આદમી જો અપને બચ્ચાકે બારેમેં ઈન્કાર કરે,ઔર અપની ઔરત પર તોહમત લગાએ ઐસે આદમીકો ખુદાકા દીદાર નસીબ નહીં હોગા, ઔર કિયામતકે દિન ખુદા ઉસકો તમામ મખ્લૂકકે સામને બદનામ ઔર ઝલીલ કરેંગે. — (અબૂ દાઉદ, નસઈ શરીફ)

મતલબ યે હૈ કે ન તો ઔરતકો બદકારી કરકે હરામી બચ્ચા અપને શૌહરકે સર થોપના ચાહિયે, ઔર ન તો મર્દકો અપની ઔરત પર ઝિનાકી તોહમત લગાની ચાહિયે, ઔર ફિર યે વઈદ ઐસે માં-બાપ પર ભી આ જાતી હૈ જિન્હોંને અપની ઝાત બદલ ડાલી હો, જો પેહલે કોઈ દૂસરી ઝાતકે થે, ઔર અબ કોઈ દૂસરી ઝાતકે કેહલાને લગે, ઐસી હાલતમેં ઔલાદકા કયા કુસૂર ? વો તો અપને માં-બાપસે જો સુનતે આએ હૈં ઉસી તરહ અપને આપકો કહેગી. ઈસી લિયે ઝાતકે મઆમલામેં બહોત એહતિયાત રખની ચાહિયે, ઔર અપની જો ઝાત હો વોહી બતાની ચાહિયે. ફિર આપ સમઝતે હૈં કે ઈસ તરહ ઝાત બદલનેકી ઝરૂરત કયૂં પૈદા હુઈ? ઉસકી વજહ યેહી હૈ કે લોગ અપને ગુમાનમેં અપની ઝાતકો બળી ઔર ઈઝ્ઝતવાલી ઔર ઉંચી, ઔર દૂસરોંકી ઝાતકો નીચી ઔર હલકી સમઝને લગે જો ઈસ્લામી કાનૂનકે બિલકુલ ખિલાફ થી. કયૂંકે આદમ (અલૈ.) કી સારી ઔલાદ બરાબર હૈ, ચાહે કોઈ ગરીબ હો યા અમીર.

અન્નાસુ મિન્ જિહતિત્તિમ્સાલિ અકફાઉ

અબૂહુમ આદમુ વલ્ ઉમ્મુ હવ્વાઉ

તર્જુમા :- 'સારે ઈન્સાન બરાબર હૈં, કયૂંકે ઉનકે બાપ હઝરત આદમ (અલૈ.) ઔર માં હઝરત હવ્વા હૈં.' તો ફિર

આપસમેં બખ્ખાઈ કિસ વજહસે ? મેરે ખ્યાલકે મુતાબિક ઈસ તરહ ઝાત બદલનેકા ગુનાહ ભી ઐસે હી આખિરતકો ભૂલનેવાલે લોગોંકા હોગા, જો અપની ઝાતકો ઉંચી ઔર દૂસરોંકી નીચી યા હલ્કી સમઝતે હૈં.

(૯૦) હઝરત જાબિર બિન અતીક (રદિ.) ફરમાતે હૈં કે રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા, બા'ઝ લોગોંકી ગૈરત ઐસી હોતી હૈ જિસે અલ્લાહ પસંદ કરતા હૈ ઔર બા'ઝ ગૈરતમંદ ઐસે હૈં જો અલ્લાહકો નાપસંદ હૈં, ઐસી ગૈરત જો શુબહકે બારેમેં હો વો અલ્લાહકો મેહબૂબ હૈ. જૈસે કોઈ ઔરત ગૈર મર્દકે સામને આતી જાતી હો, યા ગૈર મર્દ ઉસકે સામને બેધળક આતે જાતે હોં ઔર ઉનકે સાથ હંસી મઝાક હોતી હો ઔર છેળ છાળ હોતી હો, ઐસે વકતમેં ઈન્સાનકી ગૈરત ઝખમી હોતી હૈ, ઔર અપની ઔરતકો ગૈર મર્દકે સામને બાત કરતે યા દિલ્લગી યા હંસી મઝાક કરતે હુએ કોઈ આદમી બરદાશ્ત નહીં કર સકતા, ઐસી ગૈરત અલ્લાહ તઆલાકો મેહબૂબ હૈ. ઔર વો ગૈરત જો અલ્લાહકો નાપસંદ હૈ વો સિર્ફ બદગુમાની યા ગલત શુબહકી વજહસે હો ઔર ઉસકા યકીન ન હો, જૈસે બગૈર કિસી વજહસે અપની બીવી પર શુબહ કરના કે ઉસને ફલાં મર્દકે સાથ હંસકર બાત કી ઉસકા યે મતલબ થા વગૈરહ વગૈરહ. ઐસા કરના ઠીક નહીં.

ઈસી તરહ ઘમંડકી ભી દો સૂરતેં હૈં. એક ઐસા ઘમંડ જો અલ્લાહકો પસંદ હૈ ઔર દૂસરા વો જો અલ્લાહકો નાપસંદ હૈ, કાફિરોંકે સાથ જિહાદકે વકત જો ઘમંડ કિયા જાતા હૈ વો અલ્લાહકો પસંદ હૈ, તાકે કાફિરોંકો ઉસકી તાકતકા અંદાઝા હો. ઐસે મૌકા' પર અપની બહાદુરી ઔર શુજાઅત ઝાહિર કરની ચાહિયે, ઔર ઉનકો બદનામ ઔર ઝલીલ કરના ચાહિયે. ઈસી તરહ ખૈરાતમેં

તકબ્બુર કરનેકો અલ્લાહ પસંદ કરતા હૈ. યા'ની ઝિયાદહ દેનેકે બાવજૂદ ઉસે કમ સમઝે ઔર યૂં કહે કે ઈસ મરતબા મજબૂરી હૈ, વરના ઔર ઝિયાદહ દેતા. ઔર ફિર દિલકી ખૂશીસે દે, જૈસે બહોત બળી રકમ દેનેમેં ઉસે કોઈ પરવાહ હી ન હો. ઔર ઝાત-પાતમેં તકબ્બુર ઘમંડ કરના અલ્લાહકો નાપસંદ હૈ, ઐસા સમઝના કે મૈં હી શરીફ હૂં, ઔર મેરી ઝાત ઉંચી હૈ, મુઝસે ઝિયાદહ કોઈ ઈઝ્ઝતવાલા નહીં, ઐસા દિલમેં ખ્યાલ લાના બહોત બળા ગુનાહ હૈં. કયૂંકે બળાઈ ઔર ફઝીલતકા દારોમદાર તકવા ઔર પરહેઝગારી પર હૈ, ઔર નસબી તકબ્બુર બા'ઝ મરતબા દીનદારોંમેં ભી દેખનેમેં આતા હૈ ઈસ્સે તૌબા કરની ચાહિયે ઔર અપની ઝાતકો દૂસરોંકે મુકાબલેમેં હલ્કી સમઝના ચાહિયે, યેહી કામિયાબી તક પહોંચાનેવાલી ચીઝ હૈં. કયૂંકે અગર આપકો અલ્લાહકી તરફસે છુટકારેકા સર્ટીફિકટ મિલ ગયા હો તો તુમ બળાઈ-ઘમંડ કર સકતે હો, વરના દૂસરોંકો નીચા ઔર ગંવાર સમઝના દુરૂસ્ત નહીં. કયૂંકે તુમ્હેં કયા ખબર કે મરનેકે બા'દ તુમ કહાં હોંગે ઔર વો કહાં હોંગે ?

ખાવિંદકી ચોરી

(૯૧) હઝરત આઈશા (રદિ.) ફરમાતી હૈં કે હિન્દાને જો અમીર મુઆવિયહ (રદિ.) કી વાલિદહ હૈં રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) કી ખિદમતમેં હાઝિર હોકર અર્ઝ કિયા યા રસૂલલ્લાહ (સ.અ.વ.) ! અબૂ સુફયાન મેરે ખાવિંદ બહોત હી બખીલ ઔર કંજૂસ હૈં વો મેરે ખર્ચકે મુવાફિક મુઝે નહીં દેતે. અલબત્તા મૈં ઐસા કરતી હૂં કે છુપે તૌર પર ઉનકે માલમેંસે દયાનતદારીસે મેરે

ખર્ચકે મુવાફિક લે લેતી હૂં. યે કામ જાઈઝ હૈ યા નહીં ? આપને ફરમાયા, દયાનતદારીકે સાથ ઈતના લે લેના જિતના તેરે ઔર તેરે બચ્ચોંકો કાફી હો જાએ જાઈઝ હૈ. (બુખારી, મુસ્લિમ)

ઈસ હદીસ શરીફસે યે મા'લૂમ હોતા હૈ કે ગુઝારેકે મુવાફિક ખાને-પીને વગૈરહકા ખર્ચ મર્દકે ઝિમ્મે વાજીબ હૈ. નફકા લફઝકે માઅના રોટી, કપડા ઔર મકાન હૈ. બીવીકા નફકા ઉસકે શૌહર પર વાજીબ હૈ, ચાહે શૌહર કમ ઉમરકા હો ઔર બીવીને અપને આપકો શૌહરકે હવાલે કર દિયા હો, ઔર બીવીકા રેહના શૌહરકે ઘર હો તો ઐસી સૂરતમેં રોટી, કપડા ઔર મકાન વગૈરહકા ખર્ચ શૌહર પર હૈ. યા વો ઔરત અપને આપકો ખાવિંદકો ઈસ લિયે સુપુર્દ ન કરતી હો કે શૌહર પર તો હક હૈ, ફિર ભી ઉસકા નફકા ઝરૂરી હૈ. યા વો ઔરત અપને માં-બાપકે ઘર રેહતી હૈ ઔર શૌહર ઉસકો નહીં બુલાતા તો ભી ઉસકો નફકા (ખર્ચ) દેના ઝરૂરી હૈ. ઔર હર મહીનેકા ખર્ચ મુકર્રર કર દિયા જાએ, ઔર છ મહીનેકે કપડે તય કિયે જાએં જો ઉસ ઔરતકે લિયે કાફી હો સકતે હોં. નફકા (ખર્ચ) ઈસ તરહ મુકર્રર કિયા જાએ કે ન તો ઉસમેં ફુઝૂલ ખર્ચી હો ઔર ન તંગી હો. ઔર નફકાકે બારેમેં દોનૂંકી ઘરેલૂ હાલત દેખી જાએગી. અગર દોનૂં માલદાર હોં તો માલદારોં જૈસા ખર્ચ દેના પળેગા, ઔર અગર ગરીબ હોં તો ગરીબોંકે મુતાબિક ખર્ચ (ભરણ પોષણ) મુકર્રર કિયા જાએગા. અગર ઔરત ગરીબ ઘરકી હો ઔર શૌહર માલદાર હો, યા બીવી માલદાર ઘરકી હો ઔર શૌહર ગરીબ હો તો ઈસ સૂરતમેં ખાવિંદકા એ'તિબાર હોગા. અગર વો માલદાર હૈ તો બીવીકો અપની હૈસિયતકે મુતાબિક દે, ઔર અગર ગરીબ હૈ તો બીવીકો ઉસકી હૈસિયતકે મુતાબિક દે.

મસ્અલા :- અગર મિયાં બીવીમેં ખર્ચકે બારેમેં ઈખ્તિલાફ હો, બીવી કેહતી હો કે શૌહર માલદાર હૈ ઈસ લિયે મેરા ખર્ચ ઝિયાદહ હોના ચાહિયે, ઔર શૌહર કેહતા હૈ કે મૈં તો ગરીબ હૂં તો ઐસી સૂરતમેં શૌહરકી બાત માની જાએગી. હાં અગર બીવી અપની બાત પર ગવાહી પેશ કરે તો ગવાહોંકા એ'તિબાર હોગા ઔર ઔરતકો ખર્ચ ઝિયાદહ દિયા જાએગા, ઔર અગર ખાવિંદ માલદાર હો તો બીવીકે લિયે એક ખાદિમા (નોકરાની) કા ખર્ચ ભી દેના ઝરૂરી હૈ. અગર ખાવિંદ ગરીબ હો તો ઐસી હાલતમેં ઉસ પર ખાદિમાકા ખર્ચ ઝરૂરી નહીં.

મસ્અલા :- જિસ વકત બીવીકા ખર્ચ મુકર્રર કિયા ગયા થા ઉસ વકત શૌહર માલદાર થા, મગર બા'દમેં વો ગરીબ હો ગયા. ઈસી તરહ ખર્ચ તય કરતે વકત વો ગરીબ થા, ફિર બા'દમેં માલદાર હો ગયા તો ઐસી હાલતમેં દોનૂંકી રિઆયત રખ્ખી જાએગી. યા'ની શૌહર પેહલે માલદાર થા ઔર અબ ગરીબ હૈ તો બીવીકે ખર્ચમેં કમી કર દી જાએગી, ઔર અગર પેહલે ગરીબ થા મગર બા'દમેં માલદાર હો ગયા તો અબ બીવીકા ખર્ચ બઢાયા જાએગા.

મસ્અલા :- અગર બીવી અપને શૌહરકી મરઝીકે ખિલાફ અપને માં-બાપકે ઘર રહેને લગી તો ઐસી હાલતમેં શૌહર પર કિસી તરહકે ખર્ચકી ઝિમ્મેદારી નહીં. ઈસી તરહ બીમારીકી વજહસે ઔરતકી ઉનકે માં-બાપને નિકાહકે બા'દ રૂખસતી નહીં કી તો ભી ઉસકા ખર્ચ શૌહર પર નહીં. ઈસી તરહ ફકીર યા'ની કંગાલ આદમી પર કિસીકા ભી ખર્ચ વાજીબ નહીં, ન બાપકા, ન ભાઈ બહેનોંકા. અલબત્તા બીવી ઔર બાલ બચ્ચોંકા ખર્ચ હર હાલતમેં ઉસ પર ઝરૂરી હૈ.

માલમેં સબસે ઝિયાદહ હકદાર

(૯૨) રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા, અગર અલ્લાહને તુમકો માલ દિયા હો તો સબસે પેહલે અપને બીવી-બચ્ચોં પર ખર્ચ કરો, ઔર ઈસ તરહ ખર્ચ કરનેસે બચ જાએ તો દૂસરોંકો દો. (બુખારી, મુસ્લિમ)

બીવીકા ખાના કપળા

(૯૩) હુઝૂર (સ.અ.વ.) ને ઈર્શાદ ફરમાયા, અપને ગુલામોંકે લિયે ઉસકે માલિકકે ઝિમ્મે ખાના દેના, કપળે દેના ઔર ઉસ્સે ઈતના કામ લેના હૈ જો ઉસકે બસમેં હો. (મુસ્લિમ)

મતલબ યે હૈ કે ઐસા કામ ઉસકે સુપુર્દ ન કરે જિસ્સે ઉસકી તંદુરૂસ્તીકો નુકસાન પહોંચે. ઝરા સોચો તો સહી કે હકીકી માલિક ભી અપને બંદોં પર ઈતના હી બોઝ ડાલતા હૈ જિતની ઉસમેં તાકત હોતી હૈ. ઈસ લિયે બંદોંકે લિયે ભી જો મજાઝી માલિક હૈં, ઐસા હી તરીકા અપનાના ચાહિયે. ઐસા ન કરે કે પૂરી રાત પૈર દબવાતા રહે, ઔર પૂરા દિન કામમેં મશ્ગૂલ રખ્ખે. ઔર ન તો ઉસકે દિનકે આરામકા ખ્યાલ રખ્ખે ઔર ન રાતકી નીંદકા ખ્યાલ. ઔર જબ ગુલામ પર જો અપની મિલ્કિયતમેં હૈ ઉસ પર ઝિયાદહ બોઝ ડાલના મના' હૈ તો ફિર ઔરતકે તો હમ માલિક ભી નહીં. સિર્ફ એક હી ચીઝકે માલિક હૈં ઔર ઉસીકા હી હર તરહસે ઈસ્તે'માલ કર સકતે હૈં, ઔર વો ભી ઉસકી જિસમાની તંદુરૂસ્તી ખરાબ ન હો ઉસ તરહસે. ઈસી તરહ ઔરતકો ખાને-પીનેકી હાલતમેં ઉઠાના ન ચાહિયે કે જા પાની લે આ, ફલાં કામ કર,

સબ્ઝી રોટી લા. હાં ઐસે કામ ઔરત અગર અપની ખૂશીસે કરતી હો તો ઉસમેં કોઈ હરજ નહીં.

બે-વકત ખાના દેનેકી મમાનિઅત

(૯૪) હઝરત અબ્દુલ્લાહ ઈબ્ને ઉમર (રદિ.) ફરમાતે હૈં કે નબી (સ.અ.વ.) ને ઈર્શાદ ફરમાયા, ઈન્સાનકે ગુનેહગાર હોનેકે લિયે ઈતના કાફી હૈ કે ઉસને અપને બાલ બચ્ચોંકા ઔર નૌકરકા ખાના પીના રોક લિયા હો. દૂસરી રિવાયતમેં હૈ કે ઈન્સાનકે ગુનેહગાર હોનેકે લિયે યે બાત કાફી હૈ કે જિનકા ખાના ઉસકે ઝિમ્મે હો ઉસકો ઝાએઅ કર દે. (મુસ્લિમ શરીફ)

મેરે ખ્યાલમેં ઈસ હદીસકે મુતાબિક ઐસે શૌહર ભી ગુનેહગાર હૈં જો અપની બીવિયોં પર પાબંદી લગાતે હોં કે જબ તક હમ ન આએં વહાં તક તુમ્હેં ખાના પીના નહીં, ઔર શૌહર કભી તો કિતને ઘંટોંકે બા'દ આતે હૈં, ઔર કભી તો દિન ભર ગાયબ રેહતે હૈં. ઈસ લિયે ઔરતોંકો ઈસ બાતકી આઝાદી હોના ચાહિયે કે જબ ભૂખ લગે તો ખાના ખા લો ઔર ઈન્તિઝાર ન કરના.

ગુલામકો મારનેકી તમ્બીહ

(૯૫) હઝરત અબૂ મસઊદ અન્સારી (રદિ.) ફરમાતે હૈં કે એક દિન મૈં અપને ગુલામકો માર રહા થા. અચાનક મૈંને અપની પીઠ પીછેસે એક આવાઝ સુની. ખબરદાર અય અબૂ મસઊદ ! ખુદા તુઝસે ઝિયાદહ તાકતવર હૈ. યે આવાઝ સુનતે હી મૈંને પીછે દેખા કે હુઝૂર (સ.અ.વ.) તશરીફ લાએં હૈં. મૈંને આપકો દેખતે

હી અર્ઝ કિયા યા રસૂલલ્લાહ (સ.અ.વ.) ! ખુદાકે લિયે યે ગુલામ આઝાદ કરતા હૂં. આપને ફરમાયા, અગર તુમ ઈસ તરહ ન કરતે (આઝાદ ન કરતે) તો જહન્નમમેં પહોંચ જાતે.

ઈસ હદીસકો સામને રખતે હુએ હમ મુસલમાન અચ્છી તરહ ઈસ બાતકા અંદાઝા લગા સકતે હૈં કે જબ અપને ગુલામકે બારેમેં ઐસી વઈદ (ધમકી) હૈ તો ફિર ઔરત જો કે ગુલામકી તરહ મમલૂક નહીં તો ઉસકો મારનેકા કયા અંજામ હોગા ?

નમાઝીકો મારનેકી મમાનિઅત

(૯૬) હઝરત અબૂ ઉમામહ (રદિ.) ફરમાતે હૈં કે હુઝૂર (સ.અ.વ.) ને હઝરત અલી (રદિ.) કો એક ગુલામ અતા કિયા, ઔર ઉસ વકત ઈર્શાદ ફરમાયા અય અલી ! ઈસ ગુલામકો મત મારના. કયૂંકે મુઝે ખુદાકી તરફસે નમાઝ પઢનેવાલોંકો મારનેકી મમાનિઅત કી ગઈ હૈ. (મિશ્કાત)

(૯૭) હઝરત ઉમર ફારૂક (રદિ.) ફરમાતે હૈં કે હુઝૂર (સ.અ.વ.) ને નમાઝી મર્દ ઔર ઔરતોંકો મારનેસે મના' ફરમાયા હૈ. ઔર યે મમાનિંઅત નમાઝીકી શરાફત ઔર ઉસકી ઈઝ્ઝતકી વજહસે હૈ કે વો અલ્લાહકે નઝદીક શરીફ હૈં, ઈસ લિયે તુમ ભી ઉનકી ઈઝ્ઝત કરો. (મિશ્કાત)

ઈસ હદીસસે મા'લૂમ હોતા હૈ કે જબ અલ્લાહ તઆલાને દુનિયામેં ભી નમાઝી મર્દ ઔર ઔરતોંકો મારનેકી મમાનિઅત કી હૈ તો યકીની તૌર પર ઉમ્મીદ હૈ કે આખિરતમેં ભી ઈન્શા અલ્લાહ નમાઝી હર તરહકી માર પીટસે મેહફૂઝ રહેગા.

નૌકર ઔર ઔરતકો દિનમેં ૭૦ મરતબા મઆફ કરો

(૯૮) અબ્દુલ્લાહ ઈબ્ને ઉમર (રદિ.) ફરમાતે હૈં કે એક સહાબી હુઝૂર (સ.અ.વ.) કી ખિદમતમેં હાઝિર હોકર પૂછને લગે હુઝૂર ! યે તો બતાઈયે કે હમ અપને ખાદિમોંકે ગુનાહોંકો કિતની મરતબા મઆફ કરેં ? ઈસ સવાલ પર આપ (સ.અ.વ.) ખામોશ રહે. દૂસરી બાર ફિર પૂછા. આપ (સ.અ.વ.) ફિર ભી ખામોશ રહે. તીસરી બાર ફિર પૂછા તો આપને ફરમાયા, ઉનકી ખતાએં સત્તર (૭૦) બાર મઆફ કરો. આપ (સ.અ.વ.) કા દો મરતબા ચુપ રેહના વહી કે ઈન્તિઝારમેં થા. જબ 'વહી' નાઝિલ હુઈ તો આપને ફરમાયા કે સત્તર મરતબા મઆફ કરો. દેખા ! હમમેં કોઈ ઐસા હૈ જો રોઝાના ઈતની મરતબા મઆફ કરે ?

બોઝ ઈતના ડાલો જો બરદાશ્ત હો સકે

(૯૯) હઝરત સહલ (રદિ.) ફરમાતે હૈં કે હુઝૂર (સ.અ.વ.) કા એક ઊંટ પર ગુઝર હુવા. જિસકી યે હાલત હો ગઈ થી કે ઉસકી કમર ઔર પેટ મિલ ગએ થે. કયૂંકે ઉસ પર બોઝ ઝિયાદા લાદા જાતા થા યા ઉસે પેટ ભરકર ખાના ન મિલતા થા. ઈસ પર આપને ફરમાયા અય લોગો ! બે-ઝબાન જાનવરોંકે બારેમેં અલ્લાહસે ડરો. ઉન પર તબ સવારી કરો જબ તાકતવર હોં, ઔર ઉન્હેં થકાન લગનેસે પેહલે ઉનસે કામ લેના છોળ દો.

ઈસ લિયે જાનવરોં પર ઉનકી તાકતસે ઝિયાદહ બોઝ ન લાદા જાએ ઔર ઉન પર ઝિયાદહ સવારી ભી ન કી જાએ. કયૂંકે

વો બીચારા અપની હાલત અપની ઝબાનસે નહીં કેહ સકતા, ઈસી તરહ જાનવરોંકો ઝિયાદહ તેઝીસે ચલાનેકી ભી મમાનિઅત હૈ. જબ જાનવરોંકો ઈસી લિયે પૈદા કિયા ગયા હૈ ફિર ભી રિઆયત રખ્ખી ગઈ હૈ, તો ફિર ઔરતોં પર સખ્તી ઔર ઝિયાદહ મિકદારમેં કામ લેના કહાં કી અકલમંદી હૈ ?

બચ્ચાકા હકદાર કૌન હૈ ?

(૧૦૦) હઝરત અબ્દુલ્લાહ ઈબ્ને ઉમર (રદિ.) ફરમાતે હૈં કે એક ઔરત હુઝૂર (સ.અ.વ.) કી ખિદમતમેં હાઝિર હોકર કેહને લગી યા રસૂલલ્લાહ (સ.અ.વ.) ! મેરા યે બચ્ચા એક મુદ્દત તક મેરે પેટમેં રહા ઔર મેરા દૂધ પીતા રહા, ફિર એક મુદ્દત તક મેરી પરવરિશમેં રહા. અબ ઈસકે બાપને મુઝે તલાક દે દી ઔર મેરે બચ્ચાકો મુઝસે છીન લેનેકા ઈરાદા રખતા હૈ. ઈસ પર આપ (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા, જબ તક તૂ દૂસરા નિકાહ ન કરે વહાં તક ઈસે અપને પાસ રખ, તૂ અપને બચ્ચેકી પરવરિશકી ઝિયાદહ હકદાર હૈ. (અહમદ, અબૂ દાઉદ)

(૧૦૧) હઝરત અબૂ હુરૈરહ (રદિ.) ફરમાતે હૈં કે એક ઔરત હુઝૂર (સ.અ.વ.) કી ખિદમતમેં હાઝિર હોકર કેહને લગી, મુઝે મેરે શૌહરને તલાક દે દી. વો ચાહતા હૈ કે મેરે બચ્ચાકો મુઝસે લેકર અપને પાસ રખ્ખે. અભી તો યે બચ્ચા હી મુઝે કમાકર ખિલાતા હૈ ઔર મેરે ખાને-પીનેકી દેખ ભાલ રખતા હૈ. તો આપને ઉસ બચ્ચાસે ફરમાયા, યે તેરા બાપ હૈ ઔર યે તેરી માં. અબ તુઝે ઈખ્તિયાર હૈ, ચાહે તૂ અપની માં કે પાસ રેહ યા બાપકે પાસ. તો ઉસ બચ્ચાને અપની માં કા હાથ પકળ લિયા, ઔર માં ખૂશ હોકર બચ્ચાકો અપને સાથ લે ગઈ. (નસઈ, દારમી)

ઝબરદસ્તી બચ્ચાકો છીન લેના બળા ગુનાહ હૈ

(૧૦૨) હઝરત અબૂ ઐયૂબ અન્સારી (રદિ.) ફરમાતે હૈં કે મૈંને ખૂદ હુઝૂર (સ.અ.વ.) સે સુના, આપ ફરમાતે થે કે જિસ આદમીને માં ઔર ઉસકે બચ્ચાકે દરમિયાન જુદાઈ કી તો ખુદા તઆલા કિયામતકે દિન ઉસકે ઔર ઉસકે રિશ્તેદારોં ઔર દોસ્તોંકે દરમિયાન જુદાઈ ડાલેગા. ઈસ લિયે અગર બીવીકે સાથ ઝઘળા હો જાએ તો ઉસકે બચ્ચેકી પરવરિશ અગર વો ખૂશીસે કરતી હો તો ઉસકે પાસસે ઝબરદસ્તી બચ્ચા છીન લેના ન ચાહિયે.

ઔરતમેં કૈસે સિફાત હોને ચાહિયે ?

(૧૦૩) ઔરતકે લિયે પેહલી સિફત પાકીઝગી ઔર દીનદારી હૈ. યે સબસે અહમ ઔર ઝરૂરી ચીઝ હૈ, કયૂંકે જો ઔરત દીનદાર ઔર પાકીઝા નહીં હોગી તો વો અપને શૌહરકે માલમેં ખિયાનત ઔર ધોકાબાઝી કરેગી, ઔર ઉસ્સે ઉસકે શૌહરકો પરેશાની હોગી. અગર વો અપની ઈસમત (આબરૂ) મેં ખિયાનત કરેગી ઔર ઈસ પર વો શૌહર ખામોશ રહેગા તો ઉસકી આબરૂ ઔર દીનદારીકો નુકસાન પહોંચેગા ઔર લોગોંમેં બદનામ હોગી. ઔર અગર શૌહર ખામોશ નહીં રેહતા તો ઉસકા ચેન-સુકૂન ખાકમેં મિલ જાએગા. ઔર ઝિન્દગી તબાહ હો જાએગી. ઔર અગર તલાક દે દે તો ભી સરાસર નુકસાન હી હૈ, બા'દમેં ઉસકી યાદ આએગી. ઈસ લિયે ઐસી ચીઝોં પર નઝર રખકર નિકાહ કરનેસે પેહલે ઔરતકી દીનદારીકે બારેમેં તેહકીક કર લેના ચાહિયે. ન બદદીનસે નિકાહ કરોગે ન ખરાબીયાં પૈદા હોંગી.

અગરચે બદદીન ઔરત કિતની હી ખૂબસૂરત, હસીન ઔર ચાંદ જૈસી હો, મગર શૌહરકે લિયે તો એક વબાલ ઔર બળી મુસીબત જૈસી હૈ, ઐસી બીવીકો તલાક દેના બેહતર હૈ. હાં અગર ઉસકે સાથ દિલ લગ ગયા હો તો તલાક ન દે.

એક શખ્સ હુઝૂર (સ.અ.વ.) કી ખિદમતમેં હાઝિર હોકર અપની બીવીકે બારેમેં શિકાયત કરને લગા કે ઉસકી આદત (ચાલ ચલગત) ઠીક નહીં. હુઝૂર (સ.અ.વ.) ને ઈર્શાદ ફરમાયા, ઉસે તલાક દે દો. ઉસને અર્ઝ કિયા કે હુઝૂર ! મુઝે ઉસ ઔરતકે સાથ બેહદ મુહબ્બત હૈ, તલાક કૈસે દૂં ? તો આપને ફરમાયા, તો ફિર તૂ ઉસે અપને પાસ રખ ઔર તલાક ન દે. કયૂંકે અગર તૂ તલાક દેગા તો તૂ ભી ઉસકે પીછે ફિત્નામેં પળ જાએગા.

દૂસરી જગહ હુઝૂર (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા હૈ, જો આદમી માલદારી ઔર ખૂબસૂરતીકી વજહસે નિકાહ કરતા હૈ વો આદમી ઈન દોનૂં ચીઝોંસે મેહરૂમ રહેગા, ઔર જો આદમી દીનદારી ઔર પરહેઝગારી દેખકર નિકાહ કરતા હૈ ઉસકો દોનૂં ચીઝેં મિલેગી, માલ ભી મિલેગા ઔર જમાલ (ખૂબસૂરતી) ભી.

દૂસરી સિફત યે હૈ કે ઔરતકી આદત ઔર અખ્લાક અચ્છે હોં, સચ બોલનેવાલી ઔર હંસમુખ હો. કયૂંકે બદ મિઝાજવાલી ઔરત નાશુક્રી ઔર ઝબાન દરાઝ હોતી હૈ, બાત બાત પર બિગળ જાતી હૈ, બુરા ભલા કેહના શુરૂ' કર દેતી હૈ, ઔર માંગેં કરકે મર્દકી બોલતી બંદ કર દેતી હૈ. ઈસ લિયે ઐસી ઔરત મર્દકી ઝિન્દગી કડવી ઔર દીન ભી ખરાબ કર ડાલતી હૈ.

ઔરતકી તીસરી સિફત યે હૈ કે વો ખૂબસૂરત ઔર હસીન (રૂપાળી) હો. કયૂંકે ઔરત જિસ મિકદારમેં ખૂબસૂરત હોગી ઉસી કદ્ર મર્દકો ઉસકે સાથ મુહબ્બત ઝિયાદહ હોગી. યેહી વજહ હૈ

કે નિકાહસે પેહલે ઔરતકો દેખ લેના સુન્નત હૈ. ઈમામ ગિઝાલી (રહ.) ને **કિમિયાએ સઆદત** મેં એક હદીસ નકલ કી હૈ કે જો નિકાહ બગૈર દેખે કિયા જાતા હૈ ઉસકા નતીજા રંજ ઔર દુઃખ હોતા હૈ. ઔર હદીસ શરીફમેં જો યે બાત બતાઈ ગઈ હૈ કે ઔરતકે સાથ દીનદારી ઔર પરહેઝગારીકી વજહસે નિકાહ કરના ચાહિયે, ખૂબસૂરતીકી વજહસે નહીં. ઉસકા મતલબ યે હૈ કે ઔરતકી સિર્ફ ખૂબસૂરતી પર નઝર ન હોની ચાહિયે, બલ્કે ખૂબસૂરતીકે સાથ દૂસરે સિફાત ભી દેખને ચાહિયે. ઔર જિસ શખ્સકા નિકાહ કરનેકા મકસદ હી યે હો કે ઔલાદ પૈદા હો, ચાહે ઔરત હબ્શી નસલકી હી ક્યૂં ન હો તો યે ચીઝ ઉસકી પરહેઝગારી હૈ.

ઔરતકી ચોથી સિફત યે હૈ કે ઉસકી મહર (કી રકમ) કમ હો. ક્યૂંકે રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા હૈ કે ઔરતોંમેં વો ઔરત સબસે ઝિયાદહ અચ્છી હૈ જિસકા મહર તો કમ હો, ઔર ખૂબસૂરતીમેં આગે હો. યા'ની ખૂબસૂરત હોનેકે બાવજૂદ ઉસકા મહર કમ હો.

પાંચવીં સિફત યે હૈ કે વો ઔરત બાંઝ ન હો. ક્યૂંકે નબી (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા હૈ કે પુરાના બિસ્તર જો ઘરકે એક કોનેમેં રખ દિયા ગયા હો વો બાંઝ ઔરતસે ઝિયાદહ અચ્છા હૈ.

છઠ્ઠી સિફત યે હૈ કે ઔરત કુંવારી હો. ક્યૂંકે કુંવારી ઔરતકે સાથ શૌહરકો ઝિયાદહ મુહબ્બત હોગી. ઔર જો ઔરત બેવા યા તલાક શુદા હોગી ઉસકા દિલ અકસર અપને પેહલે શૌહરકે સાથ લગા રહેગા, ઔર બાત બાત પર ઉસકી યાદ સતાએગી.

હઝરત જાબિર (રદિ.) ને એક બેવા ઔરતકે સાથ નિકાહ કિયા થા. હુઝૂર (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા અય જાબિર ! કુંવારીકે સાથ ક્યૂં નિકાહ નહીં કિયા ? અગર કુંવારીકે સાથ નિકાહ કિયા

હોતા તો વો તેરે સાથ ખેલતી ઔર તૂ ઉસકે સાથ ખેલતા.

સાતવીં સિફત યે હૈ કે વો ઔરત અચ્છે ઔર દીનદાર ખાનદાનકી હો. ક્યૂંકે બેદીન ખાનદાનકી ઔરતકે અખ્લાક ઔર આદતેં અચ્છી નહીં હોતી, ઐસી ઔરતકી ઔલાદ નવ્વે ફીસદ (૯૦ ટકા) ઐસે અખ્લાકવાલી હોતી હૈ.

આઠવીં સિફત યે હૈ કે ઔરત અપને ખાનદાન ઔર રિશ્તેદારોંમેંસે ન હો. ક્યૂંકે ઐસી ઔરતસે બહોત હી કમઝોર બચ્ચે પૈદા હોતે હૈં. ઈમામ ગિઝાલી (રહ.) ઈસ હદીસકો નકલ કરતે હુએ લિખતે હૈં કે હો સકતા હૈ ઈસકા સબબ યે હો કે અપને ખાનદાનકી ઔરતોંકી તરફ શહવત હી બહોત કમ હોતી હૈ, ઈસી વજહસે ઔલાદ કમઝોર હોતી હૈ. ઔરતોંકે યે આઠ સિફાત હૈં જો ઉનકે અંદર હોને ચાહિયે.

લળકીકે માં-બાપકો લળકીકી ભલાઈ ઔર ફાઈદા દેખના ચાહિયે, ઔર ઉસકે લિયે ઐસા શૌહર તલાશ કરેં જો ઉસકે લાઈક ઔર દીનદાર હો, ઔર બદ-અખ્લાક,બદ-મિઝાજ, બદ-સૂરત ઔર ઐસે ગરીબસે જો અપની બીવીકા ખર્ચ ન દે સકે, ઈસી તરહ બે-દીન જૈસે શરાબી, ચોર ઔર બદ-ચલનકે સાથ અપની લળકીકા નિકાહ કરના દુરૂસ્ત નહીં. રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા, જિસને અપની લળકીકા નિકાહ ફાસિક ઔર બદ-ચલનસે કર દિયા તો ઉસકા કતએ રહમ હોગા. ઔર રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા, ઐસા નિકાહ લોંડી બનાતા હૈ. તુઝે સોચના ચાહિયે કે તૂ અપની લળકીકો કિસકી લોંડી બના રહા હૈ ?

વસ્સલામ

(મૌલાના) મુહમ્મદ ઈદરીસ અન્સારી

هُنَّ لِبَاسٌ لَّكُمْ وَأَنتُمْ لِبَاسٌ لَّهُنَّ

વો તુમ્હારી પોશાક હૈં તુમ ઉનકી પોશાક હો.

મુસ્લિમ પત્નિ

ઔરતોંકો અપને ખાવિંદોકી ઈતાઅત કરને, ઉનકે ઘરોંકી હિફાઝત કરને, બચ્ચોંકી પરવરિશકે તરીકે, આપસમેં નિબાહ કરનેકી તરગીબ ઔર ખાવિંદકી નાફરમાની પર ધમકીયોંકે મઝામીન બયાન કિયે ગએ હૈં, તાકે ઔરતકો અપની ઝિમ્મેદારીકા પૂરા પૂરા એહસાસ હો સકે.

* મુસન્નિફ *

મૌલાના મુહમ્મદ ઈદરીસ સાહબ અન્સારી

* લિપ્યાંતર *

(મૌલવી) સુલેમાન મજાદરી

પ્રકાશક

નુરાની કુતુબખાના

મુ.પો. છાપી, જિ. બનાસકાંઠા,

પીન - ૩૮૫૨૧૦

બિસ્મિલ્લા હિર્રહ્મા નિર્રહીમ

એક ખાસ ગુઝારિશ

મુસલમાન ઔરતેં શાદીકે બા'દ ઉનકી ઘરેલૂ ઝિન્દગી બેહતર તરીકા પર ગુઝાર સકેં ઔર દુનિયામેં શૌહર ઉનકે લિયે બેહતરીન સાથી સાબિત હોકર સુખ ઔર ચૈનકી ઝિન્દગી ગુઝાર સકેં, ઈસ લિયે હમ **મુસલમાન પત્નિકે** નામસે ઈસ કિતાબકો ઉર્દૂ ઝબાન ઔર ગુજરાતી લીપીમેં શાએઅ કર રહે હૈં, તાકે ગુજરાતી જાનનેવાલોંકો ઈસ્સે ફાઈદા હાસિલ હો.

ઈસ કિતાબમેં ચાલીસ હદીસેં એક મઝમૂનકી જમા' કી હૈં, અગરચે ઉનકે અલ્ફાઝ બહોત મુખ્તસર હૈં, મગર ઉનકે માઅનોંકી કોઈ હદ નહીં. હુઝૂર (સ.અ.વ.) ને કુઝોંમેં સમંદરકો ભર દિયા હૈ, ગોયા યે હદીસેં સરકાર (સ.અ.વ.) કે ચમકતે હુએ અનમોલ મોતી હૈં જિનસે હમ બેખબર હૈં

ઈસ કિતાબમેં ખાવિંદ ઔર બીવીકે હુકૂક ઔર ઈસી તરહ ઔરતકો અપને સુસરાલવાલોંકે સાથ કિસ તરહ બરતાવ કરના ચાહિયે, ઔર ઘરેલૂ ઝિન્દગી ઔર ઔલાદકી પરવરિશકે અહકામકી પૂરી તફસીલ હદીસકી રોશનીમેં પેશ કી ગઈ હૈ. હર મુસલમાન ભાઈ બહેનોંસે ઉમ્મીદ હૈ કે ઈસ કિતાબસે ફાઈદા ઉઠાકર અપને ઘરોંકો જન્નતકા નમૂના બનાએંગે.

વસ્સલામ !

(મૌલવી) સુલેમાન મજાદરી

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

બિસ્મિલ્લા હિર્રહ્‌મા નિર્રહીમ

નહ્‌મદુહૂ વ નુસલ્લી અલા રસૂલિહિલ્ કરીમ

ઔરતોંકે લિયે હદીસેં

(૧) **હદીસ :-** હુઝૂર (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા કે જિસ ઔરતને પાંચ વકતકી નમાઝ પઢ્હી ઔર રમઝાન શરીફકે રોઝે રખ્ખે, ઔર ખૂદકો બુરે કામોંસે બચાયા. યા'ની બદકારી નહીં કી, ઔર અપને ખાવિંદકી તાબે'દારી કી, ઔર ઉસકા કહા માના તો ઐસી ઔરતકો ઈખ્તિયાર હૈ કે જન્નતકે જિસ દરવાઝામેંસે ચાહે દાખિલ હો જાએ. (તિબરાની)

(૨) **હદીસ :-** હુઝૂર (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા કે દીનદાર બેવા ઔરતકો આસમાનોંમેં શહીદાકે નામસે પુકારા જાતા હૈ. યા'ની આસમાનમેં ઉસકે નામસે જિતની કારવાઈયાં કી જાતી હૈં ઉસમેં ઉસકો શહીદા (શહાદત પાનેવાલી ઔરત) કે ઈઝ્ઝતવાલે લકબસે યાદ કી જાતી હૈ. (દયલમી)

(૩) **હદીસ :-** જિસ ઔરતકા ખાવિંદ મર જાએ વો રંગીન ઔર રેશમી કપડે ન પહેને, ન ઝેવર પહેને, ન મહેંદી લગાએ ઔર આંખોંમેં સુરમા ભી ન લગાએ. (મિશ્કાત)

યા'ની ઉસકો ચાર મહીના ઔર દસ દિન બનાવ સિંગાર ન કરના ચાહિયે. ઈસે ઈદ્દત કેહતે હૈં.

(૪) **હદીસ :-** હુઝૂર (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા કે જો

ઔરત સખ્ત ઝરૂરતકે સિવા અપને ખાવિંદસે તલાક માંગે, ઉસ પર જન્નતકી ખૂશ્બુ હરામ હૈ. (દયલમી)

(૫) હદીસ :- નબી (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા કે જો ઔરત અપને ખાવિંદસે નારાઝ રેહતી હૈ, ઉસ પર અલ્લાહકી લા'નત હૈ. (તિરમિઝી)

(૬) હદીસ :- હુઝૂર (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા કે જો ઔરત મર ગઈ ઔર ઉસકા ખાવિંદ ઉસકી ઝિન્દગીમેં ઉસ્સે ખૂશ રહા, બેશક વો જન્નતમેં દાખિલ હોગી. (ઈબ્ને માજહ)

(૭) હદીસ :- હુઝૂર (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા કે અય ઔરત દેખ ! બસ તેરી જન્નત ઔર દોઝખ તેરા ખાવિંદ હૈ. (તબકાત ઈબ્ને સઅદ)

યા'ની ઔરત અપને ખાવિંદકી ખૂશીમેં જન્નત ઔર ઉસકી નારાઝગીમેં જહન્નમમેં જાએગી.

(૮) હદીસ :- હુઝૂર (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા કે ઔરતોંમેં સબસે અચ્છી વો હૈ જો અપને ખાવિંદકો ખૂશ કરતી હૈ જબ જબ વો દેખતા હૈ, ઔર ઉસકા કહા માનતી હૈ જબ વો કોઈ હુકમ કરતા હૈ, ઔર અપને માલ ઔર જાનમેં ઉસકે ખિલાફ નહીં કરતી જિસ્સે ઉસકો તકલીફ પહોંચે.

યા'ની જો ઔરત હર તરહસે અપની જાન-માલસે અપને ખાવિંદકો ખૂશ કરનેમેં લગી રહી અલ્લાહ તઆલા ઔર ઉસકે રસૂલકે નઝદીક વો સબસે બેહતર ઔરત હૈ.

(૯) હદીસ :- હુઝૂર (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા કે જો કોઈ મર્દ યા ઔરત કોઈ ખાવિંદ ઔર બીવીકે દરમિયાન ઝઘળા કરાતા હૈ વો મેરી ઉમ્મતસે બાહિર હૈ.

ઈસ લિયે ઔરતેં સમઝ લેં કે યે બુરી આદત કઈ ઔરતોંમેં

હોતી હૈ, ઐસી ઔરતોંકો હુઝૂર (સ.અ.વ.) અપની ઉમ્મતમેંસે નિકાલ દેંગે. ઈસ લિયે તમામ ઔરતોંકો ઈસ બુરે કામસે તૌબા કરની ચાહિયે. (અબૂ દાઉદ)

(૧૦) હદીસ :- હુઝૂર (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા કે જો ઔરત ખૂશ્બુ લગાકર મરદોંકે પાસસે ગુઝરતી હૈ વો ઔરત બદકાર (લુચ્ચી) હૈ. (તિરમિઝી)

કિતને બળે અફસોસકી બાત હૈ. રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) ઉસ ઔરતકો જો ખૂશ્બુ લગાકર બાઝાર, ગલી-કૂચોં ઔર સિનેમામેં જાએ ઉસકો બદકાર ફરમાતે હૈં, ફિર ભી ઐસી હરકતોંસે બાઝ ન આએ, ઔર બે-ધડક બનાવ સિંગાર કરકે ઘરોંસે બાહિર નિકલેં

(૧૧) હદીસ :- હુઝૂર (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા કે એક મરતબા મૈંને નામહરમ જવાન મર્દ ઔર ઔરતકો એક જગહ દેખા. ઈસ લિયે મુઝે ઉન પર શૈતાનકા બહોત હી ડર હૈ કે શૈતાન ઈસ મૌકા'સે ફાઈદા ઉઠાએગા.

યા'ની શૈતાન દોનૂંકે ચાલ ચલનકો બિગાળ દેગા ઔર ઔરતકી ઈઝ્ઝતકો ખાકમેં મિલા દેગા.

(૧૨) હદીસ :- હુઝૂર (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા કે તુમ નામહરમ ઔરતોંકે પાસ આને જાનેસે બચો. એક સહાબીને અર્ઝ કિયા કે અય અલ્લાહકે રસૂલ (સ.અ.વ.) ! કયા ખાવિંદકા ભાઈ (દેવર, જેઠ) બેતકલ્લુફ અપની ભાવજ (ભાભી) કે પાસ ઉઠ-બેઠ સકતા હૈ ? આપને ફરમાયા, વો ઔરતકે હકમેં મૌત હૈ.

યા'ની જિસ તરહ ઝહર ખાનેસે દુન્યવી મૌત હો જાતી હૈ, ઉસી તરહ જેઠ-દેવરકા આના-જાના ઔરતકે ઈમાનકે લિયે ઝહર હૈ, ઔર આખિરતકી બરબાદી હૈ.

(૧૩) હદીસ :- હુઝૂર (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા કે મેરી ઉમ્મતકી ઔરતકો હમામ ખાનામેં નહાના હરામ હૈ. યા'ની નામહરમ મરદોંકા જહાં આના-જાના રેહતા હો, ઉસ જગહ ઔરતોંકો બચના ચાહિયે. મરદોંકી જગહમેં ઔરતોંકા કયા કામ? ઔરતોંકો ગૈર મરદોંસે જુદા રેહના ચાહિયે.

(૧૪) હદીસ :- હુઝૂર (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા કે જો ઔરત ધુનીકી ખૂશ્બુકે ઝરીયે અપને કપળે વગૈરહકો ખૂશ્બુદાર કરે વો હમારે સાથ ઈશાકી નમાઝમેં ન આએ.

પેહલે ઝમાનેમેં ઔરતેં મસ્જિદમેં જાકર હુઝૂર (સ.અ.વ.) કે પીછે જમાઅતકે સાથ નમાઝ પળ્હતી થી. ઉસ વકત હુઝૂર (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા કે જો ઔરતેં ખૂશ્બુદાર હોકર નમાઝ પળ્હનેકે લિયે આએં વો હમારી મસ્જિદમેં ન આએં. કયૂંકે ખૂશ્બુકી મહકસે મરદોંકી નઝરેં અપને આપ ઔરતોંકી તરફ જાએગી, ઔર યે ફિત્નેકા ઝરીયા હોગા.

ઔરતોંકો સોચના ચાહિયે કે ઉસ ઝમાનેમેં ભી જબ ઔરતોંકો ખૂશ્બુદાર હોકર મરદોંકી મજલિસમેં આનેસે હુઝૂર (સ.અ.વ.) ને મના' ફરમાયા તો ફિર ઈસ ફિત્નેકે ઝમાનેમેં હમ પર કિતની બળી ઝિમ્મેદારી હૈ. એક તો હમ બાઝારોંમેં, સૈર તફરીહકી જગહોંમેં ઔર તમાશાઓંમેં જાએં, ઔર ફિર ખૂશ્બુ લગાકર બનાવ સિંગાર કરકે જાએં. અગર હમ મુસલમાન હૈં તો ઈસ બેગૈરતીસે તૌબા કરેં.

(૧૫) હદીસ :- હુઝૂર (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા કે નામહરમ મરદોંકે સામને સિંગાર કરકે અકળકર ચલનેવાલી ઔરત કિયામતકી અંધેરીકી તરહ હૈ કે ઉસકા કોઈ નૂર નહીં. ખુદા પાક ફરમાતે હૈં, ઝમીન પર અકળકર મત ચલો. કયૂંકે

અકળકર ચલનેસે તકબ્બુર પૈદા હોતા હૈ જો અલ્લાહકો પસંદ નહીં, ઔર શૈતાન ખૂશ હોતા હૈ. ઈસ લિયે ઐસી ઔરત જો મરદોંકે સામને મટક મટકકર ચલતી હૈ ઉસમેં કોઈ ભલાઈ નહીં, બલ્કે ઉસમેં ફસાદ ઔર બુરાઈ હી હૈ.

(૧૬) હદીસ :- હુઝૂર (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા કે જિસ ઔરતકે તીન નાબાલિગ (છોટે) બચ્ચે મર જાએં ઔર વો ઉસ પર સબર કરે, ઔર સવાબકી ઉમ્મીદ રખ્ખે તો ઐસી ઔરત જન્નતમેં ઝરૂર દાખિલ હોગી.

'પસ અગર હમારે સાથ કોઈ ઐસા મૌકા' આએ તો સબર ઔર તહમ્મુલસે કામ લેના ચાહિયે. રોના પીટના ઔર બયાન કરના મુસલમાન બીવીકા કામ નહીં, અલ્લાહકી ચીઝ થી ઉસને લે લી. મગર સિર્ફ આંસૂસે રોનેમેં કોઈ હરજ નહીં. (મિશ્કાત)

(૧૭) હદીસ :- હુઝૂર (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા કે મેરી ઉમ્મતમેં સબસે અચ્છી ઔરત વો હૈ જો ખૂબસૂરત હો, ઔર ઉસકા મહર કમ હો. યે ઉસકી ખૂબીકી દલીલ હૈ.

ઈસ લિયે ખ્વાહ-મ-ખ્વાહ ચાહે ખાવિંદમેં વો (મહર) અદા કરનેકી તાકત હો યા ન હો ઉસ પર હઝારોં રૂપિયોંકા બોઝ ડાલના યે કૌનસી અકલમંદી હૈ, ઉસ્સે નિકાહ ભી ખતરેમેં પળ જાતા હૈ. ક્યૂંકે કઈ મર્દ ખ્યાલ કરતે હૈં કે મહર તો દેના હી નહીં, જો યે કહેં ઉનકા નિકાહ સહીહ નહીં. હમેશા ખ્યાલ રખ્ખો કે મહર હૈસિયત દેખકર બંધવાના ચાહિયે.

(૧૮) હદીસ :- હુઝૂર (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા કે જિસ ઔરતકા બચ્ચા મર ગયા, ઉસકો જિસને સબરકી તા'લીમ દી, ઉસકો જન્નતકા લિબાસ પહેનાયા જાએગા.

ઈસ લિયે જબ કિસીકા બચ્ચા મર જાએ તો તુમ ઉસે દિલાસા

દેનેકે લિયે જાઓ તો ઐસા ન કરો કે તુમ ભી ઉસકે સાથ મિલકર રોના શુરૂ' કર દો, બલ્કે ઉસકે સાથ ઐસી બાતેં કરો કે જિસ્સે ઉસ બીચારીમેં સબર આ જાએ. ઐસી ઔરતકો ખુદા પાક જન્નતકા લિબાસ પહેનાએગા.

(૧૯) હદીસ :- હુઝૂર (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા અય ઔરતો ! તુમ અપને ઉપર સબર લાઝિમ કરો, ઔર **સુબ્હાનલ્લાહિ, લા ઈલાહ ઈલ્લલ્લાહ, સુબ્હાનલ્ મલિકિલ્ કુદ્દૂસ** યે કલિમાત પઢતી રહો. ઔર ઉન્ગલિયોંકે ઝરીયે ગિનતી કરતી રહો. બેશક ઈન ઉન્ગલિયોંસે સવાલ હોગા. બાત ચીત કરેગી. ઔર અલ્લાહકી યાદસે ગાફિલ ન રહો, વરના તુમ ઉસકી રહમતસે મેહરૂમ રહોગી.

(૨૦) હદીસ :- હુઝૂર (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા કે કિયામતકે દિન સબસે ઝિયાદહ શરીર (બદબખ્ત) વો મર્દ હોગા જો અપની બીવીકી ખાસ બાતેં લોગોંમેં ઝાહિર કર દે.

ઈસી તરહ બા'ઝ ઔરતોંકી ભી યે આદત હોતી હૈ કે શૌહર બીવીકી ખાસ બાતોંકો અપની સહેલિયોંકે સામને કેહ સુનાતી હૈં, ઈસ્સે બચના ચાહિયે. યે બહોત બળા ગુનાહ હૈ.

(૨૧) હદીસ :- હુઝૂર (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા કે જબ ખાવિંદ રાતમેં અપની ઔરતકો હમ બિસ્તરીકે લિયે બુલાએ, ઔર વો ઔરત શરઈ ઉઝરકે બગૈર ઈન્કાર કર દે તો પૂરી રાત સુબહ તક ઉસ ઔરત પર ફરિશ્તે લા'નત કરતે હૈં.

(૨૨) હદીસ :- હુઝૂર (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા કે તીન આદમી ઐસે હૈં જિનકી ન તો નમાઝ કબૂલ હોતી હૈ, ન ઉનકી કોઈ નેકી આસમાન પર જાતી હૈ. પેહલા ભાગા હુવા ગુલામ, જબ તક અપને માલિકકે પાસ વાપસ ન આએ. દૂસરી વો ઔરત

જિસ્સે ઉસકા ખાવિંદ નારાઝ હો. તીસરા બેહોશ જબ તક કે વો નશાવાલી ચીઝકે ઈસ્તે'માલસે તૌબા ન કર લે.

ઈસ લિયે અગર જિસ ઔરતકા ખાવિંદ ઉસ્સે નારાઝ હૈ, ઉસકી ન તો નમાઝ કબૂલ હોતી હૈ ઔર ન ઉસકી કોઈ નેકી કબૂલ હોતી હૈ. ખુદાકી પનાહ ! અલ્લાહકી નારાઝગી અલગ. ઔર ફિર કોઈ નેકી ભી કબૂલ ન હો તો હમારા કયા ઠિકાના ?

(૨૩) હદીસ :- હઝરત આઈશા સિદીકા (રદિ.) ફરમાતી હૈં કે (એક મરતબા) હુઝૂર (સ.અ.વ.) મુહાજિરીન ઔર અન્સારકી જમાઅતમેં થે કે એક ઊંટ આયા ઔર આપ (સ.અ.વ.) કો સિજદા કિયા. ઈસ પર સહાબાને અર્ઝ કિયા યા રસૂલલ્લાહ (સ.અ.વ.) ! જબ આપકો જાનવર ઔર દરખ્ત સિજદા કરતે હૈં તો ફિર હમકો ઉનસે ઝિયાદહ હક હૈ. ઈસ પર આપ (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા કે તુમ્હારે રબકી ઈબાદત કરો, ઔર મેરી ઈઝ્ઝત કરો. અગર મૈં કિસીકો સિજદહ કરનેકી ઈજાઝત દેતા તો મૈં ઔરતોંકો હુકમ દેતા કે વો અપને ખાવિંદકો સિજદહ કરેં. ઔર ખાવિંદકા ઈતના ઝિયાદહ હક હૈ કે અગર વો યૂં કહે કે પીલે પહાળ પરસે પત્થર ઉખાળકર કાલે પહાળ પર લે આ, ઔર કાલેસે સુફેદ પહાળ પર લે આ, તો ઔરત પર ઝરૂરી હૈ કે ઉસકા હુકમ માને. અગરચે યે કામ બિલકુલ બે-ફાઈદા હૈ. મગર હુઝૂર (સ.અ.વ.) ને ખાવિંદકી તાબે'દારીકી કિતની હદ તક તાકીદ ફરમાઈ હૈ.

(૨૪) હદીસ :- હુઝૂર (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા કે કિસીસે ઉસકી બીવીકો તલાક દેનેકા કોઈ ઔરત સવાલ ન કરે, તાકે ઉસકા હક અપને લિયે છીન લે, ઔર ઉસકે ખાવિંદસે નિકાહ કર લે. કયૂંકે ઉસકો વોહી મિલેગા જો ઉસકી મુકદ્દરમેં હૈ, જૈસા કે

એક શખ્સકે નિકાહમેં એક ઔરત હૈ ઔર વો આદમી દૂસરી ઔરતસે નિકાહ કરના ચાહતા હૈ. ઈસ પર વો ઔરત યૂં કહે કે તૂ અપની બીવીકો તલાક દે. ઉસકે બા'દ મૈં તેરે સાથ નિકાહ કરૂંગી. યા એક આદમીકે નિકાહમેં દો ઔરતેં હૈં, ઉનમેંસે એક બીવી યૂં ચાહતી હૈ કે મેરી સોકનકો તલાક દે તો મૈં યહાં રહૂંગી વરના નહીં, ઈસ્સે હુઝૂર (સ.અ.વ.) ને મના' ફરમાયા હૈ. કયૂંકે અપની અપની તકદીર અપને અપને સાથ હૈ, ઈસ લિયે તુમ અપની તકદીર પર શુક્ર કરતી રહો.

(૨૫) હદીસ :- હુઝૂર (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા કે લા'નત કરે ખુદા તઆલા નામહરમ ઔરતકો દેખનેવાલે પર, ઔર ઈસી તરહ નામહરમ મર્દકો દિખાનેવાલી ઔરત પર.

આજકલ હમારી માં-બહેનોંમેં ઈસ બારેમેં પરહેઝ નહીં. હમારી કઈ બહેનેં શાદી વગૈરહકે વકત ઐસી હરકતેં કરતી હૈં. નામહરમ મરદોંકી નઝરેં ઉન પર પળ જાતી હૈં, ઈસ લિયે ઐસી ઔરતોં પર ખુદાકી લા'નત હોતી હૈ. ઈસ લિયે હમ સબકો ઈસ્સે બચતે રહેના ચાહિયે.

(૨૬) હદીસ :- હુઝૂર (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા કે કોઈ આદમી કિસી નામહરમ ઔરતકે સાથ તન્હાઈમેં નહીં મિલતા, મગર ઉનકે સાથ તીસરા શૈતાન ઝરૂર આ જાતા હૈ. (તિરમિઝી)

યા'ની શૈતાન ઉન દોનૂંકે બીચ જોશ પૈદા કરતા હૈ, ઔર વો ઉન દોનૂંકો બુરે કામમેં મુબતલા કર દેતા હૈ.

(૨૭) હદીસ :- હુઝૂર (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા કે તુમ્હારે ઘરોંમેં હિજડે ન આને ચાહિયે.

યા'ની હિજડોંસે હુઝૂર (સ.અ.વ.) ને પરદા કરનેકી હિદાયત ફરમાઈ હૈ. વો પરદા કરનેકે બારેમેં મરદોં જૈસે હૈં. ઈસ

ઝમાનેમેં કઈ જગહ દેખા ગયા હૈ કે જબ કિસી જગહ બચ્ચેકી પૈદાઈશ હોતી હૈ તો કમ્બખ્ત બેધડક પરદાદાર ઘરોંમેં ઘુસ આતે હૈં, ઔર ઔરતેં ઈસ વજહસે ઉનસે છુપતી નહીં કે યે મર્દ તો હૈં નહીં, ઉનસે પરદા કાહેકા ? યે બહોત બળી ભૂલ હૈ, ઈસ લિયે ઈસ્સે તૌબા કરની ચાહિયે.

(૨૮) હદીસ :- હુઝૂર (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા કે અંધે મર્દસે ભી પરદા કરો. હઝરત ઉમ્મે સલમા (રદિ.) ફરમાતી હૈં કે મૈંને અર્ઝ કિયા કે યા રસૂલલ્લાહ (સ.અ.વ.) ! યે તો અંધા હૈ, હમકો કહાં દેખતા હૈ. તો આપને ફરમાયા કે વો તો અંધા હૈ, લેકિન તુમ તો અંધી નહીં.

બા'ઝ ઔરતેં અંધોંસે પરદા નહીં કરતી, ઈસ લિયે કે વો અંધા હૈ, ઉસ્સે પરદા કયા ? મગર ઈસ હદીસસે મા'લૂમ હુવા કે જિસ તરહ મર્દકો ઔરતકી તરફ દેખના દુરૂસ્ત નહીં, ઉસી તરહ નામહરમ મર્દકી તરફ ઔરતકો ભી દેખના દુરૂસ્ત નહીં.

(૨૯) હદીસ :- હુઝૂર (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા કે ઔરત પરદેમેં રેહનેકી ચીઝ હૈ. ઔર જબ અપને ઘરમેંસે બગૈર ઝરૂરત નિકલતી હૈ તો શૈતાન ઉસકો મરદોંકી નઝરોંમેં અચ્છી કરકે બતાતા હૈ, ઔર બદમાશ ઔરતકો ખૂબસૂરત સમઝકર ઉસકે પીછે લગ જાતે હૈં, યા મરદોંકે દરમિયાન બૈઠકર વો ઔરતકી બાતેં કરતે હૈં. યા'ની ઝરૂરી સફર વગૈરહ કે લિયે અપને ઘરસે નિકલે, વરના ન નિકલે. કયૂંકે યે કમ્બખ્ત શૈતાન લોગોંકી નઝરોંકો ઔરતકી તરફ ફેર દેતા હૈ, ઔર બુરે આદમી ઔરતોંકે બારેમેં કયા કયા ખ્યાલ કરને લગતે હૈં. આજ કલ ફેશન હો ગઈ હૈ કે બુરકા પર ખૂબ કશીદાકારી (ભરતકામ) કરતી હૈં ઈઝારકે પાઈચા પર ખૂબ નકશી કરાતી હૈં તાકે નામહરમ મરદોંકી નઝર પળે, વરના બુરકા

તો હકીકતમેં પરદાકે લિયે બનાયા હૈ, મગર હમને ઉસકો ઝેબો ઝીનતકે લિયે બના લિયા, યે કિતની બળી ભૂલ હૈ. ઈસ તરહ સેંકડોં ઔરતેં મજલિસોંમેંસે ગાઈબ હો ગઈ, ઔર લોગ ઉનકો લે જાકર બેચ ડાલતે હૈં, ઔર ઉનકી બેઈઝ્ઝતી કરતે હૈં, યે જો કુછ હો રહા હૈ વો શરીઅતકી બાત પર અમલ ન કરનેકી વજહસે હો રહા હૈ.

(૩૦) હદીસ :- હુઝૂર (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા કે સબસે ઝિયાદહ બરકતવાલા વો નિકાહ હૈ જો તકલીફમેં આસાન હો.

યા'ની હલ્કા ફુલ્કા હો, ન ઝિયાદહ બોઝ લળકેવાલોં પર પળે, ઔર ન ઝિયાદહ બોઝ લળકીવાલોં પર.

આજ કલ હમારી જહેઝકી બુરી રસમોંને હમારે નિકાહોંકો કિતના મુશ્કિલ બના દિયા હૈ. ઈસ લિયે આજકલ હમારે યહાં બરકત નહીં રેહતી. ઈસ બેકાર રસમકી વજહસે કઈ ગરીબ મર્દ અપની લળકીયોંકી પૂરી જવાની ખતમ કર ડાલતે હૈં, ન ઉનકે પાસ જહેઝમેં દેનેકે લિયે કુછ હોતા હૈ, ઔર ન વો બગૈર જહેઝકે નિકાહ કરતે હૈં. કયૂંકે ઈસ્સે ઉનકી બિરાદરીમેં નાક કટતી હૈ. હમેં અપને નિકાહોંકો બા-બરકત બનાનેકે લિયે ઐસી બુરી રસમોંકો છોળ દેના ચાહિયે.

(૩૧) હદીસ :- હુઝૂર (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા કે અય ઔરતો ! જબ તુમ આપસમેં ઔરતોંકે સાથ બૈઠો તો કિસી ઔરતકી હાલત અપને ખાવિંદકે સામને ઈસ તરહ બયાન ન કરો કે હુબહૂ ઉસ ઔરતકા નકશા અપને ખાવિંદકે સામને ખીંચકર રખ દો.

કે ફલાંનીકે પાસ કપળે ઐસે થે, ઐસી નાક થી, ઐસી આંખેં થી, ઈતના કદ થા, ઈસ્સે હુઝૂર (સ.અ.વ.) ને મના'

ફરમાયા હૈ, કયૂંકે ઉસકે સાથ દિલ લગ ગયા તો તુમ રોતી ફિરોગી. કુરબાન જાઈયે હુઝૂર (સ.અ.વ.) પર કે કૈસી કૈસી ફાઈદાકી બાતેં હમેં બતાઈ.

(૩૨) **હદીસ :-** હુઝૂર (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા કે લા'નત કરે અલ્લાહ ઉન ઔરતોં પર જો મરદોંકી સૂરત બનાતી હૈં, ઔર લા'નત કરે અલ્લાહ ઉન મરદોં પર જો ઔરતોંકી સૂરત બનાતે હૈં.

યા'ની ઔરતોંકો મરદોંકી સૂરત બનાનેસે મના' ફરમાયા હૈ, ઈસ લિયે હમેં અપને લિબાસ વગૈરહમેં ઈસકા ઝરૂર ખ્યાલ રખના ચાહિયે.

કુંછ હદીસેં મરદોંકે બારેમેં

બીવીકે સાથ અચ્છા બરતાવ કરનેકે બારેમેં

(૩૩) **હદીસ :-** એક સહાબીને રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) સે પૂછા યા રસૂલલ્લાહ (સ.અ.વ.) ! બીવીકા ઉસકે ખાવિંદ પર કયા હક હૈ ? આપ (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા, જબ તૂ ખાએ તો ઉસે ભી ખિલા, જબ તૂ કપળે પહેને તો ઉસે ભી પહેના, ઉસકે મુંહ પર મત માર, ઉસકો ગાલિયાં ન દે ઔર ઉસે ઘરસે બાહિર ન નિકાલ.

યા'ની ઐસા ન હો કે થોળી નારાઝગી પર ઉસકે માં-બાપકે ઘર પહોંચા દે.

(૩૪) **હદીસ :-** રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા કે તુમ અપની ઔરતોંકો સૂરએ નૂર સિખાઓ (પારા-૧૮).

કયૂંકે ઈસ સૂરતમેં અલ્લાહ તઆલાને ઔરત ઔર મર્દકે દરમિયાન બરતાવ કરનેકે બારેમેં ઔર ઈસમત ઔર પાક દામીનીકી બાતેં ઈર્શાદ ફરમાઈ હૈં.

(૩૫) હદીસ :- હુઝૂર (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા કે અપની ઔરતોંકો ઝેબો ઝીનતકા લિબાસ પહેનકર મસ્જિદમેં અકળકર ચલનેસે રોકો.

અફસોસ કે વહાં તો રોકનેકા હુકમ હૈ, ઔર યહાં તો બના સજાકર જુમ્આ મસ્જિદમેં ઘુમને ફિરનેકે લિયે લે જાતે હૈં, ઔર ખુદા જાને કહાં કહાં લે જાતે હૈં બહોત અફસોસકી બાત હૈ.

(૩૬) હદીસ :- હુઝૂર (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા, સબસે ઝિયાદહ કામિલ ઈમાનવાલા વો શખ્સ હૈ જો સબસે ઝિયાદહ અખ્લાકવાલા હો, ઔર તુમમેં સબસે અચ્છા વો હૈં જો અપની બીવીકે સાથ અચ્છા હો.

યા'ની જિસકા બરતાવ અપની બીવીકે સાથ અચ્છા ન હો વો મર્દ ભી અચ્છા નહીં, ઔર જિસ આદમીકા બરતાવ અપની બીવીકે સાથ અચ્છા હૈ વો શખ્સ ભી અલ્લાહકે નઝદીક ઉતનાહી અચ્છા હૈ. ઈસ લિયે મરદોંકો અપની બીવિયોંકે સાથ અખ્લાકસે, નરમ ઔર હંસમુખ રેહના ચાહિયે. ઐસા નહીં કરના ચાહિયે કે ઘરમેં આએ ઔર મુંહ ચઢા રહે.

(૩૭) હદીસ :- હુઝૂર (સ.અ.વ.) જબ અપની બીવિયોંકે સાથ તશરીફ ફરમા હોતે તો ઉનકે સાથ આપકા બરતાવ ઈસ તરહ રેહતા થા. સબસે ઝિયાદહ નરમ, ઔર કરીમ, ઔર ઝિયાદહ હંસનેવાલે. (નસઈ)

યહાં તક કે ઘરકે ઝિયાદહ તર કામ જો ઔરતેં કરતી હૈં વો આપ અપને મુબારક હાથોંસે અંજામ દેતે થે, જૈસા કે બીવી આટા

ગુંધતી હો તો આપ પાની લાકર દેતે, કભી તો ચુલ્હે પર લકળીયાં પહોંચા દેતે, કભી ચારપાઈ ઢીલી દેખી તો ઉસકી પાઈન્તી કસને લગતે. મતલબ કે અપને ઘરકે કામ આપ (સ.અ.વ.) દોનૂં જહાં કે બાદશાહ હોનેકે બાવજૂદ ભી અપની બીવિયોંકે સાથ બિલા તકલ્લુફ કામ કર લેતે થે. હમ ભી ઉનકે ઉમ્મતી હૈં. હમેં આપકી મુબારક સુન્નતોં પર ચલના ચાહિયે.

(૩૮) હદીસ :- રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા કે તુમ અપની ઔરતોંસે અદાવત ન રખ્ખો. કયૂંકે અગર ઉસકી એક બાત બુરી હોગી તો દૂસરી બાતસે તુમ ખૂશ હો જાઓગે.

કયૂંકે ઔરત આખિર ઈન્સાન હૈ, તુમસે ભી ભૂલ હો જાતી હૈ. અગર ઉસ્સે ભૂલ હો જાએ તો ઉસકો મઆફ કર દો, યે કૈસી ઈન્સાનિય નમક ઝિયાદહ પળ ગયા, યા મિર્ચ ઝિયાદહ ડાલ દી તો તુ . ઘરમેં તૂફાન મચા દિયા, ઈસ્સે કઈ ઘર તબાહ હો ગએ. હદીસ શરીફમેં આયા હૈ કે શૈતાન જિતના ઔરત મર્દકે દરમિયાન બિગાળસે ખૂશ હોતા હૈ ઉતના દૂસરી કિસી ચીઝસે ખૂશ નહીં હોતા. ઈસ લિયે હમેં ચાહિયે કે શૈતાનકો ખૂશ કરનેકા ઝરીયા ન બનેં.

(૩૯) હદીસ :- હુઝૂર (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા કે ઔરતોંકી ચાહતકે મુતાબિક ઉનકા બોઝ ઉઠાઓ.

યા'ની ઉનકી ચાહતકી ચીઝોં પર. યે નહીં કે શૌકમેં આકર નિકાહ તો કર લિયા, અબ ઉસ બીચારીકી ન ખાનેકી પરવા ન પહેનાનેકા ખ્યાલ, બલ્કે ઔરતકી હર તરહકી દિલદારી કરની ચાહિયે. અબ વો બીચારી અગર કુછ નહીં કર સકતી તો આખિરતમેં અલ્લાહકી કોર્ટમેં એક એક ચીઝકા જવાબ દેના હોગા.

(૪૦) હદીસ :- હુઝૂર (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા કે

મુસલમાન જબ અપને હાથસે લુકમા બનાકર અપની બીવીકે મુંહમેં ડાલતા હૈં ઉસ પર ભી ઉસકો સવાબ મિલતા હૈ.

કયૂંકે ઉસ્સે બીવીકા દિલ ખૂશ હોગા કે મેરે ખાવિંદકો મુઝસે મુહબ્બત હૈં, ઔર ખૂબ સમઝ લો કે ઔરતકી દિલદારી કરના બહોત સવાબ હૈ. ઈસી તરહ બીવીકોભી ખાવિંદકી ખૂશીકા ખ્યાલ રખના ચાહિયે. અપને હાથસે નિવાલા બનાકર ખિલાનેસે આપસમેં મુહબ્બત બળ્હતી હૈ.

બીવીકા ખાવિંદકે સાથ ઝિન્દગી ગુઝારનેકા તરીકા

(૧) યે ખૂબ સમઝ લો કે શૌહર ઔર બીવીકે દરમિયાન એક ઐસા તઅલ્લુક હૈ કે જિસમેં પૂરી ઝિન્દગી ગુઝારની હોતી હૈ. અગર દોનૂંકા દિલ મિલ ગયા તો ઉસ્સે બળ્હકર કોઈ નેઅમત નહીં, ઔર અગર ખુદા ન કરે દોનૂંકે દિલમેં ફર્ક આ ગયા તો ઉસ્સે બળી કોઈ આફત નહીં. ઈસ લિયે જહાં તક હો સકે ખાવિંદકે દિલકો ખૂશ રખ્ખો, ઔર ઉસકી આંખકે ઈશારે પર ચલા કરો, જૈસે અગર વો હુકમ કરે કે પૂરી રાત હાથ જોળકર ખળી રહો તો દુનિયા ઔર આખિરતકી ભલાઈ ઉસીમેં હૈ કે દુનિયાકી થોળી તકલીફ ઉઠાકર આખિરતકી ભલાઈ ઔર ઈઝ્ઝત હાસિલ કરો.

(૨) કભી કોઈ ઐસી બાત ન કરો જો ઉસકે મિઝાજકે ખિલાફ હો, જૈસે અગર વો દિનકો રાત કહે તો તુમ ભી દિનકો રાત કેહને લગો.

(૩) કમ સમઝી ઔર અંજામ ન સોચનેકી વજહસે બા'ઝ ઔરતેં ઐસી બાતેં કર ડાલતી હૈં જિસ્સે ખાવિંદકે દિલમેં ફર્ક આ

જાતા હૈ. કભી બગૈર મૌકા' ઝબાન ચલા દી, કભી તા'ના ઔર બુરાઈકી બાત કેહ ડાલી, ઔર કભી ગુસ્સામેં દિલ દુખાનેવાલી બાતેં કેહ ડાલીં કે જિસ્સે ખાવિંદકો ખ્વાહ-મ-ખ્વાહ સુનકર બુરા લગે. ફિર જબ ઉસકા દિલ ફટ જાતા હૈ ઔર ઉસમેં ફર્ક આ જાતા હૈ તો બા'દમેં રોતી ફિરતી હૈ. યે ખૂબ સમઝ લો કે ખાવિંદકે દિલમેં ફર્ક આનેકે બા'દ અગર દો-ચાર દિનમેં ઉસે સમઝા બુઝાકર મના ભી લિયા તો ભી વો બાત નહીં રેહતી જો પેહલે થી, ફિર હઝાર બાતેં બનાઓ, મઆફી માંગો, મગર પેહલે જૈસા દિલ સાફ થા ઉતની મુહબ્બત નહીં રહેગી. જબ કોઈ બાત હોતી હૈ તો યેહી ખ્યાલ આ જાતા હૈ કે યે વોહી હૈ કે જિસને ફલાંને દિન ઐસા કેહ દિયા થા, ઈસ લિયે અપને ખાવિંદકે સાથ બહોત સંભલકર રેહના ચાહિયે તાકે ખુદા ઔર રસૂલ (સ.અ.વ.) કો ખૂશી હો ઔર તુમ્હારી દુનિયા ઔર આખિરત દોનૂં ઠીક હો જાએં. સમઝદાર ઔરતકો તો કુછ બતાનેકી ખાસ ઝરૂરત નહીં હોતી, કયૂંકે વો ખૂદ હી હર બાતકી અચ્છાઈ બુરાઈકો દેખ લેતી હૈ. ફિર ભી હમ બા'ઝ ઝરૂરી બાતેં બયાન કરતે હૈં જબ તુમ ઉસે ખૂબ સમઝ લોગી તો દૂસરી બાતોંકી ભી ઉસ્સે સમઝ પળતી રહેગી.

(૪) ખાવિંદકી હૈસિયતસે ઝિયાદહ ખર્ચ ન માંગો.

(૫) જો કુછ તુમ્હેં મિલ જાએ ઉસે અપના ઘર સમઝકર ચટની રોટી ખાકર ગુઝારા કર લો.

(૬) કભી કોઈ કપળા યા ઔર કોઈ ચીઝ પસંદ આ ગયા તો અગર ખાવિંદકે પાસ રૂપિયા ન હો તો ઉસકી માંગ ન કરો, ઉસકે ન મિલને પર અફસોસ ન કરો, ઔર ઉસે બિલકુલ અપને મુંહસે ન નિકાલો. ખૂદ સોચો કે અગર તુમને કેહ દિયા તો તુમ્હારા ગરીબ ખાવિંદ અપને દિલમેં કહેગા કે ઉસે મેરી પરેશાનીકા કુછ

ભી ખ્યાલ નહીં કે બગૈર મૌકા' માંગ કરતી હૈ, બલ્કે તુમ્હારા ખાવિંદ અમીર હો તો ભી જહાં તક હો સકે ખૂદ કિસી ચીઝકી માંગ ન કરો. હાં અગર વો તુમસે પૂછે કે તુમ્હારે લિયે કયા લાઉં? તો ઉસ વકત બતા દો. માંગ કરનેસે બીવી અપને ખાવિંદકી નઝરોંમેં ગિર જાતી હૈ, ઔર ઉસકી બાત બે-દમ હો જાતી હૈ.

(૭) કિસી બાત પર ઝિદ યા હઠ ન કરો. અગર કોઈ બાત તુમ્હારે ખિલાફ ભી હો તો ઉસ વકત જાને દો, ફિર કિસી દૂસરે મૌકા' પર મુનાસિબ તરીકેસે પૂરી કર લો.

(૮) અગર ખાવિંદકે ઘર તકલીફસે બસર હોતી હો તો કિસીકે સામને ઝબાન પર ન લાઓ, ઔર હમેશા ખૂશી ઝાહિર કરતી રહો તાકે મર્દકો દુઃખ ન પહોંચે. તુમ્હારે ઈસ તરહકે બરતાવસે ઉસકા દિલ તુમ્હારે હાથમેં આ જાએગા.

(૯) અગર તુમ્હારે લિયે કોઈ ચીઝ લાએ તો તુમ્હેં પસંદ આએ યા ન આએ હમેશા ઉસ પર ખૂશી ઝાહિર કરો. યૂં ન કહો કે યે ચીઝ ખરાબ હૈ મુઝે પસંદ નહીં, ઈસ્સે ઉસકા દિલ નારાઝ હો જાએગા. ફિર તુમ્હારે લિયે કભી કોઈ ચીઝ લાનેકો ઉસકા દિલ નહીં ચાહેગા, ઔર અગર ઉસકી તા'રીફ કરકે ખૂશીસે લે લિયા તો ઉસકા દિલ બઢેગા, ઔર ફિર ઉસ્સે ભી અચ્છી ચીઝ લાકર દેગા. કભી ગુસ્સામેં આકર ખાવિંદકી નાશુક્રી ન કરો, ઔર યૂં ન કેહને લગો કે ઈસ કમ-નસીબકે ઘર આકર મૈંને કયા દેખા? પૂરી ઝિન્દગી મુસીબત ઔર તકલીફમેં ગુઝરી. માં-બાપને મેરી કિસ્મત ફોળ ડાલી કે ઐસી આફતમેં ફાંસ દી, આગમેં ફેંક ડાલી, ઐસી બાતોંસે મરદોંકે દિલમેં જગહ નહીં રેહતી.

(૧૦) હદીસમેં હૈ કે હુઝૂર (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા, મૈંને દોઝખમેં ઔરતોંકો બહોત દેખા. કિસીને પૂછા યા રસૂલલ્લાહ

(સ.અ.વ.) ! દોઝખમેં ઔરતેં કયૂં ઝિયાદહ જાએંગી ? આપને ફરમાયા કે વો દૂસરોં પર લા'નત કરતી હૈં, ઔર અપને ખાવિંદકી નાશુક્રી બહોત કરતી હૈં. તુમ ખૂદ સોચો કે ખાવિંદકી નાશુક્રી કિતની બુરી ચીઝ હૈ. કિસી પર લા'નત કરનેકા મતલબ યે હૈ કે તુમ યૂં કહો કે ફલાંની પર ખુદાકી માર હો, ઉસ પર ખુદાકી ફિટકર, ફલાંની બદસૂરત હૈ, ઉસકે મુંહ પર લા'નત બરસતી હૈ. યે સબ બાતેં બુરી હૈં.

(૧૧) ખાવિંદકો કિસી બાત પર ગુસ્સા આ ગયા તો ઐસી બાત ન કરો જિસ્સે ઉસકા ગુસ્સા ઔર બઢ જાએ. હર વકત મિઝાજ દેખકર બાત કરો. અગર દેખો કે ઈસ વકત હંસી મઝાકમેં ખૂશ હૈ તો હંસી મઝાક કરો, વરના ઉસ્સે હંસી મઝાક ન કરો. કિસી બાત પર તુમસે નારાઝ હોકર રૂઠ જાએ તો તુમ ભી મુંહ ચઢાકર ન બૈઠ જાઓ, બલ્કે ખુશામદ કરકે ભૂલકી મઆફી માંગકર હાથ જોડકર જહાં તક હો સકે મના લો, ચાહે તુમ્હારા કુસૂર હો યા ન હો. ઔર અગર ખાવિંદકા હી કુસૂર હો તો ભી કભી નારાઝ ન હોના ચાહિયે, બલ્કે હાથ જોડકર અપની ભૂલ મઆફ કરાનેકો અપના ફખ્ર ઔર ઈઝ્ઝત સમઝો.

(૧૨) ખૂબ સમઝ લો કે મિયાં-બીવીકા મિલાપ સિર્ફ મુહબ્બતસે નહીં હોતા, બલ્કે મુહબ્બતકે સાથ ખાવિંદકા અદબ ભી ઝરૂરી હૈ. ખાવિંદકો અપને બરાબર સમઝના બહોત બડી ભૂલ હૈ.

(૧૩) ખાવિંદસે હરગિઝ અપની કોઈ ખિદમત ન લો. અગર વો કિસી વકત મુહબ્બતસે તુમ્હારે હાથ-પૈર યા સર દબાને લગે તો તુમ ઐસા ન કરને દો. ભલા સોચો તો સહી કે અગર તુમ્હારા બાપ ઐસા કરે તો કયા તુમકો ગવારા હોગા ? ફિર

શૌહરકા મરતબા તો બાપસે ઝિયાદહ હૈ. ઉઠને બૈઠનેમેં, બાતચીત કરનેમેં, ગર્ઝ કે હર બાતમેં અદબ તમીઝકા ખ્યાલ રખ્ખો, ઔર અગર ખૂદ તુમ્હારા હી કુસૂર હો તો ઐસે વકત ઐંઠકર અલગ બૈઠના તો પૂરી બેવકૂફી ઔર નાદાની હૈ, ઐસી બાતોંસે ખાવિંદકા દિલ ફટ જાતા હૈ.

(૧૪) તુમ્હારા ખાવિંદ જબ કભી પરદેસસે આવે તો ઉસકા મિઝાજ પૂછો, ઔર ખૈરિયત પૂછો કે વહાં આપ કિસ તરહ રહે ? આપકો કોઈ તકલીફ તો નહીં હુઈ ? હાથ-પાંવ પકળ લો કે આપ થક ગએ હોંગે. ઔર ફિર સબસે પેહલે ઉનકે ખાનેકો પૂછો કે અગર આપકો ભૂખ હો તો ખાના લાઉં. અગર વો કેહ દે કે લે આઓ તો સબસે પેહલે પાનીકા લોટા લાકર ઉસકે હાથ ધુલાઓ, ઔર જો કુછ હો સકે ઉનકે સામને રખ દો ઔર ગ્લાસ ભરકર સાથ હી પાની ભી રખ દો. જબ વો ખા-પીકર લેટ જાએ તો ઉનકે હાથ-પાંવ પકળ લો, ઔર ઉનસે યે કહો કે લાઈયે આપકા બદન દબા દૂં, આપ સફરકી વજહસે થક ગએ હોંગે. વરના અગર ગરમીકા મૌસમ હો તો પંખા ઝેલને ખળી હો જાઓ. યા'ની ઉસકી રાહત ઔર આરામકી બાતેં કરો, ઉસ્સે રૂપિયે પૈસેકી બાતેં હરગિઝ ન કરો કે હમારે લિયે કયા કયા ચીઝ લાએ ? કિતના રૂપિયા લાએ ? યે ભી ન કરો કે ઉસકી જેબ ટટોલને લગો, ઔર ઉસકે બટવે (પાકિટ) કી તલાશી લેને લગો. રૂપિયાકા બટવા કહાં હૈં ? દેખેં કિતના રૂપિયા હૈ ? જબ વો ખૂદ દેવે તો લે લો, યે હિસાબ ન પૂછો કે તંખ્વાહ (પગાર) તો બહોત હૈ, ઈતને મહીનોંમેં બસ ઈતના હી લાએ, તુમ બહોત ખર્ચ કર ડાલતે હો, ઈતના રૂપિયા કહાં ખર્ચ કિયા, કયા કર ડાલા ? કભી ખૂશીકે વકત સલીકાકે સાથ બાતોં બાતોંમેં પૂછ લો તો ખૈર, ઈસકા કોઈ હરજ નહીં.

(૧૫) અગર ખાવિંદકે માં-બાપ ઝિન્દા હોં ઔર રૂપિયા પૈસા સબ ઉન્હીંકો દેવે, તુમ્હારે હાથ પર ન રખ્ખે તો કુછ બુરા ન માનો, બલ્કે અગર તુમકો દેવે તબ ભી અકલકી બાત યે હૈ કે તુમ અપને હાથમેં ન લો, ઔર યે કહો કે ઉન્હીંકો દીજિયે તાકે સાસ સુસરકા તુમ્હારી તરફસે દિલ મેલા ન હો, ઔર તુમકો બુરા ન કહેં કે હમારે લળકેકો અપને હી ફંદામેં કર લિયા. ઔર જબ તક સાસ-સુસર ઝિન્દા રહેં ઉનકી ખિદમત ઔર તાબે'દારીકો અપના ફર્ઝ સમઝો, ઔર ઉસીમેં અપની ઈઝ્ઝત સમઝો. ઔર સાસ નનદોંસે અલગ હોકર રેહનેકી હરગિઝ ફિકર ન કરો કે સાસ નનદોંસે બિગાળ હો જાનેકી યેહી જડ હૈ. ખૂદ સોચો કે માં-બાપને ઉસે પાલા, પરવરિશ કિયા, ઔર બુળ્હાપેમેં ઈસ ઉમ્મીદ પર ઉસકી શાદી બિયાહ કી કે હમકો આરામ મિલે, ઔર જબ બહુ આઈ તો ડોલેસે ઉતરતે હી યે સોચને લગી કે મિયાં આજ હી સે માં-બાપકો છોળ દે. ફિર જબ ખાવિંદકે માં-બાપકો મા'લૂમ હોતા હૈ કે યે હમારે બેટેકો હમસે છુળાતી હૈ તો ફસાદ ફેલતા હૈ. ઈસ લિયે તુમ કુમ્બેકે સાથ મિલ જુલકર રહો.

(૧૬) અપના મઆમલા શુરૂ'સે અદબ લિહાઝકા રખ્ખો. છોટોં પર મહેરબાની, બળોંકા અદબ કિયા કરો. અપના કોઈ કામ દૂસરોંકે ઝિમ્મે ન રખ્ખો, ઔર અપની કોઈ ચીઝ બે-જગહ પળી ન રેહને દો કે ફલાં ઉસકો ઉઠાએ.

(૧૭) જો કામ સાસ ઔર નનદેં કરતી હૈં તુમ ઉસકે કરનેસે શરમ ન કરો, તુમ ખૂદ બગૈર કહે ઉનસે લે લો ઔર કર દો, ઈસ્સે સુસરાલવાલોંકે દિલોંમેં તુમ્હારી મુહબ્બત પૈદા હો જાએગી.

(૧૮) જબ દો આદમી ચુપકે ચુપકે બાતેં કરતે હોં તો ઉનસે અલગ હો જાઓ, ઔર ઈસકી ખોજ ન લગાઓ કે આપસમેં કયા

બાતેં હો રહી થીં, ઔર ખ્વાહ-મ-ખ્વાહ યે ભી ખ્યાલ ન કરો કે કુછ હમારી હી બાતેં હોંગી.

(૧૯) યે ભી ઝરૂર ખ્યાલ રખ્ખો કે સુસરાલમેં બેદિલીસે મત રહો, અગરચે યે નયા ઘર હૈ, નયે લોગ હોનેકી વજહસે દિલ ન લગે, લેકિન દિલકો સમઝાના ચાહિયે, ન કે વહાં રોને બૈઠ જાઓ. ઔર જબ દેખો તો બૈઠી રો રહી હૈ, જાતે દેર નહીં હુઈ ઔર આનેકા તકાઝા શુરૂ' કર દિયા.

(૨૦) બાત-ચીતમેં ખ્યાલ રખ્ખો, ન તો આપ હી આપ ઈતની બક બક કરો જો બુરી લગે, ન ઈતની કમ કે મન્નત ખુશામદકે બા'દ ભી ન બોલો. યે ભી બુરા હૈ ઔર ગુરૂર સમઝા જાતા હૈ.

(૨૧) અગર સુસરાલમેં કોઈ બાત નાગવાર ઔર બુરી લગે તો મૈકેમેં આકર ચુગલી ન ખાઓ. સુસરાલકી ઝરા ઝરાસી બાત આકર માં સે કેહના ઔર માંઓંકો ખૂદ સુસરાલકી બાતેં ખોદ ખોદકર પૂછના બળી બુરી બાત હૈ, ઈસ્સે આપસમેં લળાઈ ઝઘળે હોતે હૈં, ઈસકે સિવા ઔર કોઈ ફાઈદા નહીં હોગા.

(૨૨) શૌહરકી ચીઝોંકો ખૂબ સલીકા ઔર તમીઝસે રખ્ખો, રેહનેકા કમરા સાફ રખ્ખો, ગંદા ન રેહને દો, બિસ્તર મેલા-કુચેલા ન હોના ચાહિયે, શિકન (કરચલી) નિકાલ ડાલો, તકિયા મેલા હો ગયા હો તો ગિલાફ (કવર) બદલ દો, ન હો તો સી ડાલો. જબ ખાવિંદકે કેહનેસે તુમને કિયા તો ઉસમેં કયા બાત રહી, મઝા તો ઉસીમેં હૈ કે બગૈર કહે સબ ચીઝેં ઠીક કર દો, જો ચીઝેં તુમ્હારે પાસ રખ્ખી હોં ઉનકો હિફાઝતસે રખ્ખો, કપળે હોં તો તેહ કરકે રખ્ખો, યૂંહી બેપરવાહીસે ઈધર ઉધર ન ડાલો, બલ્કે કરીનાસે કિસી સંદૂક વગૈરહમેં રખ્ખો, કભી કિસી કામમેં હીલા

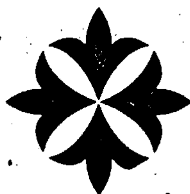
બહાના ન કરો, ન કભી ઝૂઠી બાતેં બનાઓ કે ઉસ્સે એ'તિબાર જાતા રેહતા હૈ, ફિરે સચ્ચી બાતકા ભી યકીન નહીં આતા.

(૨૩) અગર ખાવિંદ તુમકો ગુસ્સામેં કભી કુછ બુરા ભલા કહે તો તુમ સબર કરો ઔર બિલકુલ જવાબ ન દો, બલ્કે ખામોશ રહો. ચાહે વો કુછ ભી કેહતા રહે, તુમ ચુપકી બૈઠી રહો, ગુસ્સા ઉતર જાનેકે બા'દ વો ખૂદ શરમિંદા હોગા, ઔર તુમસે કિતના ખૂશ રહેગા, ઔર ફિર કભી ઈન્શા અલ્લાહ તુમ પર ગુસ્સા ન કરેગા. ઔર અગર તુમ ભી બોલ ઉઠી તો બાત બઢ્હ જાએગી, ફિર ન મા'લૂમ કહાં તક નૌબત પહોંચે.

(૨૪) ઝરા ઝરાસે શુબહ પર તોહમત ન લગાઓ કે તુમ ફલાંની કે સાથ બહોત હંસા કરતે હો, વહાં ઝિયાદહ જાયા કરતે હો, વહાં બૈઠે કયા કરતે હો ? કયૂંકે ઉસમેં મર્દ અગર બેકુસૂર હો તો તુમહી સોચો કે ઉસકો કિતના બુરા લગેગા, ઔર અગર સચમુચ ઉસકી આદત હી ખરાબ હૈ તો યે ખ્યાલ કરો કે તુમ્હારે ગુસ્સા કરને ઔર બકને ઝકનેસે, યા ઔર કોઈ દબાવ ડાલકર ઝબરદસ્તી કરનેસે તુમ્હારા હી નુકસાન હૈ. અપની તરફસે દિલ મેલા કરના હો તો કર લો. ઈન બાતોંસે કહીં આદત જાયા કરતી હૈ ? આદત છુળાના હો તો અકલમંદીસે રહો, તન્હાઈમેં ચુપકે ચુપકે સમઝાઓ. અગર સમઝાને ઔર તન્હાઈમેં ગૈરત દિલાનેસે ભી આદત ન છુટે તો ખૈર ! સબર કરકે બૈઠી રહો, લોગોંકે સામને ગાતી ન ફિરો, ઔર ઉસકો બદનામ ઔર રૂસવા ન કરો, તેઝ હોકર ઉસકો ન દબાઓ. કયૂંકે ઈસ તરહસે ઝિદ ઝિયાદહ બઢ્હ જાતી હૈ ઔર ગુસ્સામેં આકર વો કામ ઝિયાદહ કરને લગતા હૈ. અગર તુમ ગુસ્સા કરોગી ઔર લોગોંકે સામને બક ઝક કરકે રૂસવા કરોગી તો જિતના તુમસે બોલતા થા ઉતના ભી ન બોલેગા, ફિર

ઉસ વકત રોતી ફિરોગી. ઔર યે ખૂબ યાદ રખ્ખો કે મરદોંકો ખુદાને શેર બનાયા હૈ, દબાવ ઔર ઝબરદસ્તીસે હરગિઝ તાબે' નહીં હો સકતે, ઉનકો તાબે' કરનેકી સબસે આસાન તરકીબ ખૂશામદ ઔર તાબે'દારી હૈ, ઉન પર ગુસ્સા ગેરમી કરકે દબાવ ડાલના બળી ગલતી ઔર નાદાની હૈ. અગરચે ઈસકા અંજામ અભી સમઝમેં નહીં આતા, લેકિન જબ ફસાદકી જડ પળ ગઈ તો કભી ન કભી ઝરૂર ઈસકા ખરાબ નતીજા પૈદા હોગા.

લખનૌમેં એક બીવીકે મિયાં બળે બદ-ચલન થે. દિન રાત બાહિર હી બાઝારી ઔરતકે પાસ રહા કરતે થે. ઘરમેં બિલકુલ નહીં આતે. ઔર અજબ યે કે બાઝારી ઔરત ફરમાઈશેં કરતી રેહતી કે આજ પુલાવ પકે, આજ ફલાં ચીઝ પકે, ઔર વો બીચારી દમ નહીં મારતી. જો કુછ મિયાં કેહલા ભેજતે થે રોઝાના બરાબર પકાકર ખાના બાહિર ભેજ દેતી, ઔર કભી કુછ સાંસ નહીં મારતી. દેખો ! સારી મખ્લૂક ઉસ બીવીકી કૈસી વાહ વાહ કરતી હૈ, ઔર અલ્લાહ તઅલાકે વહાં જો ઉસકો મરતબા મિલેગા વો અલગ રહા. ઔર જિસ દિન ખાવિંદકો અલ્લાહ તઆલાને હિદાયત દી, ઔર બદ-ચલની છોળ દી ઉસ દિન બસ બીવીકે ગુલામ હી હો જાએંગે.

ઔલાદકી પરવરિશકા તરીકા

જાનના ચાહિયે કે યે બાત બહોત હી ખ્યાલ રખનેકી હૈ કે બચપનમેં જો આદત ભલી યા બુરી મઝબૂત હો જાતી હૈ વો ઉમર ભર નહીં જાતી, ઈસ લિયે બચપનસે જવાન હોને તક ઈન બાતોંકા તરતીબવાર ઝિકર કિયા જાતા હૈ.

(૧) નેક બખ્ત દીનદાર ઔરતકા દૂધ પિલાએં, દૂધકા બળા અસર હોતા હૈ.

(૨) ઔરતોંકી આદત હૈ કે બચ્ચોંકો કહીં સિપાહી (પોલિસ) સે ડરાતી હૈં, કભી ઔર ડરાવની ચીઝોંસે. યે બુરી બાત હૈ, ઈસ્સે બચ્ચેકા દિલ કમઝોર હો જાતા હૈ.

(૩) ઉસકે દૂધ પિલાનેકે લિયે ઔર ખાના ખિલાનેકે લિયે વકત મુકર્રર રખ્ખો, તાકે વો તંદુરૂસ્ત રહે.

(૪) ઉસકો સાફ સુથરા રખ્ખો, ઔર ગરમીમેં ઉસકો રોઝાના નેહલાયા કરો, ઔર સરદીમેં ગરમ પાનીસે દોપહરકે વકત રોઝાના નેહલાયા કરો, ઈસ્સે તંદુરૂસ્તી કાઈમ રેહતી હૈ.

(૫) ઉસકા બહોત બનાવ સિંગાર ન કરો.

(૬) અગર લળકા હો તો ઉસકે સર પર બાલ ન બળ્હાઓ.

(૭) રાતકો રોઝાના ઉસકી આંખોંમેં સુરમા લગાયા કરો.

(૮) અગર લળકી હૈ ઉસકો જબ તક પરદેમેં બૈઠનેકે લાઈક ન હો જાએ ઝેવર ન પહેનાઓ, ઈસ્સે એક તો ઉનકી જાનકા ખત્તરા હૈ, દૂસરે બચપનહીસે ઝેવરકા શૌક દિલમેં હોના અચ્છા નહીં.

(૯) બચ્ચોંકે હાથસે ગરીબોંકો ખાના-કપળા, પૈસા ઔર

ઐસી ચીઝેં દિલવાયા કરો. ઈસી તરહ ખાને-પીનેકી ચીઝ ઉનકે ભાઈ બેહનોંકો યા ઔર બચ્ચોંકો તકસીમ કરાયા કરો, તાકે ઉનકો સખાવતકી આદત હો. મગર યે યાદ રખ્ખો કે તુમ અપની હી ચીઝેં ઉનકે હાથસે દિલવાયા કરો, ખૂદ જો ચીઝ શુરૂ'સે ઉન્હીંકી હો ઉસકા દિલવાના કિસીકો દુરૂસ્ત નહીં.

(૧૦) ઝિયાદહ ખાનેવાલોંકી બુરાઈ ઉસકે સામને કિયા કરો, મગર કિસીકા નામ લેકર નહીં. બલ્કે ઈસ તરહ કે જો કોઈ બહોત ખાતા હૈ લોગ ઉસકો હબ્શી (જંગલી) સમઝતે હૈં, ઉસકો બૈલ (બળદ) જાનતે હૈં.

(૧૧) અગર લળકા હો તો સફેદ કપળેકી રગબત ઉસકે દિલમેં પૈદા કરો, ઔર રંગીન ઔર તકલ્લુફકે લિબાસસે ઉસકો નફરત દિલાઓ કે ઐસે કપળે લળકીયાં પહેનતી હૈં, તુમ માશા અલ્લાહ મર્દ હો, હમેશા ઉસકે સામને ઐસી બાતેં કિયા કરો.

(૧૨) અગર લળકી હો જબ ભી માંગ ચોટી ઔર બહોત ઉમદા લિબાસ ઔર તકલ્લુફકે કપળોંકી આદત ન ડાલો.

(૧૩) ઉસકી સબ ઝિદ પૂરી ન કરો, કયૂંકે ઈસ્સે મિઝાજ બિગળ જાતા હૈ.

(૧૪) ચિલ્લાકર બોલનેસે રોકો, ખાસકર અગર લળકી હો તો ચિલ્લાને પર ખૂબ ડાંટો, વરના બળી હોકર વોહી આદત હો જાએગી.

(૧૫) જિન બચ્ચોંકી આદતેં ખરાબ હૈં, યા પળ્હને લિખનેસે ભાગતે હૈં, યા તકલ્લુફકે ખાને-કપળેકે આદી હૈં ઉનકે પાસ બૈઠને યા ખેલનેસે ઉનકો બચાઓ.

(૧૬) ઈન બાતોંસે ઉનકો નફરત દિલાતી રહો, ગુસ્સા, ઝૂઠ બોલના, કિસીકો દેખકર જલના, યા લાલચ કરના, ચોરી,

ચુગલી ખાના, અપની બાતકી ઝિદ પકળના, ખ્વાહ-મ-ખ્વાહ ઉસકો બનાના, બે-ફાઈદા બહોત બાતેં કરના, બે-બાત હંસના યા ઝિયાદહ હંસના, ધોકા દેના, બુરી ભલી બાતકા ન સોચના. ઔર જબ ઈન બાતોંમેંસે કોઈ બાત હો જાએ ફૌરન ઉસકો રોકો, ઉસ પર તમ્બીહ કરો, નરમીસે સમઝાઓ ઔર ફિર ભી ન રૂકે તો ઉસ પર સખ્તી કરો.

(૧૭) અગર કોઈ ચીઝ તોડ-ફોડ દે, યા કિસીકો માર બૈઠે તો મુનાસિબ સઝા દો તાકે ફિર ઐસા ન કરે. ઐસી બાતોંમેં લાડ-પ્યાર હમેશાકે લિયે બચ્ચાકો ખો દેતા હૈ.

(૧૮) બહોત સવેરે ન સોને દો.

(૧૯) સવેરે જાગનેકી આદત ડાલો.

(૨૦) જબ સાત બરસકી ઉમર હો જાએ તો નમાઝકી આદત ડાલો.

(૨૧) જબ મદ્રસામેં જાનેકે કાબિલ હો જાએ તો પેહલે કુર્આન શરીફ પળ્હવાઓ.

(૨૨) જહાં તક હો સકે દીનદાર ઉસ્તાદસે પળ્હવાઓ.

(૨૩) મદ્રસા જાનેમેં કભી રિઆયત ન કરો.

(૨૪) કભી કભી ઉનકો નેક લોગોંકી બાતેં ઔર કિસ્સે સુનાયા કરો.

(૨૫) ઉનકો ઐસી કિતાબેં મત દેખને દો જિનમેં આશિક માશૂકકી બાતેં, યા શરીઅતકે ખિલાફ મઝમૂન, યા ઔર બેહૂદા કિસ્સે, યા ગઝલેં વગૈરહ હોં.

(૨૬) ઐસી કિતાબેં પળ્હવાઓ જિસમેં દીનકી બાતેં ઔર દુનિયાકી ઝરૂરી કારવાઈ આ જાએ.

(૨૭) મદ્રસાસે આ જાનેકે બા'દ કુછ દેર દિલ બેહલાનેકે

લિયે ઉસકો ખેલનેકી ઈજાઝત દો, તાકે ઉસકી તબીઅત કુંદ ન હો જાએ. લેકિન ખેલ ઐસા હો જિસમેં કોઈ ગુનાહ ન હો, ઔર ચોટ લગનેકા અંદેશા ન હો.

(૨૮) આતિશબાઝી (ફટાકડા) યા ઔર કોઈ ફુઝૂલ ચીઝ ખરીદનેકે લિયે પૈસે ન દો.

(૨૯) ખેલ તમાશે દિખલાનેકી આદત ન ડાલો.

(૩૦) ઔલાદકો ઝરૂર કોઈ હુનર સિખલા દો, જિસ્સે ઝરૂરત ઔર મુસીબતકે વકત કુછ પૈસે હાસિલ કરકે અપના ઔર અપને બચ્ચોંકા ગુઝારા કર સકે.

(૩૧) લળકીયોંકો ઈતના લિખના સિખા દો કે ઝરૂરી ખત ઔર ઘરકા હિસાબ કિતાબ લિખ સકેં.

(૩૨) બચ્ચોંકી આદત ડાલો કે અપના કામ ખૂદ અપને હાથસે કિયા કરેં, અપાહજ ઔર સુસ્ત ન હો જાએં. ઔર બચ્ચોંસે કહો કે રાતકો બિછોના (બિસ્તર) અપને હાથસે બિછાએં, સવેરે ઉઠકર તેહ કરકે એહતિયાસે રખ દેં, કપળોંકી ગઠરી અપને ઈન્તિઝામમેં રખ્ખેં. કપળા ફટા હો તો ખૂદ સી લિયા કરેં, કપળે ચાહે મેલે હોં યા ઉજલે હોં ઐસી જગહ રખ્ખેં જહાં કીડે ઔર ચૂહે ન હોં, ધોબનકો ખૂદ ગિનકર દેં ઔર લિખ લેં, ઔર ગિનકર જાંચકર લેં.

(૩૩) લળકીયોંકો તાકીદ કરો કે જો ઝેવર તુમ્હારે બદન પર હૈ રાતકો સોનેસે પેહલે ઔર સુબહકો જબ ઉઠો દેખ ભાલ લિયા કરો.

(૩૪) લળકીયોંસે કહો કે જો કામ ખાને પકાને, સીને પિરોને, કપળે રંગને, ચીઝ બુનનેકા ઘરમેં હુવા કરે, ઉસમેં ગૌર કરકે દેખા કરો કે કયૂંકર હો રહા હૈ. કયૂંકે દખનેસે દિમાગમેં બૈઠ

જાતા હૈ.

(૩૫) જબ બચ્ચાસે કોઈ બાત ખૂબી (અચ્છાઈ) કી ઝાહિર હો તો ઉસ પર ખૂબ શાબાશી દો, પ્યાર કરો બલ્કે કુછ ઈનામ દો, તાકે ઉસકા દિલ બળ્હે. ઔર જબ ઉસકી બુરી બાત દેખો પેહલે તન્હાઈમેં ઉસે સમઝાઓ કે દેખો યે બુરી બાત હૈ, દેખનેવાલે કયા કેહતે હોંગે ? ઔર જિસ જિસકો ખબર હોગી વો દિલમેં કયા કહેગા ? ખબરદાર ! ફિર ઐસા ન કરના, નેક બખ્ત લળકે ઐસા નહીં કિયા કરતે. ઔર અગર ફિર વોહી કામ કરે તો મુનાસિબ સઝા દો.

(૩૬) માં કો ચાહિયે કે બાપસે ડરાતી રહે.

(૩૭) બચ્ચાકો કોઈ કામ છુપાકર ન કરને દો, ખેલ હો યા ખાના હો, યા ઔર કોઈ ઔર કામ હો. જો કામ છુપાકર કરેગા, સમઝ જાઓ કે વો ઉસે બુરા સમઝતા હૈ. ઈસ લિયે અગર વો બુરા હૈ તો ઉસ્સે છુળાઓ, ઔર અગર અચ્છા હૈ, જૈસે ખાના પીના તો ઉસ્સે કહો કે સબકે સામને ખાએ પિયે.

(૩૮) કોઈ કામ મેહનત ઔર વરઝિશ (કસરત) કા ઉસકે ઝિમ્મે મુકર્રર કર દો, તાકે તંદુરૂસ્તી ઔર હિંમત રહે, સુસ્તી ન આને પાએ, જૈસે લળકોંકો ડંડ, મુગદર કરના, એક આધ મીલ ચલના, ઔર લળકીયોંકો ચક્કી યા ચરખા ચલાના ઝરૂરી હૈ. ઈસમેં યે ભી ફાઈદા હૈ કે ઈન કામોંકો ઐબ ન સમઝેં.

(૩૯) ચલનેમેં તાકીદ કરો કે બહોત જલ્દી જલ્દી ન ચલે, નિગાહ ઉપર ઉઠાકર ન ચલે.

(૪૦) ઉસકો આજિઝી ઈખ્તિયાર કરનેકી આદત ડાલો, ઝબાનસે, ચાલસે, બરતાવસે. શેખી (ડંફાસ) ન બઘારને પાએ. યહાં તક કે અપને હમ ઉમર લળકોંમેં બૈઠકર અપને કપળે, યા

મકાન, યા ખાનદાન, યા કિતાબ, યા કલમ દવાત, તખ્તી તકકી તા'રીફ ન કરે.

(૪૧) કભી કભી ઉસે કુછ પૈસે દિયા કરો, તાકે અપની મરઝીકે મુવાફિક ખર્ચ કિયા કરે. મગર ઉસકી યે આદત ડાલો કે કોઈ ચીઝ તુમસે છુપાકર ન ખરીદે.

(૪૨) ઉસકો ખાના ખાનેકા તરીકા ઔર મેહફિલમેં ઉઠને બૈઠનેકા તરીકા સિખલાઓ. થોળાસા હમ લિખ દેતે હૈં.

ખાના ખાનેકા તરીકા

દાહને હાથસે ખાઓ. શુરૂ'મેં બિસ્મિલ્લાહ કહો. અપને સામનેસે ખાઓ. દૂસરોંસે પેહલે ન ખાઓ. ખાનેકો ઘોરકર ન દેખો. ખાનેવાલોંકી તરફ ન દેખો, બહોત જલ્દી જલ્દી ન ખાઓ. ખૂબ ચબા ચબાકર ખાઓ. જબ તક લુકમા ન નિગલ લો દૂસરા લુકમા મુંહમેં ન રખ્ખો. સાલન તમીઝકે સાથ લુકમામેં લગાઓ, તાકે શોરબા વગૈરહ કપળે પર ન ટપકને પાએ. ઔર ઉન્ગલિયાં ઝરૂરતસે ઝિયાદહ ન સનને પાએં. લુકમા ચબાતે વકત ચપળ ચપળ ન કરો. ખાના ખાતે વકત સર ખુલા ન રખ્ખો, ખાનેસે પેહલે ઔર ખાનેકે બા'દ હાથ ધોલો. પાની દાહને હાથસે ઔર તીન સાંસમેં પિયો. ખાનેકે બા'દ અલ્લાહકા શુક્ર કરો.

મેહફિલમેં ઉઠને બૈઠનેકા તરીકા

જિસ્સે મિલો અદબસે મિલો, નરમીસે બોલો, મેહફિલમેં ન થૂકો, વહાં નાક સાફ ન કરો. અગર ઐસી ઝરૂરત હો તો વહાંસે અલગ ચલી જાઓ. વહાં અગર જમાઈ (બગાસુ) યા છીંક આએ તો મુંહ પર હાથ રખ લો. આવાઝ ધીમી કરો. કિસીકી તરફ પીઠ ન કરો. ઠોડી (ડાઢી) કે નીચે હાથ રખકર ન બૈઠો. ઉન્ગલિયોંકો ન ચટખાઓ. બગૈર ઝરૂરત બાર બાર કિસી તરફ ન દેખો. અદબસે બૈઠી રહો. બહોત ન બોલો. બાત બાતમેં કસમ ન ખાઓ. જહાં તક મુમ્કિન હો ખૂદ બાત શુરૂ' ન કરો. જબ દૂસરા શખ્સ બાત કરે ખૂબ તવજ્જોહસે સુનો, તાકે ઉસકા દિલ ન ટૂટે. હાં અગર ગુનાહકી બાત હો તો ન સુનો, યા મના' કર દો, યા વહાંસે ઉઠ જાઓ. જબ તક કોઈ શખ્સ બાત પૂરી ન કરે બીચમેં ન બોલો. જબ કોઈ આએ ઔર મેહફિલમેં જગહ ન હો તો ઝરા અપની જગહસે ખિસક જાઓ. મિલ મિલકર બૈઠ જાઓ તાકે જગહ હો જાએ. જબ કિસીસે મિલો યા રૂખસત હોને લગો તો **અસ્સલામુ અલૈકુમ** કહો, ઔર જવાબમેં **વ અલૈકુમુસ્સલામ** કહો, ઔર તરહ તરહે અલ્ફાઝ ન કહો.

સુસરાલવાલોંકે સાથ રહન સહનકા તરીકા

સાસકા અદબ હર હાલમેં અપની મહેરબાન માં કી તરહ કરો. હર વકત ઉનકી રઝામંદીકો મુકદ્દમ સમઝો, ચાહે તુમકો તકલીફ હો યા રાહત લેકિન, ઉનકી મરઝીકે ખિલાફ એક કદમ ભી ન ચલો. ઝબાનસે કોઈ ઐસા લફઝ ન નિકાલો જિસ્સે ઉનકો

બુરા લગે, જબ ઉન્હેં બુલાઓ યા કોઈ ઔર બાત કરો તો ઐસે અલ્ફાઝ ઈસ્તે'માલ કરો જો બુઝુર્ગોંકે લિયે ઈસ્તે'માલ કિયે જાતે હૈં. સાસ અગર તુમકો કિસી મઆમલામેં તમ્બીહ કરે તો ખામોશીસે સુન લો. અગર વો નાપસંદ ઔર કડવી બાત ભી કહે તો ખામોશ રહો, પલટકર જવાબ ન દો. ઉનકી ખિદમત અપની માં કી તરહ કરો, અગર કોઈ કામ દૂસરોંસે કહે તો તુમ ઉસકો અપની તરફસે અંજામ દો.

સુસરકી તા'ઝીમ ઔર અદબ અપને મહેરબાન બાપકી તરહ કરો, જિસ તરહ હમને સાસકે સાથ બાત કરનેમેં અદબકા બયાન કિયા હૈ ઉસી તરહ યહાં ભી લિહાઝ રખ્ખો, જૈસે કોઈ પૂછે કે વો કહાં ગએ હૈં ? જવાબમેં કહો કે ફલાં જગહ તશ્રીફ લે ગએ હૈં. અગર કોઈ પૂછે કે ફલાં મઆમલામેં ઉન્હોંને કયા કહા હૈ ? તો તુમ જવાબમેં કહો કે ઈસ તરહ ફરમાયા હૈ. જહાં તક હો સકે ઉનકો આરામ પહોંચાને ઔર ઉનકી ખિદમત કરનેકી કોશિશ કરતી રહો.

કિસી શાદી વગૈરહમેં જાના હો તો અપને શૌહર યા સુસર યા સાસસે ઈજાઝત લેકર જાઓ, વો ઈજાઝત દેં તો જાઓ વરના મત જાઓ. નનદ, દેવરાની, જેઠાનીકે સાથ અપની બહેનોં જૈસા બરતાવ કરો, છોટી હોં તો છોટી બહેનોંકી તરહ બરતાવ કરો. ક્યૂંકે જૈસા તુમ ઉનસે બરતાવ કરોગી વૈસા હી બરતાવ વો તુમ્હારે સાથ કરેંગી.

આપસમેં એક દૂસરેકી બુરાઈ ન કરો. કિસીમેં કોઈ ઐબ યા બુરાઈ દેખો તો દૂસરોંસે ઉસકા બયાન ન કરો. કિસીકી બુરાઈ ઉસકે પીઠ પીછે કરના ગીબત હૈ, ઔર ગીબત બહોત બળા ગુનાહ હૈ. ગીબતહીસે આપસમેં રંજિશ ઔર લળાઈ ઝઘળે હોતે

હૈં. બા'ઝ ઔરતેં કેહ દેતી હૈં કે હમ કોઈ ગલત થોળી કેહ રહે હૈં, ઈસમેં વો બુરાઈ મૌજૂદ હૈ. યાદ રખ્ખો કે ગીબત ઈસીકા નામ હૈ કે કિસીકે પીઠ પીછે ઉસકી બુરાઈકા ઝિકર કિયા જાએ, ઔર અગર ઉસમેં વો બુરાઈ નહીં હૈ ફિર કી જાએ તો વો બોહતાન (તોહમત) હો જાએગા. ઔર યે ગીબતસે ભી ઝિયાદહ ગુનાહ હૈ. જો બચ્ચે તુમ્હારે સુસરકી યા ઉનકે કરીબી રિશ્તેદારોંકી ઔલાદ હોં ઉનકે સાથ નિહાયત શફકત ઔર મહેરબાનીસે પેશ આઓ.

રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા કે જો શખ્સ અપનેસે બળોંકા અદબ ન કરે, ઔર છોટોં પર શફકત ન કરે વો હમમેંસે નહીં હૈ.

જહાં તક હો સકે ઈસ બાતકા ખ્યાલ રખ્ખો કે છોટોં પર શફકત ઔર બળોંકી ઈઝ્ઝત ઉનકે મરતબાકે મુવાફિક હોની ચાહિયે. ઘરમેં અગર ખાદિમા હો તો ઉસકી તાકતસે ઝિયાદહ ઉસ્સે કામ ન લો, અગર કોઈ કામ ઉસ પર ભારી હો તો ખૂદ ભી ઉસકી મદદ કરની ચાહિયે, ઉસ્સે સખ્ત બાતસે પેશ ન આના ચાહિયે. અગર વો બીમાર હો યા ઉસકો કોઈ તકલીફ હો તો ઉસકી ખિદમત કરો, જૈસા તુમ અપની માં કા બરતાવ ખાદિમાકે સાથ દેખતી રેહતી હો કે કભી અગર ખાદિમાકે સરમેં દર્દ હુવા યા બીમાર હુઈ તો ખૂદ ઉસકા કામ કર લિયા. કોઈ અચ્છી ચીઝ યા નયી તરકારી ઘરમેં આઈ, થોળી બહોત ઉસકો ભી દે દી, ઈસ્સે ઉસકે દિલમેં તુમ્હારી હમદર્દી હોગી. ઔર અલ્લાહ તઆલાકી ભી ખૂશ્નૂદી તુમકો હાસિલ હોગી, લેકિન ઈતના ઝિયાદહ સર પર ભી ન ચળહાઓ કે વો ગુસ્તાખ ઔર લાપરવાહ હો જાએ. કયૂંકે યે બાત ખાદિમાકે લિયે ભી નુકસાન દેહ હૈ કે

આઈન્દા વો દૂસરી જગહ મુલાઝિમત (નોકરી) ન કર સકેગી, જહાં જાએગી વહાં કામકો અચ્છી તરહ અંજામ ન દે સકેગી, ઈસ લિયે ઉસે કોઈ મુલાઝિમ ભી ન રખ્ખેગા.

ઘરેલૂ ઈન્તિઝામ

ઘરેલૂ ઈન્તિઝામ અગર ઉમદા તરીકેસે હૈ તો થોળી આમ્દની (આવક) કે બાવજૂદ ભી ઘર રોનકદાર મા'લૂમ હોતા હૈ, ઔર ઘર પર નાદારી ઔર ગરીબી મા'લૂમ નહીં હોતી. અગર ઉમદા ઈન્તિઝામ ન હો તો દૌલતમંદીકે બાવજૂદ ભી ઘરમેં નહૂસત ઔર નાદારી બરસતી હૈ. હમને અપની આંખોંસે બા'ઝ દૌલતમંદ ઘરોંકો દેખા હૈ કે ઘરેલૂ ઈન્તિઝામકા ઔરતોંમેં સલીકા ન હોનેસે ઉનકે ઘરકી હાલત ગરીબોંકે ઘરોંસે ભી બદતર હોતી હૈ. સબસે બળી બાત ઈસમેં ખર્ચકા અંદાઝા ઔર ઉનકે મૌકા'કા લિહાઝ રખના હૈ. ખર્ચમેં દરમિયાનાપન ચાહિયે. હમેશા ઝરૂરતકે મૌકા' પર ખર્ચ કરના ચાહિયે. દરમિયાનાપનસે હમારા મતલબ યે હૈ કે આમ્દનીસે ઝિયાદહ ખર્ચ ન હો. ન ઈસ કદર કમ હો કે કંજૂસી તકકી નૌબત પહોંચે. અલ્લાહ તઆલાને કલામ પાકમેં ઝિયાદહ ખર્ચ કરનેવાલોંકી ઔર કંજૂસી કરનેવાલોંકી દોનૂંકી બુરાઈ ફરમાઈ હૈ. ન માલસે ઈતની મુહબ્બત હો કે એક એક પૈસેકો થૂક લગાકર રખ્ખે, ઔર અપની ઝરૂરત પર ભી ખર્ચ ન કરે. ન ઈતની ફરાખ દિલી (ઉદાર દિલી) કરે કે એક રૂપિયાકી જગહ દો રૂપિયા ખર્ચ કર દે. ગર્ઝ જિતની ઝરૂરત હો ઉતના ખર્ચ કરે, જિતની ચાદર હો ઉતને પૈર ફૈલાએ.

અપનેસે બળોંકી લાલચ ન કરો. અગર રોઝાનાકા હિસાબ લિખ લિયા કરો તો બહોત અચ્છા હૈ કે તમામ ખર્ચ લિખ્ખે જાએં, જિસ વકત ચાહો દેખ લો, ઔર કભી કભી શૌહરકો દિખા દો, તાકે ઉનકો ઝિયાદહ ઈત્મીનાન રહે. અગર કિસીકો કર્ઝ દો તો ભી ઉસકો લિખ લિયા કરો, ઔર જબ લો તો ઉસ વકત ભી લિખ લો તાકે ભૂલ ન પળે. ધોબીકો કપળે દો તો અલગ અલગ હર કપળેકી ગિનતી નોટ કર લો, તાકે લેતે વકત સબ કપળે સંભાલનેમેં સહૂલત હો, અગર કોઈ કપળા કમ હો તો ફૌરન મા'લૂમ હો જાએ કે ફલાં કપળા નહીં આયા, ઉસકો બતાકર ઉસ્સે કપળા મંગવા લો.

ઈસ તરહ અગર તમામ ઘરકી ચીઝોંકા એક લિસ્ટ બના લો તો ઉસમેં બહોત ફાઈદા હોતા હૈ કે કયા કયા ચીઝ હૈ ઔર કિતની કિતની હૈ ? અગર ખુદા ન કરે કોઈ ચીઝ કમ હો તો ફૌરન પતા હો જાતા હૈ કે ફલાં ચીઝ કમ હૈ, કહાં ગઈ ? યા ફલાં જગહ હૈ વાપસ નહીં આઈ. ઈસ તરહ ઘરકી ચીઝેં કમ ગુમ હોતી હૈં.

હર ચીઝકો ઉસકે ઠિકાને પર રખ્ખો, જો બરતન યા ચીઝેં હર વકતકી ઝરૂરતકી હોં વોહી બાહિર રખ્ખો, બાકી ચીઝોંકો અંદર રખ્ખો, ઝરૂરતકે વકત નિકાલ લો, ઝરૂરત પૂરી હોનેકે બા'દ ઉસી જગહ રખ દો, કોઈ ઈધર ઉધર પળી ન રહે, ઈસ તરહ અકસર ચીઝેં ગુમ હો જાતી હૈં. કપળોંકો સંદૂક યા બોકસ વગૈરહમેં રખ્ખો, ઈધર ઉધર ન પળે રહેં.

ઊન ઔર રેશમી કપળોંકી ખબરગીરી રખ્ખો, ખાસકર બરસાતસે પેહલે, ઔર બરસાતમેં ભી જિસ રોઝ બારિશ ન હો, ઔર ધૂપ જિસ દિન ખૂબ નિકલી હુઈ હો ઉસ દિન કપળોંકો ધૂપ

લગાકર સંદૂક યા બોકસમેં બંદ કર લો. નીમકે પત્તે યા નફરીન (કપૂર) કી ગોલિયાં ઉનમેં રખ્ખો, તાકે કીડા ન લગે.

અગર આપ ઈન હિદાયતોં પર અમલ કરોગી તો ઈન્શા અલ્લાહ તઆલા દોનૂં જહાંનમેં કામિયાબી નસીબ હોગી. દુનિયામેં ભી જન્નત ઔર આખિરતમેં ભી જન્નત નસીબ હોગી.

તમ્મત બિલ્ખૈર

